

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Dobrodo-
ba» v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P. P. 132
66001 KOPER

7096 AA

60100200

Polnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 650 lir - Leto XLII. št. 10 (12.335)

Trst, nedelja, 12. januarja 1984

Napori za kakovostni napredek

VOJMIR TAVČAR

Če izvzamemo nekatere priložnosti, kot je lahko štridesetletnica, smo Primorskemu dnevniku v zadnjih letih posvetili kaj malo uvodnih člankov. Po eni strani je to skoraj samoumevno, saj ni praksa listov, da bi samim sebi in svojim problemom odmerjali preveč prostora, po drugi strani pa je za manjšinski list, kot je naš, zelo važno, da ohranimo čim tesnejši stik z bralci, katerim list pripada. Prav zato smo se odločili, da v današnji številki odmerimo več prostora ravno problemom časopisa in bralce seznanimo z razvojnimi načrti lista, obenem pa tudi s težavami in problemi, ki jih uresničevanje teh načrtov ustvarja. In zdelo se nam je primerno, da o teh vprašanih spregovorimo najprej v uvodnem članku, podrobnejši obrazložitvi pa smo namenili kar vso deveto stran.

Za kaj v bistvu gre? Kratko rečeno Primorski dnevnik bo v nekaj mesecih naredil velik tehnološki skok in prešel od svinca na najodobnejši elektronski sistem tiskanja. Nepoznavalec se ta preskok lahko zdi majhen, v bistvu le sprememba v tehnologiji, v resnici pa je to velik in zahteven korak, skoraj podoben tistemu bistvenemu preskoku, ki so ga časopisi naredili sredi prejšnjega stoletja, ko so opustili staro Guttembergovo metodo tiskanja in so uvedli linotype ter s tem postavili tehnološko osnovo, da so časopisi postali dejanski dnevniki in ne le neke vrste revije z vsakodnevnim izhajanjem. Tak preskok seveda ne more biti hipen, potrebna je postopnost in na 9. strani novinarja, ki sta v največji meri angažirana v tem procesu, naveden je objasnjujeta kronologijo sprememb in vzroke ter razloge za sprejete odločitve Založništva tržaškega tiska in uredništva Primorskega dnevnika. Na kratko so razložili predvsem v dejstvu, da je sedanja tehnologija visokega tiska z uporabo linotypov in svinca zastarela in postopno izginja s tržišča, nova elektronska pa je prožnejša, ekonomičnejša in predvsem je uredništvo manj odvisno od stavnice ter lahko svobodneje določa število strani ter njihovo obliko.

Uvedba elektrone je torej pomemben razvojni korak za Primorski dnevnik, njegova uresničitev pa je precej zapletena, saj se morajo tiskarji kot tudi novinarji naučiti novega postopka, kar ni enostavno, obenem pa tudi zagotoviti redno, vsakodnevno izhajanje časopisa. To je znaten napor za celotni kolektiv, ki nujno vpliva tudi na kakovost vsakodnevnega dela. Marsikateri odvečni tiskarski škrat, zaradi katerega se bralci upravičeno hudojejo, je tudi posledica preobremenitve, ki jo zahteva uvajanje novih strojev. Vsi si prizadevamo, da bi napake omejili in v čimvečji meri odpravili, prosimo pa za razumevanje, če tudi v prihodnjih mesecih zaradi navedenih razlogov vse ne bo tako, kot bi moralo biti.

Prav tako v sedanji fazi ne moremo zvečati števila strani, saj preobremenjena tiskarna komaj zmore sedanji obseg. S tem smo nezadovoljni v samem uredništvu, saj se zavedamo, da ta prostor očitno ne zadostuje vsem potrebam po informaciji in to še zlasti ob nedeljah, ko je razmerje med informacijo in ekonomsko propagando najbolj kričeče. Vendar gre za potrebno žrtev, za nujen manjši korak nazaj, da bomo lahko čez nekaj mesecev naredili večja koraka naprej. Ko bo nova tehnologija povsem osvojena, bomo namreč spet povečali obseg lista, da bo informativno popolnejši in prikupnejši po svoji grafični zasnovi.

Sedanje težave Primorskega dnevnika niso torej odraz krize, pač pa nujna posledica razvojnega načrta in nujen davek uvajanju sodobne tehnologije, ki zahteva velike napore, obenem pa tudi znatne finančne investicije. Vse to, da bi časopis po-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Gospodarski embargo se lahko spremeni v nevaren bumerang Vse islamske države podprle Libijo Reagan skuša rešiti ugled Amerike

TRIPOLIS, WASHINGTON — V Tripolisu ne skrivajo zadovoljstva, da so v sporu z Ameriko iztržili več, kot so pričakovali. Komaj končana Islamska konferenca v Fesu je poleg ostalih resolucij, ki med drugim zahtevajo sovjetski umik iz Afganistana in konec iransko-iraške vojne, soglasno sprejela resolucijo o podpori Libiji. V Fesu seveda niso sprejeli konkretnih pobud, tudi zahteva o sklicanju mednarodne konference za Bližnji vzhod je le načelna izjava, s katero se ne bo okoristil nihče.

Povsem drugače pa bo prihodnji teden, ko bo v Tunisu izredno zasedanje Arabske lige posvečeno prav ameriško-libijskemu zapletu. Tu lahko pričakujemo konkretne mere v podporo Libiji. Že res, da marsikateri arabska država skrajno negativno ocenjuje Gadafijevo politiko, a lažje prenaša Gadafijeve izpade kot ameriške grožnje in rožljanje z orožjem. Arabci imajo na izbiro številne ukrepe, ki bi lahko izničili ameriški gospodarski embargo proti Libiji.

Nedvomno bi najtežji udarec zadali Washingtonu, če bi iz ameriških bank umaknil svoje denarne vloge, ki znašajo po približni oceni nekaj stotin milijard dolarjev. Tak ukrep je seveda malo verjeten, saj bi pov-

zročil hud potres ne samo v ZDA, temveč v vsem svetovnem denarnem sistemu. Arabske države bi lahko le za kratko obdobje zaprle svoje tržišče prodoru ameriškega blaga in že bi prišlo v ZDA do hudih zapletov. Še najbolj verjetno pa bodo Arabci za krajše obdobje podprli Libijo, da bo kos gospodarskim sankcijam in ne bodo sprejeli protiukrepov.

V Tripolisu pa so tudi zadovoljni, ker razen redkih izjem večina zavrača Reaganove trditve, da je Libija le-

glo mednarodnega terorizma. Bivši avstrijski kancler Kreisky je včeraj navedel, da ima »zanesljive dokazke« o nevpredenosti Libije v atentatu na rimsko in dunajsko letališče. Ameriški predsednik Reagan pa nadaljuje svojo gonjo proti Libiji, ne da bi do sedaj navedel niti enega samega zanesljivega dokaza o libijski vpletenosti. Še več, v svoji ihti razni funkcionalni administracije že namigujejo, da bi lahko sprejeli podobne gospodarske sankcije tudi proti Siriji.

Glavna Reaganova skrb pa je sedaj prepričevanje zaveznikov, da ne bi izničili njegovih ukrepov. Po Italiji, ki je prepovedala izvoz orožja, se je zganila tudi Kanada, ki je zagrozila svojim podjetjem, da jim ne bo nudila kreditov in podpore, če bi skušali naomestiti Američane. Ti namreč že zapuščajo Libijo, saj je bolje se ne šaliti z Reaganovimi grožnjami o sodnem pregonu in kaznovanju do 10 let zapora. A to je tudi

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Craxijev odgovor Reaganu

SANDOR TENCE

TRST — Palača Chigi ni potrdila, če se petkovo Craxijevo pismo ameriškemu predsedniku res pričinja z zaupnim »Dragi Ron...«, kot so včeraj hudomušno napisali nekateri časopisi, pač pa je potrdila, da Bela hiša zelo pozitivno ocenjuje italijanske reakcije in prve ukrepe proti Gadafiju po krvavem atentatu na rimskem letališču. V Washingtonu ni nihče upal in pričakoval, da bo Italija sledila ZDA pri izvajanju gospodarskih sankcij proti Tripolisu, upoštevajoč tradicionalne dobre od-

nose med Rimom in Libijo pa ni bilo niti pričakovati, da bo Craxi takoj prekinil prodajanje italijanskega orožja Gadafiju in istočasno uradno napovedal, da italijanski tehniki in petrolejski izvedenci ne bodo nadomestili Američanov, ki bodo na Reaganov ukaz zapustili Libijo. To je zelo dober znak, je komentiral italijansko zadržanje ameriški zunanji minister Schultz, ki je z zadovoljstvom podčrtal, da je edinole Italija od držav EGS doslej ustavila prodajo svojega orožja Tripolisu, česar nista (in ne bosta) npr. naredili Velika Britanija in ZRN. Izjema je le Francija, ki pa je že med vojno v Čadu

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Na sprejemu za diplomatski zbor v Vatikanu Papež odločno obsodil vsako vrsto terorizma

VATIKAN — Papež je med sprejemom, ki ga je priredil diplomatskim zastopnikom 117 držav, akreditiranih pri Sveti stolici, pozval mednarodno občestvo, naj s skupnimi napori zatrtje terorizem in krivičnost na svetu. Janez Pavel II. je ostro obsodil tako »notranji in mednarodni terorizem«, ki ju je označil kot zločin proti človeštvu, kakor »sistematični in skoraj institucionalizirani terorizem« držav, ki uničujejo svobodo in osnovne pravice milijonov ljudi, pa tudi represalije proti teroristom, ki samo še pospešujejo spiralo nasilja. Z druge strani je Woytila poudaril nujno, da je sporna vprašanja treba reševati s pogajanjem, ki edina lahko pripomorejo k vzpostavitvi pravičnosti v medosebnih in meddržavnih odnosih.

Srč 17 tipkanih strani dolgega govora je predstavljal problem miru, »dolgega in trajnega miru, ki ga morajo zasledovati vsi in vsakdo«. Papež je navedel najnovejše izmed 130 krajevnih konfliktov, ki so po letu

1945 »terjali več kot 30 milijonov mrtvih in ranjenih«.

Po papeževi sodbi je omenjene konflikte treba odpraviti »s sodelovanjem, ki mora zajeti regije, celine in celovito skupnost narodov«. Woytila je ob tem obžaloval prepad, ki ločuje vzhodna in zahodna ljudstva, izrazil upanje v nadaljevanje helsinškega procesa in pozitivno ocenil ženevska pogajanja, vendar s pripombo, da »novi odnosi med ZDA in SZ« ne bodo privedli do miru, če ne bo prevladala resnična volja po razorožitvi in če se ne bodo popravile krivice na relaciji Sever - Jug in se ne bo rešil problem zadolženosti tretjega sveta. Papež se je zavzel za posredovanje OZN v prid političnih zapornikov po svetu in proti državam članicam te organizacije, ki so kompromitirane s terorizmom. O bližnjem vzhodnem vprašanju pa je poudaril, da je treba s pogajanjem zajamčiti spoštovanje pravic »vseh zainteresiranih ljudstev«.

Balet SNG iz Ljubljane sinoči v Kulturnem domu

Pred številno zavzeto publiko je sinoči nastopil v tržaškem Kulturnem domu Balet Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane s »Plesom kadetov« J. Straussa in »Zgodbo o vojaku« I. Stravinskega. Predstavo bodo ponovili danes popoldne ob 16. uri. Vstopnice bodo na razpolago uro prej pri blagajni Kulturnega doma

Odbojka: sinoči v ženski B ligi

Zmaga okrnjenega Mebla

Meblo v okrnjeni in tik pred pričetkom srečanja nekoliko improvizirani postavi, je prepričljivo premagal Spineo in dosegel tretjo zaporedno zmago v ženskem odbojarskem prvenstvu B lige. Naša združena ekipa je sinoči nastopila brez Žerjalove in D'Ambrogiove, v zadnjem hipu pa se je med ogrevanjem poškodovala še glavna podajačica Mira Grgič, tako da je trener Drasič v začetno postavo uvrstil Vesno Klemše, nastop katere je bil zaradi težav s prstom leve roke sploh v dvomu. Kljub tem nasprotnim okoliščinam ni imela naša ekipa večjih težav, da odpravi šibkega nasprotnika, ki je pokazal velika nihanja v igri, čeprav ni najslabša šesterka, kar smo jih letos videli in razpolaga z odlično Filippovo, ki je morda vse preveč obremenjena, a ji talenta ne manjka.

Meblo je z enostavno, a dovolj natančno in zlasti borbeno igro povsem zadovoljil in če ne bi bil nekoliko pomanjkljiv v sprejemu servisa in v bloku bi bila njegova zmaga še bolj gladka, čeprav treba reči, da tudi v prvem setu, ki se je končal na razliko, nismo nikdar imeli vtisa, da bi lahko združena ekipa tvegala poraz.

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

Namizni tenis: ženska A liga

Krasovke uspešne

TERNI — Predvidevanja so se povsem uresničila. Dekleta Krasa Globtrade so na gostovanju v Terniju, kjer so odigrale drugo povratno tekmo namiznoteniškega prvenstva v A ligi, z gladkim 4:0 odpravile skromni Vigor. Pri Krasu so sicer iz previdnosti računali na možnost, da lahko nasprotnice osvojijo točko, vendar se tudi to ni zgodilo, kar je dokaz več, da je bilo srečanje povsem enosmerno.

V prvih dveh srečanjih sta za zeleno mizo stopili Sedmakova in Bernardičeva, ki sta brez naprežanja odpravili Chiappellijevo oz. Maurijevo. Prvi set med Sedma-

NADALJEVANJE NA 14. STRANI

Košarka: danes ob 17.30 v Trstu

Jadran-Celana Bergamo

NA 14. STRANI

Še nesoglasja v vladni večini glede Bližnjega vzhoda Tokrat polemike med De Mito ter Craxijem in Spadolinijem

RIM — Bližnjevzhodna politika še vedno razdvaja vladno večino. Toda tokrat ne gre za običajen prepir v dvoje med Craxijem in Spadolinijem, ampak za polemiko, pri kateri se soočajo na eni strani predsednik vlade in obrambni minister, na drugi pa demokrščanski tajnik De Mita (ki je sicer na poti v Ameriko). Ne gre zato, da bi Craxi in Spadolini zavzela enako politično linijo do sredozemske krize, kar seveda ni res, ampak za obtožbo, ki jo tajnik KD odkrito naslavlja na oba, da skušata »izkoristiti težka vprašanja mednarodne politike za notranjopolitične cilje« in da si prizadevata »pridobiti maneverski prostor na emotivnem terenu, ki naj bi ga izkoriščala v strankarske, če že ne osebne namene«.

Nato je De Mita izvedel majhen umik, trdeč, da »glede vladne politike na Bližnjem vzhodu ni sporov med KD, Craxijem in Spadolinijem«. Toda verjel mu ni nihče. Zagotovo mu ni verjel Craxi, ki je navdihnil oster komentar v strankinem glasilu Avanti, kot mu ni verjel Spadolini, ki je naročil glasilu PRI članek, v katerem trdi, da »določeni poudarki na žalost dokazujejo, pri tem, ki jih uporabljajo, dejansko že predvolilno klimo«.

»Dovolil je, da minejo prazniki. Nato je pa v prvi osebi — piše Avanti — tajnik KD začel spet nategovati

vrv polemik tudi proti predsedniku vlade z zmesjo običajnih in površnih političnih kritik in neprijaznih osebnih namigovanj«. Po mnenju glasila PSI gre tokrat za »krčmarsko« polemiko, za »nadaljnji nepotreben kamen v kolesju prav gotovo ne lahkega življenja že itak nesolidne petstrankarske koalicije in vladnega sodelovanja«.

»Ko se govori — zatrjuje uradno sporočilo republikanskega tajništva — o absolutni kontinuiteti italijanske zunanje politike, od De Gasperija do danes, upamo, da se v to doslednost ne vključujejo niti primer Abu Abas (čigar izpustitev je povzročila znani hudi spor med Craxijem in Andreottijem ter Spadolinijem, ki je spravi malone vlado v krizo) niti s tem povezane ocene o nevarnosti terorizma«. Stališče PRI, zatrjuje republikansko glasilu, »je tako dosledno, da ne potrebuje nobene zunanje potrditve«.

Kot je torej videti, je polemika kar precej ostra. Take razmere pa narekujejo liberalnemu tajniku Biondiju predlog, da »bi bil primeren sestanek na vrhu med tajniki večinskih strank še pred začetkom sezone kongresov, ko je verjetno, da postane vse manj povezano s konkretnostjo pojasnil, ki jih je treba doseči«.

G. R.

Thatcherjeva se poslavlja?

LONDON — Vodja britanskih socialdemokratov David Owen je prepričan, da bo predsednica britanske vlade Thatcherjeva odstúpila pred iztekom svojega mandata. Owen nima nobenih dokazov, njegovo sklepanje pa je še kar logično. Vsa zadeva »Westland« naj bi izbruhnila, ker je obrambni minister Michael Heseltine zavohal, kaj namerava Thatcherjeva in je zato odstopil.

Kot Harold Wilson hoče tudi Thatcherjeva zapustiti Downing street po glavnih in ne po stranskih vratih. Med drugim si je že kupila luksuzno stanovanje in v zadnjem obdobju s polno paro podeljuje častne naslove in priznanja. Thatcherjevo naj bi po Owenovem mnenju nasledil Norman Tebbit, sedanjí predsednik konservativcev.

Predlogi Daniela Ortege za mir v Srednji Ameriki

MANAGUA — Nikaragovski prednik Ortega je naslovil državnim poglavarjem članic Contadore (Mehika, Kolumbija, Panama, Venezuela) in tako imenovane »skupine iz Lime«, ki Contadoro podpira (Brazilija, Peru, Argentina, Urugvaj), pismen predlog v treh točkah, kako vzpostaviti mir v Srednji Ameriki. Ortega se zavzema za skupno akcijo osmih držav, ki naj omogoči obnovitev neposrednih pogajanj med Washingtonom in Managuom s sestankom med zunanjima ministroma Shultzom in D'Escotom; srečanje naj bi pomenilo osnovo za rešitev dvostranskih spornih problemov in normalizacijo odnosov med vladama po načelih enakosti in vzajemnega spoštovanja.

Daniel Ortega zatem predlaga spro-

žitev pogajanj med srednjeameriški državami za sestavo splošnega pakta, v katerem bi bili zapopadeni principi o nevmesavanju v notranje zadeve posameznih držav, o odpovedi grožnjam in uporabi sile, skratka, o odpovedi vojaškim intervencijam. Hkrati naj bi srednjeameriške države sklenile dvostranske sporazume ali pogodbe in uresničile takšne mehanizme, kot npr. mešane komisije, ki bi dali svežega zagona pogajanjem v okviru Contadore. Nazadnje Ortega predlaga, da se maja skliče latinsko-ameriški vrh, na katerem bi podpisali splošni pakt med državami Srednje Amerike, ki naj bi ga vzeli v pretres že ob ustoličenju novega gvatemalskega predsednika Vinicia Cerza po jutrišnjem.

• Craxijev odgovor Reaganu

NADALJEVANJE S 1. STRANI

prekinila skoraj vse gospodarske in politične odnose z Libijo.

Po aferi Achille Lauro in po znanih dogodkih v sicilskem letalskem oporišču Sigonella, ki so prvič v povojnem času privedli do velikih razhajanj med Rimom in Washingtonom, se sedaj, kot vidimo, italijansko - ameriški politični odnosi postopoma »normalizirajo«. Sredi tedna bo dospel v Italijo posebni Reaganov odposlanec Whitehead, ki bo poleg Rima obiskal skoraj vsa glavna mesta EGS, v petek pa bo Reagan sprejel tajnika KD De Mito, ki mu bo potrdil italijansko zvestobo. Veliko pričakovanje pa vlada za zasedanje zunanjih ministrov evropske dvanajsterice, ki bodo razen presenečenj v zadnjem trenutku zavrnili Reaganov poziv za ekonomski boj-kot Libije, ni pa povsem jasno, kako se bodo politično opredelili do Gadafija.

Kot se je lahko izvedelo, je Craxi v pismu ameriškega predsedniku potrdil osnovni smernici italijanske zu-

nanje politike na sredozemski šahovnici: brezkompromisni boj proti mednarodnemu terorizmu in vztrajno iskanje politične rešitve bližnjevzhodne krize, vključno s pravično rešitvijo palestinskega problema. Italija se bo zavzemala za čimširše mednarodno sodelovanje v boju proti terorizmu (Spadolini vztraja, da je treba v ta prizadevanja nujno angažirati tudi SZ) in v tem okviru odklanja vojaške povračilne ukrepe kot odgovor na teroristično nasilje, »ki bi poleg vsega samo še zaostrili itak že zelo napet položaj«. Ta stališča bo predsednik vlade gotovo potrdil tudi egiptovskemu predsedniku Mubaraku na torkovem srečanju v Kairu. Tudi Egipt, ki kot znano ni še zdaleč prijateljsko razpoložen do Gadafija, se je izrekel proti načrtovani ameriški represalji proti Libiji.

Besedna vojna v Sredozemlju se vsekakor nadaljuje. Italijansko obrambno ministrstvo je tako v tem kontekstu včeraj spet demantiralo izjavo sovjetske tiskovne agencije TASS, ki vztraja, da je Italija pred dnevi nudila »zatočišče« izraelskim letalom, ki bi morala napasti Libijo.

SANDOR TENCE

• Napori

NADALJEVANJE S 1. STRANI

stal še bolj informativen, bolj pri-kupen, še bolj v koraku s časom kot je bil doslej. Očitno pa je, da je nova tehnologija le sredstvo, le stroj, ki daje novinarjem in celotnemu kolektivnemu založništvu možnost, da pripravi boljši proizvod. V kolikšni meri zna ta potencial izkoristiti, pa je odvisno le od človeka saj, kot ugotavlja na 9. strani eden od kolegov, slab članek je slab članek, pa naj bo napisan z gosjim peresom ali pa z najsodobnejšim elektronskim terminalom. Vendar zavzetost, s katero se je celotni kolektiv »zagrizel« v osvajanje nove tehnologije je jamstvo, da bo novi večji potencial, ko bo elektronika operativna, skušal izkoristiti v največji meri in da ga bo napolnil s čimboljšo vsebino, da bo Primorski dnevnik boljši časopis in v še večji meri informator in glasnik vseh Slovencev.

VOJMIR TAVČAR

□ MOSKVA — Predstavniki ZDA, Japonske in Italije so te dni v Moskvi s sovjetskimi kolegi proučili možnost uvedbe enotnega mednarodnega televizijskega standarda. Vprašanje bodo še poglobili na sestanku mednarodnega posvetovalnega odbora za radiotelevizijsko službo, ki bo maja letos v Dubrovniku, kakor poročajo moskovska »Izvestija«.

• Islamske države podprle Libijo

NADALJEVANJE S 1. STRANI

vse. Thatcherjeva je namreč jasno povedala, da se ne strinja z gospodarskimi sankcijami, isto je povedal tudi kancler Kohl. Turčija je glasno izrazila svoje nezadovoljstvo, tako da se bo moral Washington pošteno potruditi, da se izvleče iz godlje, ki si jo je sam skuhal.

Reagan je že poslal v Evropo svojega odposlanca Whiteheada, da bi

pred izrednim vrhom EGS 21. januarja skušal pridobiti na ameriško stran čim večje število evropskih držav. To pa ne bo lahko, saj se celo Francija, ki ima z Gadafijem precej odprtih računov, ne strinja s takimi stališči Amerike. Seveda bo Evropa sprejela skupno strategijo proti terorizmu, ki pa ne bo spremenila bistva, da se je Reagan v libijskem zapletu prenačil.

Obv. občini 3/1/86

SEZONSKA RAZPRODAJA

od 20% do 50%

for lady

Drevored XX. septembra 12
Telefon 040/763-318

TRENUTEK RESNICE

izredna promocijska prodaja v Trstu

Ljubiti se ...

... je voščiti si srečno novo leto s trgovino:

Furlan

NAJBOLJŠA KVALITETA

PO NAJBOLJŠIH CENAH!

ZAKAJ? KER TI SAMO

Furlan ŽE GENERACIJE

DOLGO NUDI NAJBOLJŠE USLUGE.

V UL. CARDUCCI 20

Namizni servis 20 kosov za 6 oseb porcelan Eschenbach	69.000 lir
Servis za sladice 7 kosov za 6 oseb porcelan Eschenbach	29.900 lir
Namizni servis 41 kosov za 12 oseb porcelan Bavaria 1. kakovosti	159.900 lir
Servis za kavo 15 kosov za 12 oseb porcelan Bavaria 1. kakovosti	69.900 lir
Servis za čaj 15 kosov za 12 oseb porcelan Bavaria 1. kakovosti	79.900 lir
Namizni servis 41 kosov za 12 oseb porcelan Bavaria 1. kakovosti z zlatim robom	229.900 lir
Servis za kavo 15 kosov za 12 oseb porcelan Bavaria 1. kakovosti z zlatim robom	89.900 lir
Servis za čaj 15 kosov za 12 oseb porcelan Bavaria 1. kakovosti z zlatim robom	109.000 lir
6 skodel za juho s krožnikom, bel porcelan Bavaria 1. kakovosti	29.900 lir
6 švedskih skodelic za kavo, porcelan Bavaria 1. kakovosti z zlatim robom	31.900 lir
24 kosov jedilnega pribora 18/10 jeklo, zamen. ročajji za 6 oseb	39.900 lir
75 kosov jedilnega pribora 18/10 jeklo za 12 oseb	169.900 lir
7 skodelic za kompot, kristal 24% Pb ročno okrašen	29.900 lir
7 skodelic za kompot, kristal 24% Pb super ročno okrašen	59.900 lir
6 kristalnih kozarcev 24% Pb ročno okrašenih	29.900 lir
Kristalni pokal 24% Pb ročno okrašen	14.900 lir
6 skodelic za kavo keramika Pagnossin	12.900 lir
Ekonom lonec BARAZZONI Glitter 3,75 l	59.900 lir
Ekonom lonec LAGOSTINA original 3,75 l	49.900 lir
Ekonom lonec LAGOSTINA original 5 l	54.900 lir

V UL. MURATTI 4

TV črno-beli Inno-hit, Grundig, Philips	od 168.000 lir dalje
TV color z dalj. uprav. Inno-hit, Grundig, Philco, Philips, Normende, Sony	od 498.000 lir dalje
Videoregistratorji Vhs Inno-hit, Grundig, Sony, Normende, Philips, Hitaci	od 798.000 lir dalje
Videoregistratorji 2000	od 495.000 lir dalje
Videoregistratorji Beta in Video 8	od 990.000 lir dalje
Videokamere	od 1.990.000 lir dalje
Radio AM/FM najboljših znamk	od 12.000 lir dalje
Radio regulatorji AM/FM najboljših znamk	od 58.000 lir dalje
Digitalni telefoni in telefoni z radiom s SIP vtičnico	od 19.900 lir dalje
Avtoradio s kasetofonom AM/FM stereo najboljših znamk	od 88.300 lir dalje
Radio budilke AM/FM	od 39.000 lir dalje
Mali gospodinjski stroji Braun, Moulinex, Rowenta, Simac, Tefal npr. Bravo Simac	od 149.000 lir dalje
Likalniki z vodno paro	od 67.000 lir dalje
Računalniki Commodore, Philips, Toshiba, SPECTRUM, SPECTRAVIDEO	

V UL. VIDALI 9

Pralni stroji Candy, Rex, Indesit, San Giorgio, Aeg, Ignis, Philco, Ariston	od 336.000 lir dalje
Hladilniki Candy, Rex, Ignis, Indesit, Ariston	od 183.000 lir dalje
Štedilniki, beli email, Ignis, Candy, Rex, Indesit, Lofra, Olmar, Ariston	od 163.000 lir dalje
Štedilniki inox, termoventilirana peč, najboljše znamke	od 390.000 lir dalje
Bojler 12 l	od 59.700 lir dalje
Bojler Rheem Radi z zasteklenim kotlom	od 159.000 lir dalje
Ogledala iz kristala za kopalnice	od 69.000 lir dalje
Popolna oprema iz čistega kristala za kopalnice	od 129.000 lir dalje
Lestenci najboljših znamk s popusti od 20% do 50%	
PEČI, TERMOVENTILATORJI ITD. NAJBOLJŠIH ZNAMK VSE PO UGODNIH CENAH.	
POZOR: VSI ARTIKLI V PRODAJI SO MODELI ZA LETO 1986	
Obv. občini 24/12/1985	

Na včerajšnjem sestanku v Vidmu

Stranke večine razpravljale o mednarodni vlogi dežele F-JK

VIDEM — Včeraj so se v Vidmu sestali tajniki strank, ki sestavljajo vladno večino v deželnem svetu FJK (stranke so: KD, PSI, PSDI, PLI, PRI in SSK) in poslanci strank omenjene večine. Sestanek je sklical predsednik deželnega odbora Biasutti, na njem pa so govorili o vlogi, ki naj jo na gospodarskem in političnem področju ima FJK kot obmejna dežela. Gre za razmišljanje o takšni vlogi, ki naj presega italijanske meje in se uresničuje v širšem evropskem kontekstu.

Na sestanku so poudarili misel, naj bi bila prav naša dežela nekakšen most med evropsko skupnostjo in vzhodnimi državami. Furlanija -

Juljska krajina bi tako postala področje, ki bi služilo uresničevanju široko zasnovanega načrta za gospodarski in socialni razvoj.

Biasutti je na seji naglasil, da je to priložnost, da se spregovori in razmisli o strategijah, ki bi veljale tudi naslednja desetletja. Načrt naj bi uresničila parlamentarna pobuda. V tem smislu je tu že predlog socialističnega poslanca De Carlaja in tudi KPI je že dala svoje predloge. Prišlo pa naj bi do skupnega predloga vseh vladnih strank, pri tem pa bi upoštevali stališča opozicije. Vsedržavna vlada bi morala potem pobudo prenesti na mednarodno ravnen preko svojih pristojnih ministr-

stev. V tej luči je vlada že določila 255 milijard. Glavno vlogo pa bi seveda imelo zunanje ministrstvo; Andreotti je na primer že izjavil svojo podporo načrtu.

Na včerajšnjem sestanku so govorili tudi o vlogi Dežele, ki naj bi izdelala svoje predloge za zakon o mednarodni obmejni kooperaciji, ki naj bi ga parlament izglasoval - julija letos.

Zakon naj bi omogočil prihod tujega in domačega kapitala v našo deželo, to predvsem na področju naložb v visoko tehnologijo.

Na včerajšnjem sestanku so govorili tudi o velikih prevoznicah v FJK.

Stališče Koroške enotne liste

Manjšinska vprašanja reševati z dialogom

CELOVEC — Med strankami in volilnimi skupinami je po stari navadi na začetku novega leta tudi Koroška enotna lista (KEL) objavila svojo »novoletno poslanico«. V tej izjavi KEL »z vsoto jasnostjo ugotavlja«, da je odprta manjšinska vprašanja možno reševati le na ravni dialoga med osrednjimi organizacijami ter izvoljenimi predstavniki države in dežele.

V izjavi KEL nadalje ugotavlja, da želi prebivalstvo Koroške mirno skupno pot tudi v šolskem vprašanju, saj vendar 91 odstotkov Korošcev ni podpiralo heimatdienstovske ločevalne zahteve. V dokaz, da je v razpravi o šolskem vprašanju zavladala stvarnost, pa navaja KEL izjavo deželne-

ga glavarja Wagnerja, ki je v slovenski radijski oddaji poudaril, da imamo na Koroškem samo avstrijske učitelje v avstrijskih šolah.

Z zadovoljstvom KEL navaja, da je pri občinskih volitvah v minulemu letu ponovno naraslo število glasov za samostojne liste in da je bil tozadevno dosežen drugi najboljši rezultat po letu 1945. Letos bo treba vse sile zastaviti za ponovno izvolitev slovenskega zastopnika v kmetijski zbornici. Vseeno pa Slovincem tudi ne more biti, kdo bo izvoljen za zveznega predsednika, pravi KEL na koncu svoje izjave ter napoveduje nadaljnje tozadevne dejavnosti.

Prednovoletni dnevi so v zvezni skupščini tekli nenavadno hitro. Delegati so namreč sprejemali vrsto pomembnih razvojnih dokumentov. Ker pa so si bili interesi posameznih delegacij močno vsaksebi, so luči v skupščinskih dvoranah in pisarnah gorele tudi vse noči. Uskladiti je bilo namreč treba najrazličnejše poglede, zlasti na gospodarske zadeve. Usklajeni dokumenti pa še ne zagotavljajo, da so se delegati res uspeli poenotiti in da je iz razvojnih načrtov moč narediti ustrezne gospodarske ukrepe. Tako so se na primer pri oblikovanju gospodarskega načrta za letošnje leto v zvezni skupščini na veliko pogajali, kaj storiti, da bi inflacija zmanjšali; če že ne bistveno, pa vsaj malo. Pravega programa ukrepov, s katerimi bi lahko začeli zmanjševati visoko inflacijo, pa niso uspeli izoblikovati. Tega jim ni uspelo zato, ker so pogledi na inflacijo različni: eni namreč trdijo, da do inflacije prihaja zaradi enih gospodarskih pojavov, drugi pa vidijo vzroke drugje. Precej časa so npr. porabili, da bi ugotovili, kolikšna bo inflacija v letošnjem letu (ali se bo vsak mesec povečala za dva odstotka, ali pa nemara za tri). Kakšne gospodarske ukrepe za zmanjšanje inflacije bi bilo treba sprejeti — to pa so prepustili zvezni vladi in ji naročili, da jih mora pripraviti čimprej, najbolje še januarja.

Ker delegati niso mogli predlagati nič takega, kar bi bilo za protinflacijski boj sprejemljivo za vse v državi, so to delo prepustili zvezni vladi, pa čeprav zvezna vlada takih protinflacijskih ukrepov ne uspe izoblikovati že nekaj let (saj v zadnjih štiri-

letih inflacija ne pojenjuje, pač pa se povečuje). Kljub temu, da je bilo tako v zvezni skupščini kot v najvidnejših državnih in političnih krogih nešteto krat sklenjeno, da je glavna gospodarska naloga v državi prav boj proti inflaciji.

V času, ko nekatere države v svetu nízajo velike uspehe v boju proti inflaciji (najzrazitejši primer je Argentina) in ko je več ali manj vsem znanim ekonomistom povsem jasno, kje so vzroki za inflacijo, se v Jugoslaviji kar naprej prepirajo o tem, kaj povzroča inflacijo. Da ne bo nesporazumov: tudi jugoslovanski ekonomisti (tisti seveda, ki jim tudi v tujini ne odrekaajo znanja) dokaj natančno vedo, kaj bi bilo treba narediti, da bi zmanjšali divjanje cen. Toda njihovi argumenti in dokazi malo zaležejo takrat, kadar o teh zadevah razpravljajo delegati. Takrat ne prevladuje ekonomska znanost in spoznanja te znanosti, pač pa so v ospredju povsem drugi interesi. Ali kot so dokaj odkrito zapisali nekateri komentatorji: pri snovanju gospodarskih načrtov, resolucij, srednjeročnih načrtov in najrazličnejših zakonov, ki naj urejajo gospodarske razmere, ne gre toliko za to, da bi gospodarske razmere res urejali, ampak gre predvsem za delitev; gre za to, koliko bo kdo zaradi nekega novega predpisa dobil ali izgubil. In ker pri eni stopnji inflacije izgubi

kdo več kot pri drugačni stopnji inflacije (in obratno: drugi več dobi), so delegati v zvezni skupščini na vsak način hoteli vedeti, kolikšna bo letos inflacija. Kdor namreč ve za ta podatek, lahko natančno preračuna, kaj bo kje izgubil in kje bo lahko kaj dobil.

Zaradi tega so v posameznih sredinah izdelali zanimivo teorijo o programirani inflaciji. Po tej teoriji je treba določiti, kolikšna bo inflacija v prihodnjem obdobju (treba je določiti cilj, kot pravijo, da bomo vedeli, kaj doseči), nato pa, če bo inflacija preskočila zastavljene okvire, udariti po njej z vsemi administrativnimi sredstvi.

Takšne teorije imajo seveda kaj malo skupnih točk z ekonomsko znanostjo in niso nastale zato, da bi inflacijo res zavirale, pač pa zato, da bi lahko na ta način zvedeli, kolikšna bo prihodnje leto poraba; na koliko denarja lahko računamo iz najrazličnejših proračunov in skladov, koliko lahko planirajo povečanje plač, koliko bodo zaradi inflacije dinarski dolgovi lažji in podobno.

Zaradi tega ne sme presenečati, če si zagovorniki te teorije podajajo roke z drugimi misleci, ki trdijo, da re-

alne obresti (torej tiste, katerih stopnja je nekoliko nad inflacijsko) in drseči oz. realni tečaj dinarja (torej tisti, ki izgublja toliko vrednosti, kolikor jo poje inflacija) povzročata največ inflacije v jugoslovanskem gospodarstvu. Tudi ta teorija je namreč porabniška: želi npr. doseči, da bi bila posojila poceni, ker jih je potem zaradi višje inflacijske stopnje, kot pa je obrestna, dokaj lahko vračati. Primanjkljaj, ki tako nastane, pa naj poravna država, kar je dolgo delala tako, da je neprestano tiskala denar brez kritja, in pa celotna družba.

Žal te teorije niso prav nič osamljene. Najti jih je tudi pri tvorcih jugoslovanske ekonomske politike. Znani ljubljanski ekonomist Aleksander Bajt zaradi tega očita tem tvorcem, da ekonomije ne razumejo, in jih roti, naj snovanje gospodarskih ukrepov prepustijo tistim, ki se na gospodarstvo kaj zastopijo. Dokazal je namreč, da je za tako slabo gospodarsko stanje v Jugoslaviji kriva prav ekonomska politika. Kmalu je dobil posreden odgovor iz delegatskih klopi zvezne skupščine: ker se kar naprej prepiramo o inflaciji, naj bo dve leti predsednik vlade Zoran Pjanič (znani beograjski ekonomist), Aleksander Bajt naj bo podpredsednik, minister za fi-

nance pa Marijan Korošič (znani zagrebški ekonomist). Vendar: če po dveh letih »vladanja« rezultati ne bodo dobri, bodo ti trije ekonomisti morali na dodatno šolanje v Sremsko Mitrovico (tam je znana jetnišnica). Nič pa ni rečenega, kam naj bi šla zdajšnja vlada.

Vendar šalo na stran, kajti slednjega drugače ni moč razumeti. Bolj skrbi resna ugotovitev predsednice zvezne vlade, da je za zmanjšanje inflacije v letu 1986 najbolj pomembno ugotoviti, kje so vzroki za inflacijo. Bo torej držala trditve Aleksandra Bajta, da vse kaže, da snovalci ekonomske politike ne znajo veliko ekonomije? Tega si ne bi upali trditi. Sama predsednica vlade je namreč zagotovila, da vlada ne bo odstopila od realnih obresti in realnega tečaja dinarja. (Vendar: »Če ima kdo boljši model od obresti, sem takoj zanj.«) Iz tega lahko sklepamo, da v vladi dokaj natančno vedo, kje so ekonomski vzroki. Kateri vzroki pa so tisti, za katere vlada ne ve? Veliko lahko pri tem pomaga naslednja misel Milke Planinc: »Kaj takega, kar imamo zdaj v našem gospodarstvu — da je mogoče živeti in proizvajati, ne da bi drugemu plačal — ne obstaja nikjer v svetu.« Zagotovi to torej treba najprej, da vsakdo vsakomur plača tisto, kar mu je dolžan. Kakršnikoli vladi pa bo to težko zagotoviti, kajti v parlamentu se je ob koncu minulega leta preveč delilo, seštevalo in odštevalo.

JOŽE PETROVIČ

Gospodarsko pismo iz Slovenije

Kaj takega ni nikjer v svetu

fernando
TRST - Ul. Coroneo 7 - Telefon: 761602
OBUTVE IN USNJENA KONFEKCIJA
obvešča svoje cenjene odjemalce, da prične
PROMOCIJSKO PRODAJO
od 11. januarja dalje
ZNIŽANJE OD 10% DO 50%
SE PRIPOROČAMO!
obv. občini 7/1/86

ZASTEKLITVE **BARTOLI**
DEŽ - BURJA - MRAZ - SNEG - ZMRZAL - TOPLOTA - HRUP
TE OBVARUJE
BARTOLI — SCHÜCO
VRHUNSKO JAMSTVO ZA KAKOVOST
TRŽIČ (Monfalcone) — Tel: 0481/71132
OB NAKUPU NOVIH ALI ZAMENJAVI SE LAHKO POSLUŽITE UGODNIH PLAČILNIH POGOJEV, KI JIH NUDI PONUDBA CRT »Prestito amico«

Marko Waltritsch

ENO STOLETJE SLOVENSkih OSNOVNIH ŠOL V GORICI

36.

V šolskem letu 1909-1910 je ta vrtec obiskovalo 48 otrok, tam je bila nameščena vrtnarica Roza Marazeva, ki je dobivala 800 kron letne plače. Stroški za vrtec so v celoti znašali 1.247 kron in 99 vinarjev. Tudi tretji vrtec, ustanovljen 26.11.1896, je bil v podgorski občini in tudi tega je Družba podpirala z nekaj sto kronami letno. V tem tretjem vrtcu je bilo 39 otrok.

Družba sv. Cirila in Metoda je podpirala tudi občino Devin (ta je tedaj sodila v Goriško-Gradišcanško deželo), ki je vzdrževala vrtec z 22 otroki in ki je bil odprt 1.9.1900. Tudi v tem primeru je Družba dajala 200 kron letnega prispevka in 50 kron za božičnico.

Ker v Krminu ni kazalo, da bi tamkajšnja občina poskrbela za otroke slovenskih družin, je Družba sv. Cirila in Metoda v letu 1908 (in sicer 20. sep-

tembra) odprla dvorazredno slovensko šolo. Vodil jo je Janko Garvas, poučevala je tudi Ljudmila Erjavčeva. Leto dni kasneje, 20. septembra 1909, so v Krminu odprli tudi slovenski otroški vrtec, ki ga je

Novi dom v Ul. Bertolini (danes Ul. Randaccio). Tam je bilo v šolskem letu 1913-14 prvo obhajilo v Gorici in sicer četrtega razreda. Na sliki so poleg učencev razredna učiteljica Mila Plohl, ravnatelj šole Šabec, veroučitelj pater Gabrijel in Alojz Bajec

vodila Marija Resova. Družba je v Krminu kupila za 15.600 kron poslopje, ki ga je adaptirala za šolske potrebe in porabila za to nadaljnjih 4.594 kron in 87 vinarjev. V šolskem letu 1909-1910 je bilo v vrtcu 30 otrok, v osnovni šoli pa 87 otrok. Celotni strošek za šolo je znašal 2.776,75 krone, za vrtec 633,32. Skupno s stroški za nakup in adaptacijo poslopja je Družba porabila v Krminu v tem letu 23.604 krone in 94 vinarjev.

Na pročelje stavbe so dali napis »NARODNA ŠOLA«, ki je zelo bodel v oči dopisnika goriškega dnevnika »Il Corriere friulano«. Ciril-Metodova šola v Krminu je delovala tja do začetka prve svetovne vojne.

Tako na podeželju. Narasle pa so potrebe tudi v mestu in Društvo Šolski dom jim ni bilo več kos, čeprav so se v društveno blagajno takrat stekali že številni prispevki iz državnih, deželnih in drugih javnih virov in čeprav je marsikatero srednjo šolo že vsaj delno vzdrževala državna oblast. Ob koncu prvega desetletja našega stoletja je nastala tudi nova nevarnost. Ko je bila zgrajena nova železnica po Soški dolini in Krasu in z njo vred tudi velika železniška postaja v Gorici (današnja železniška postaja v Novi Gorici), so v Gorico prišli številni železničarji nemške narodnosti. Ti so se naselili v poslopjih železniške uprave v bližnji postaji in nemško šolsko društvo Schulverein je na Blanči, v neposredni bližini postaje, odprlo nemško osnovno šolo.

V sklepem dokumentu pokrajinskega kongresa NDZ-CGIL

Paket za Trst ne sme postati le »podporno sredstvo« Zahteva po čimprejšnji odobritvi globalnega zakona

Z izvolitvijo novih vodstvenih organov se je v Trstu včeraj zaključil 2. okrožni kongres Nove delavske zbornice CGIL. Obširna razprava, ki je označevala že prejšnja dva dneva zasedanja, se je včeraj nadaljevala, poleg diskusije pa so bili na sporedu še kongresni zaključki, amandmaji na predkongresne teze in izdelava sklepnega dokumenta.

Med številnimi razpravljavci je vsekako izstopal poseg članice vsedržavnega tajništva Donatelle Turtura, ki je poleg obravnave splošnih družbenih tematik podala tudi zaključke tridnevne razprave. Posebno izčrpna je bila v pregledu gospodarske situacije v Italiji in spremembah, ki so v zadnjih letih postavila v novo luč družbenopolitična razmerja in odnose

znotraj produktivnih struktur. Eno izmed bojnih kopij CGIL — je dejala — je t.i. pakt za delo, ki je temeljnega pomena, saj je v tesni povezavi z najbolj perečimi problemi zaposlovanja; kar se pa tiče položaja pri nas je opozorila zlasti na sklepe protislovje med prepočasnim procesom uvajanja novih tehnologij in prisotnostjo znanstvenih struktur na zelo visokem nivoju. V svojem posegu je poleg tega postavila v ospredje tudi več drugih vprašanj, v prvi vrsti neposredno demokracijo v sindikatu, odnosu z ostalimi sindikalnimi organizacijami in bodočimi cilji sindikata. Kot veliko razpravljavec (med temi bi omenili senatorko Gerbčevo) se je tudi Turtura dotaknila vprašanja globalne zaščite slovenske manjšine v Italiji, ki je vsekakor došlo priložnost tudi v zaključnem kongresnem dokumentu.

CGIL — je poudarjeno v sklepem dokumentu — si v zvezi s tem vprašanjem prizadeva, da bi v najkrajšem času bil izdelan ustrezen zakon, ki bi odgovarjal interesom manjšine, poleg tega pa se zavzema za vse možne oblike sožitja med tu živčima narodnostima.

Kar se tiče krajevnega družbeno-

političnega položaja bi omenili, da je CGIL v zaključnem dokumentu izrazila dokaj ostro kritiko na račun tistih sil — še posebno pa osi KD - Lista za Trst — ki upravljajo tržaške javne uprave. Tukajšnji splošni položaj — je rečeno v dokumentu — je dokaj zaskrbljujoč, glede perspektiv za razvoj pa je poudarjen pomen t.i. paketa za Trst in Gorico, ki pa ne sme postati zgolj asistencialistično sredstvo s kratkoročnimi učinki. Od aktualnih vprašanj bi omenili negativno stališče, ki jo je skupščina izrekla zoper izgradnjo termoelektrarne pri Orehu.

Osnovo oz. izhodišče za izdelavo učinkovite akcijske sindikalne platforme za bodočnost predstavljata vsekakor poročili pokrajinskega tajnika Treua in članice vsedržavnega tajništva Turture, ki jih je kongresna skupščina pozitivno ocenila. Toda naš boj — je bilo rečeno — bo učinkovit le, če se bo sindikat znal prilagoditi spremembam celotne družbe.

Sklepni del zasedanja je označevala razprava o amandmajih na predkongresne teze, nakar so sledile volitve delegatov za bližnji deželni kongres ter širšega oz. nadzornega odbora.

Deželno vodstvo KPI nasprotuje centrali na premog

Deželno vodstvo KPI je izrazilo negativno mnenje o gradnji morebitne nove termocentrale na premog v Furlaniji - Julijski krajini. Komunisti so razpravljali o energetskih vprašanjih in energetskih virih v naši deželi na svoji zadnji seji. KPI je pri svoji odločitvi upoštevalo negativna mnenja, ki so jih bile že prej izrekle politične in družbene sile in tudi prebivalstvo, pa tudi negativne izkušnje s tržiško centralo na premog, ki ne razpolaga z modernimi napravami proti onesnaževanju okolja.

Deželno vodstvo KPI nadalje poudarja, da naša dežela že »proizvaja« več energije, kot je sama porabi, na njenem teritoriju pa je tudi že veliko številnih energetskih infrastruktur (električnih central, metanovodi, naftovodi, hidroelektrarne in centrale na premog). KPI je vsekakor pripravljena na soočanje o uporabi morebitnih drugih energetskih virov, ob koncu pa pripominja, da bi morali v zvezi z energetskim vprašanjem podvzeti vse možne korake, da bi družba ENEL vsaj omilila onesnaževanje, ki ga povzroča centrala v Trziču.

● Gledališka zadruga Il Teatro iz Neaplja bo predstavila danes, ob 16.30, v gledališču Cristallo delo Alexandra's Room. Tako tekst kot režijo sta podpisala Laura Angiulli in Vittorio Lucariello. La Contrada obvešča, da je predstava izven abonmaja.

Zamujena priložnost

Ob zaključku navdne zanimivega kongresa tržaške CGIL, kot slovenski dnevnik ne moremo mimo sicer obrobne, a za nas dokaj pomenljive pripombe.

Organizatorji so, v skladu s svojimi političnimi prepričanji in veliko kulturno odprtostjo svoje sindikalne organizacije, poskrbeli (ob ustreznih stroških, seveda) za simultano prevajanje posegov v slovenščini. In to tako z ozirom na navzočnost predstavnikov obalno-kraške konference Zveze sindikatov Slovenije, kot številnih delegatov in nekaterih gostov slovenske narodnosti. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da se je te ugodnosti, poleg predstavnika sindikatov iz Slovenije, poslužil le še Aleš Lokar, ki je pozdravil kongres v imenu Slovenske skupnosti. Ves dan v petek, ki je bil posvečen široki razpravi, v kateri je veliko prostora našla tudi problematika naše zakonske zaščite in sožitja nasploh, pa se noben razpravljalec slovenske narodnosti ni oglasil v svojem jeziku.

Nesteto objektivnih razlogov nam odsvetuje preostro obsodbo tega dejstva, vendar pa ne moremo mimo izraza obžalovanja, da se Slovenci načelno ne poslužujemo možnosti izražanja v svoji govorici niti tam, kjer nam to pravico ne samo priznavajo, temveč nam jo, z večjimi ali manjšimi finančnimi bremenji, tudi sugerirajo. (vb)

V Borštu in Zabrežcu so se spomnili fašističnega napada izpred 41 let

»Padlih junakov ne bomo pozabili«

»Kot vsako leto se tudi z nocojšnjo proslavo spominjamo, prebivalci Boršta in Zabrežca, dogodkov pred 41 leti ter se klanjemo spominu junakov, ki so dali svoje življenje za nov svet, za spoštovanje našega jezika.«

S temi besedami je začela, v imenu vaške sekcije VZPI-ANPI, petkovo proslavo v prosvetni dvorani v Borštu Karmen Kosmač, ki je na kratko opisala dogodke, ki so privedli do napada fašistov in esesovskih enot na to vas.

V nabit polni dvorani, kjer so bili med gosti župan dolinske občine Edvin Švab in občinski odborniki, predstavniki Zveze združenj borcev obalno-kraškega območja, Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja za Tržaško ozemlje, pa tudi nekateri svojci padlih partizanov, je v besedah govornice ponovno zaživel tisti, za prebivalce Boršta in Zabrežca najbolj strašen dan. »Obkolili so našo vas, nagnali vaščane v gostilno pri Ljeni in začeli z mučenjem. Collotti sam je vodil mučenje in zasliševanje, potem pa je poslal sedem vaščanov in vaščank pred vhod v bunker. Okrog enajste ure se je začela prava bitka, v kateri so padli trije partizanski borci, četrti — domačin Danilo Petaros - Lisjak je bil težko ranjen.« Takšnega so ga najprej mučili in zasliševali v domači gostilni, nato pa odpeljali v tržaško bolnišnico, od tu v koronejska zapore, 5. aprila pa v tržaško Rižarno, kjer se je izteklo njegovo mlado življenje. »Teh naših junakov nismo in ne bomo pozabili« je dejala še govornica. »Še naprej se bomo borili za doseg naših pravic in skrbeli, da mladina teh borcev nikoli ne pozabi.«

Sledil je lep nastop, več kot 20 otrok domače osnovne šole, ki so jih z recitacijami o vojni in miru, o sreči, o tem, kaj nam pomeni domovina, lepo pripravile učiteljice Ana Farneti, Aleksandra Carli, Tanja Sedmak pa jih je vodila pri petju.

Z recitalom izbora partizanske lirike, ki ga je pripravil igralec Joško Lukeš sta nato nastopila, skupno z avtorjem, še Kostanca Filipovič in Drago Gorup, na kitaro pa jih je spremljal Marko Feri. Občuteno podajanje vedno lepih pesmi, ki so nastale v času najhujših bojev proti sovražniku, so ganile in osvojile občinstvo.

Proslavo je zaključil nastop mešana pevskega zbora Slovenec, ki je, pod vodstvom Bože Hrvatič, lepo in doživeto zapel pesmi: »Najboljša podoba naše matere«, »Osamljen grob«, »Pesem bratstva«, takoj na začetku proslave pa pesem »Žrtvam«.

Po proslavi so se udeleženci in gostje zaustavili v domači dvorani, kjer so bili pred slikami padlih šopki cvetja. Šop cvetja so domačini pred proslavo položili še pred spominsko ploščo, ki stoji na hiši, kjer je bil v vojnem času partizanski bunker.

● Rajonski svet za Kolonjo in Škorkljo se bo sestel v petek, 17. januarja, ob 19. uri na sedežu v Ul. Cologna 30. Med drugim bo razpravljal o higienskem stanju Trga Volontari giuliani in Drevoreda 20. septembra.

Nastop otroškega pevskega zbora med petkovo proslavo v Borštu

Jutri odločitev o stavki pogrebnega osebja

Vest, da nameravajo stopiti uslužbenci občinskega pogrebnega podjetja jutri v stavko, je vzbudila, kot smo napovedali, veliko razburjenje in številne komentarje med tržaško javnostjo. To bi bilo prvič, da bi omenjeni uslužbenci začeli s stavko za nedoločen čas, kar bi imelo seveda hude posledice za vse tiste, ki bi v tem času izgubili svojega družinskega člana ter bi se znašli pred problemom, kako ga pokopati.

Uslužbenci občinskega pogrebnega podjetja so nam povedali, da se jutri sestanejo še na posebni skupščini. Tu bodo čakali na odgovor občinskih odbornikov, ki odgovarjajo za to službo. »Upamo in želimo« so nam

dejali »da bi bila zadeva ugodno rešena. Ne zahtevamo nobenih denarnih poviškov. Zahtevamo pa boljše delovne pogoje, ki so sedaj nevzdržni, kot tudi ukrepe za večjo higiensko zaščito pri opravljanju svojega dela. Če bo odgovor negativen, potem bomo seveda začeli stavko.«

Poleg uslužbenecv občinskega pogrebnega podjetja, opravljajo to službo še privatna podjetja, v Trstu podjetje Zimolo. Uslužbenci tega podjetja ne bodo stavkali ter imajo že za ponedeljek napovedane tri pogrebe. Seveda pa bi devet zaposlenih pri tem podjetju ne zmoglo kriti vsega dela, če pomislimo, da je v Trstu v tem času dnevno kakih 15 pogrebov pa tudi še več.

Najzahtevnejša preurejevalna dela že dokončana

Repentabsrska cerkev si je nadela »novo obleko«

O znani tabrski cerkvi in njenem neprecenljivem arhitektonskem kompleksu je bilo zadnja leta kaj malo govora. V središču zanimanja je bila verjetno le po občasnih alarmnih klicih, ki so z razglednega tabrskega griča opozarjali na počasno propadanje te zgodovinske znamenitosti. Kulturni pobud, ki so jih na Tabru svojčas prirejale katoliške organizacije, je vedno manj, še manj razveseljivo pa je dejstvo, da omenjenega kraja skoraj ne najdemo v turističnih priročnikih in vodičih.

Resnici na ljubo pa moramo z druge strani ugotoviti, da se je zadnje čase nekaj le premaknilo z mrtve točke. Tu se nanašamo predvsem na preureditvena dela, ki so v marsičem spremenila videz do pred nekaj leti propadajočega in povsem zanemarjenega kompleksa. Najbolj razveseljivo je pri tem dejstvo, da so najzahtevnejša dela že končana; pravega leska kompleks seveda še nima, saj bi bilo potrebno izvesti še vrsto popravil, vendar pa je stanje na splošno zadovoljivo. Trud in žrtvovanja, kot nam je povedal repentabsrski župnik Tone Bedenčič, pa nikakor niso bili majhni, kajti realizacija takšnega pro-

jektu, kot so ravno preureditvena dela na arhitektonski znamenitosti, zahteva seveda precejšnjo potrpežljivost. Od prvih obnovitvenih del, ki so jih na pobudo Nadzorništva za spomeniško varstvo izvedli na zvoniku in srenjski hiši, je namreč minilo že osem let, posledje pa je bilo za obnovo cerkve (s strani nadzorništva) treba čakati do predlanskega leta. Med tem časom se je del strehe župnišča podrl in le zasebni pobudi gre zasluža, da so začeli z akcijo za obnovitvena dela tudi tega poslopja. Vaškemu župniku so pri tem priskočili na pomoč Kraška gorska skupnost in slovenski denarni zavodi (TKB in openska hranilnica), približno polovico stroškov pa je bilo kritih s prostovoljnimi prispevki faranov in drugih (pretežno slovenskih) vernikov na Tržaškem. V veliko pomoč so bili, po besedah vaškega župnika, t.i. »skriti« darovalci, tik pred pokritjem strehe l. 1984 pa je svoj prispevek dala tudi tržaška mestna hranilnica. Skupno z župniščem so preuredili tudi mežnarjo, tj. prednji del poslopja, ki je tako precej posodobljena.

Istega leta je tržaško Nadzorništvo za spomeniško varstvo začelo z deli v cerkvenem posloppju; staro streho so nadomestili z železobetonsko konstrukcijo ter jo nato v lanskem letu prekrili z značilnimi kamnitimi skralmi. Dela vsekakor niso še dokončana, saj je potrebno prepletkanje notranjih cerkvenih zidov in ureditev zakristije.

Dopolnilna dela so navsezadnje potrebna tudi pri ostalih posloppjih, v prvi vrsti srenjski hiši, ki je bila konec prejšnjega desetletja pomanjkljivo preurejena, in delu župnišča. Povedati gre, da je v tem letu predvideno tudi popravilo podpornega zidu pri stranskem vhodu; Kraška gorska skupnost je v tej zvezi preko repentabsrske občine nakazala že 35 milijonov lir, precejšnje koristi pa bi po Bedenčičevem mnenju bila namestitve odra (ali kaj podobnega), ki bi bil namenjen za koncertne in druge predstave. Nedvomno, da bi takšne pobude imele precejšen pomen pri morebitnem turističnem ovrdenotanju tega kraja, čeprav ne gre pozabiti, da je ravno to vprašanje ena izmed najbolj bolečih točk.

Nekaj turistov iz inozemstva je v poletnih mesecih in v zgodnji jeseni sicer opaziti, vendar pa je treba pri-

V skladu z italijansko davčno zakonodajo imajo upravičenci kakršnekoli vrste pokojnine, ki jo izplačuje zavarovalni zavod INPS, pravico do dveh neposrednih davčnih odbitkov, in sicer so oproščeni osebnega obdavčenja v znesku 36.000 lir prokapite in pa do prav tako forjetarnega odbitka za ustvarjanje dohodka. Pri tem pa ni pomembno, če je upokojenec italijanski ali pa na primer jugoslovanski državljan, ki uveljavlja sorazmerni del pokojnine na osnovi konvencije med Italijo in Jugoslavijo: torej brez izjeme.

Vendar pa po zakonu mora formalno vsak upravičenec vprašati, da se mu aplicirata ta dva odbitka. Zato naj jugoslovanski državljan brez vsakega pomisleka napišejo »da« na obe vprašnji in naj odposljejo omenjeni obrazec na sedež INPS v Vidmu, Center za mednarodne konvencije v Ulici Titoppo 33. Če INPS sprašuje za te podatke, pomeni, da je pratika pred likvidacijo in to je tudi znak, da je italijanski nosilec zavarovanja ugotovil pravico do sorazmernega dela italijanske pokojnine. INPS jo bo izplačal po želji upokojenca ali kakemu pooblaščenemu italijanskemu državljanu ali pa neposredno v Jugoslavijo in to v dolarski valuti.

B. S.

● Italijanska sekcija WWF vabi v sredo, 15. januarja, ob 17.30 na predstavitev večera projekcij diapozitivov na temo »Podvodna fotografija med Sredozemskim morjem in Indijsko - Tihim oceanom.« Projekcija bo v dvorani Baroncini (Ul. Trento 8) ob prisotnosti fotografa, Paola Donninja.

Javna natečaja v zgoniški občini

Zgoniška občina bo zapolnila dve prosti mesti v organiku z javnima natečajema na osnovi naslovov in izpittov. Objavljen je bil namreč razpis za mesto uradnika in za mesto kvalificiranega delavca mehanika - motorista z nalogo šoferja. Rok za predložitve prošenj zapade 15. februarja. Podrobnejša pojasnila nudi občinsko tajništvo. (B.S.)

● Rajonski svet za Vzhodni Kras se bo sestel v sredo, 15. januarja, ob 19. uri na sedežu na Opčinah, Proseška 28. Na dnevnem redu je med drugim izvolitev novega predsednika rajonskega sveta.

pismo uredništvu

Pokojnine INPS za jugoslovanske državljane

Na naslove oseb, ki so vložile zahtevek pri INPS za odobritev italijanske pokojnine, na podlagi konvencije med Italijo in Jugoslavijo, prihajajo pisma z vprašalniki, na katere je treba odgovoriti »SI« - »NO«. Ker pa je vprašanje, kljub temu da mi je italijansčina dokaj poznana, povsem nerazumljivo, enako tudi ostalim, vas prosimo, da bi v poljudnem članku v PD objavili za kaj pravzaprav gre. Kajti nekateri odgovarjajo s »SI« drugi z »NO«, kar ima v končni fazi lahko usodne posledice.

Prav lepo se vam zahvaljujem in vas tovariško pozdravljam!
(Sledi podpis)

V sporočilu, ki ga je objavila Voce libera Nevarne grožnje Lege nazionale

Morebitna odobritev Vizzinijevega zakonskega osnutka o zaščiti slovenske narodnostne skupnosti bi gotovo izzvala v Trstu take reakcije, ki bi zopet okrvavile mestne ulice. Tako grozi krajevna Lega nazionale v sporočilu, ki je bilo najbrž naslovljeno ministru za deželna vprašanja Vizziniju in ki ga je v svoji včerajšnji številki objavila Voce libera.

Sporočilo Lege nazionale je sploh le eden od »ocvirkov« zadnje številke listarskega tednika, saj že na prvi strani predsednik LpT Cecovini namiguje na možnost »političnega potresa«, na drugi je grozeče opozorilo Lege nazionale, na šesti strani prispevek Odbora za zaščito italijanstva Trsta proti pravicam Slovencev, na zadnji strani pa dve izjavi ezulske organizacije Unione degli istriani s podobno vsebino. Vse skupaj najbrž ne bi zaslužilo pozornosti, saj gre za običajni protislovenski refren, na katerega smo že večkrat opozorili in katerega smo tudi večkrat ocenili. Novost, ki je ne kaže prezirati (pa čeprav tudi ne precenjevati) je pa stališče Lege nazionale, ki si je v bistvu upala napisati črno na belem in še bolj izrazito grožnje, ki jih je pred časom ustno izrekel deželni svetovalec LpT Gambassini.

Čeprav je Lega nazionale izgubila del tistega vpliva, ki ga je imela pred leti, je pa vendarle to organizacija, ki združuje dokajšnje število ljudi, sama se celo baha, da ima več deset tisoč članov. Ko torej grozi z morebitnimi krvavimi pouličnimi izgrede, ne moremo skomigniti kar tako z rameni kot če bi šlo za nepomembno skupnico skrajnežev, katero bi lahko likvidirali z biblijskim »oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo«. Prav ima zato občinski svetovalec Parovel, ki ugotavlja, da take alarmistične kampanje ni mogoče prezreti, saj nevarno vpliva na dober del prebivalstva, obenem pa ogroža ugled in verodostojnost državnih ustanov. Parovel je v prijavi sodstvu zato zahteval, naj državno pravdnitvo preveri, ali sestavljanje takih pozivov in njihovo objavlanje ne krši člena 656 kazenskega zakonika, ki prepoveduje širjenje lažnih, prenapihnenih in tendencioznih novic, ki lahko skalijo javni red.

Z naše strani ena sama pripomba: v svoji protislovenski ihti se je Lega nazionale, ali vsaj njen predstavnik, spozabila do take mere, da je pokazala svoje pravo obličje in prezrla načela demokracije, s katerimi si velikokrat polni usta. (vt)

Na novoletnem srečanju VZPI-ANPI pri Domju

Predstavili knjigo A. Boldrinija

Sinoči je bila v dvoranu Doma Toneta Ukmarja pri Domju svečana predstavitev knjige »Diario di Bulow«, katere avtor je Arrigo Boldrini, vsedržavni predsednik VZPI-ANPI. Poleg avtorja so bili na predstavitvi, ki jo je pripravil Krožek za družbenopolitična proučevanja Che Guevara skupno s pokrajinskim odborom VZPI-ANPI, navzoči župan dolinske občine Edvin Švab in nekateri občinski odborniki, jugoslovanski generalni konzul Mirošič, predsednik Republiškega odbora ZZB Slovenije Bogo Gorjan, in predstavniki borčevskih organizacij to- in onstran meje.

Knjigo sta številnemu občinstvu predstavila Vladimir Kenda in sen. Paolo Sema, nastopil je pevski zbor »Fran Venturini«, pozdrav v imenu domačega društva je prinesel predsednik Marjan Spetič, Boldrini pa se je s kratkim govorom vsem zahvalil. Ob koncu mu je župan Švab izročil odličje prijateljstva, ki označuje, je dejal, povezovalni element naših krajev — občinski spomenik padlim za svobodo.

V menzi Dispral pri domu je nato sledilo že tradicionalno srečanje bivših borcev, aktivistov in njihovih družinskih članov. O knjigi in prireditvi sami bomo še obširneje poročali.

Coloni in Cuffaro vložila interpelacijo

Tržaška poslanca Coloni in Cuffaro sta včeraj naslovila na ministra za trgovinsko mornarico interpelacijo, v kateri ga sprašujeta, če odgovarjajo resnici nekatere zaskrbljujoče vesti o novem postopnem krčenju dejavnosti nekaterih večjih italijanskih pomorskih in plovnih družb, med katere sodi tudi Tržaški Lloyd. Interpelacijo so podpisali tudi nekateri poslanci iz Veneta, saj bi načrtovani omejevalni ukrepi močno prizadeli tudi beneško pomorsko in pristaniško dejavnost.

Važno za društva

Društvom, ki hočejo prositi za deželni prispevek v korist kulturnih dejavnosti, je v vratarnici tržaške pokrajine (Trg Vittorio Veneto 4) na razpolago formular s podrobnimi pojasnili za sestavo prošnje. Le-te morajo zainteresenti predložiti do 31. januarja in točno po predvidenih predpisih.

† Zapustila nas je naša draga

Alojzija Hrovatin roj. Danieli

(GIGIA)

Pogreb bo v torek, 14. t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnice v cerkev sv. Jerneja na Opčinah.

Zalostno vest sporočajo: mož Riko, hči Lilijana, zet Walter in vnukinja Fulvia.

Iskrečna zahvala dr. Vinkotu Miliču. Opčine, 12. januarja 1986

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Alberta Uršiča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin in z nami sočustvovali.

Družine Uršič in teta Lidija Sancin.

Škedenj, 12. januarja 1986

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

Angele Ferfolje

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se od nje poslovili, jo spremili na zadnji poti in ji poklonili cvetje ter na katerikoli način z nami sočustvovali. Posebna zahvala obema zboroma, govorniku Zveze partizanov in župniku iz Vojsčice.

Hči Albina z družino in drugo sorodstvo.

Zgonik, Vojščica, 12. januarja 1986

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Albine Tul

se iskreno zahvaljujemo g. župniku, pevskemu zboru, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

DRUŽINA

Mačkolje, 12. januarja 1986

12. 1. 1985

12. 1. 1986

Ob prvi obletnici smrti

Celestina Corettija

se ga spominjajo

žena, hči z družino, nečakinja Ines z družino in drugo sorodstvo.

Trst, Sydney, 12. januarja 1986

Ob prerani izgubi drage mame izreka Zveza žena Dolina globoko sožalje svoji članici Ester Kočevar.

Gospodarska zadruga Bazovica izreka občuteno sožalje članici Zdenki Križmančič in svojem ob izgubi drage mame.

Prepoved vožnje za težka vozila v teku leta 1986

Tržaška prefektura je tudi letos objavila koledar, ki ga bodo morali spoštovati šoferji težkih vozil. V določenih dneh in urah je namreč prepovedana vožnja vozilom, ki tehtajo nad 50 stotov, po vseh izvenmestnih cestah in avtocestah tržaške pokrajine (izvzeti so seveda avtobusi).

Prepoved velja za vse nedelje v januarju, februarju, marcu, oktobru, novembru in decembru od 8. do 22. ure ter za vse nedelje v aprilu, maju, juniju, juliju, avgustu in septembru od 6. do 24. ure. Nadalje je vožnja prepovedana 1. maja in 15. avgusta, od 6. do 24. ure ter 25. in 26. decembra, od 8. do 18. ure.

Težka vozila ne bodo smela na pot od 14. ure 28. marca do 24. ure 31. marca; od 8. ure 25. aprila do 24. ure 27. aprila; od polnoči 25. julija do 24. ure 27. julija; od 14. ure 31. julija do polnoči 3. avgusta; od 14. ure 22. avgusta do polnoči 24. avgusta; od polnoči 29. avgusta do polnoči 31. avgusta; od 8. ure 1. novembra do polnoči 2. novembra; od 8. ure 7. decembra do 22. ure 8. decembra ter od 14. ure 23. decembra do 14. ure 24. decembra.

Prepoved ne velja za vozila RAI-TV, smetarske službe, telefonske in poštne službe, za vojaška vozila, za vozila cestne službe, za vozila, ki prevažajo časopise, zdravila, goriva, pokvarljivo blago ter tekmovalne konje.

Izžrebanje loterije pri Sv. Jakobu

Veliko število radovednežev se je včeraj dopoldne na šentjakobskem trgu udeležilo žrebanja tradicionalne loterije, ki jo prireja Združenje Amici di S. Giacomo. Izžrebane so bile sledeče številke: 1. nagrada — avto austin montego 1,3 št. 708828 (rezervni številki 379433 in 413041); 2. avto austin mini E št. 1091820 (1058419 in 298481); 3. vespa piaggio PK 125 št. 110487 (187228 in 253700); 4. TV color rex št. 863992 (592902 in 126692); 5. fotografski aparat nikon L 135 št. 733835 (431995 in 103 0212); 6. šivalni stroj pfaff 541 št. 221233 (270325 in 1066893); 7. serija potovalnih torb lucas št. 234175 (112211 in 221274); 8. zlata ženska ura št. 512321 (177686 in 575486); 9. naprava »4 stagioni« delonghi št. 859466 (405097 in 834234); 10. deset zavojev stenskega papirja št. 221262 (221272 in 1028591).

Dobitniki nagrad morajo dvigniti nagrade najkasneje do 25. januarja. V primeru, da nagrade ne bodo dvignili, bo imela do 1. februarja pravico do nagrade prva rezervna številka, po tem datumu pa do 5. februarja druga rezervna številka.

Oddaja o slovenščini v italijanskih šolah po Trieste Radio Express Kopica predsodkov zadušila pravi dialog

»Nekoliko se pogovorimo« (»Parlamente un pò«) je naslov nočni oddaji zasebne radijske postaje Trieste Radio Express, ki se je minulo noč lotila teme: »Tržaška šola na razpotju: kakšne pozitivne ali negativne posledice bi lahko imelo uvajanje slovenskega jezika v tržaške italijanske šole«. Oddajo je vodil spiker po imenu Donato, ki je sicer po poklicu baje bančni uslužbenec, gostje v studiu pa so bili prof. Cristina Onofri, predstavnica staršev Emilia Cavazzoni in dijak Stefano Visentin, ki so nekako zastopali italijansko stran, od Slovencev pa univ. prof. Jože Pirjevec, ravnateljica Laura Abrami ter dijak Fabio Pahor. Telefonsko sta bili s studiom povezani openski didaktični ravnateljici Gianna Fumo in Lučka Križman, v oddajo pa so, kot je sicer zanje običajno, posegli tudi razni poslušalci. Oddaja sama se je pričela ob 22. uri in se končala okrog poldruge ure po polnoči, toda v njej obravnavana problematika je bila predmet številnih telefonskih posegov, ki jih je radio nato oddajal vse do 4. ure zjutraj.

Težko je obnoviti vse, kar je bilo v teh dolgih urah oddajanja izrečnega, celotna radijska razprava pa je vsekakor še enkrat pokazala, kako težko je v našem mestu javno razpravljati na ploden način o vprašanjih, ki so povezana s slovensko narodno skupnostjo v Italiji. Na začetku

oddaje je imela daljši poseg prof. Cristina Onofri, ki je javnosti znana kot vodilna predstavnica odbora za obrambo italijanstva Trsta. Stališča, ki jih je iznesla, so bila pač tista oz. v skladu s tistimi, s katerimi omenjeni odbor običajno nastopa. Povedala je, da na italijanskih šolah v Trstu praktično nihče ne čuti potrebe po učenju slovensčine in da je vsekakor pametneje naučiti se jezika, kot je angleščina. Predmet razprave pa je kaj kmalu razširila na privilegije in zahteve, ki naj bi jih imeli Slovenci. Med drugim je dejala, da je v zakonskih osnutkih za globalno zaščito naše manjšine predvideno obvezno učenje slovensčine v italijanskih šolah, predvsem pa je izrekla ostro nasprotovanje proti ustanavljanju slovenskih šol v videmski pokrajini. Slednje je prikazala kot korak k slovenizaciji celotne Furlanije, pri čemer se je sklicala na stavek, ki ga je prof. Bratina izrekel leta 1975 na posvetu o slovenski šoli v Italiji, in sicer da bi morala slovenska kultura postati vodeča (v it. prevodu »egemonica«) v naši deželi. Zaman je bilo pojasnilo prof. Bratine, ki so ga pozvali po telefonu, da se za njegovim stavkom ne skriva nikak načrt za slovenizacijo Furlanije - Julijske krajine, ki bi v vsakem primeru bil povsem absurden.

Podobna stališča kot prof. Onofrijeva je zagovarjala tudi gospa Ca-

vazzoni, medtem ko se je mladi Stefano Visentin zavzel za »politiko upanja«, ki naj prevlada v odnosih med Italijani in Slovenci. Slovenski gostje v studiu so podčrtali pomen, ki bi ga imelo za prijateljsko sožitje znanje slovensčine pri Italijanih. Prof. Pirjevec in za njim Fabio Pahor sta med drugim povedala, kako so pravzaprav Tržačani, ki obvladajo samo italijansko, tako rekoč »tujci« v tržaškem zaledju, kjer prevladuje slovensčina. Ravnateljica Abramijeva je poudarila, da se nobena od političnih strank, v katerih se Slovenci organizirano udeležujemo, ne zavzema za obvezno učenje slovensčine v italijanskih šolah, skupno s prof. Pirjevcem pa je odločno zavrnila stališče tistih, ki vidijo v ustanavljanju slovenskih šol na Videmskem korak k slovenizaciji Furlanije. Ravnateljici Fumo in Križmanova sta govorili o znani aferi okrog trebenskega vrta in sicer v pomirjujočih tonih.

Povsem drugačni so bili posegi številnih poslušalcev, ki so se nemalokrat zelo grobo, če že ne žaljivo, izrazili o naši narodni skupnosti. Zlasti v zadnjem delu oddaje jim je spiker Donato vse očitneje pritegoval. S tem je hudo kompromitiral verodostojnost svojega moderatorstva. Vprašujemo se celo, ali je res sožitje pravi namen takšnih oddaj, ki se bodo menda še nadaljevala. (mb)

Kljub pretepanju roparjema ni uspelo okrasti natakara

Mlada zlikovca sta v noči od petka na soboto hotela ropati 56-letnega natakara Eda Lugnanija, a ju je njegova krčevita reakcija odvrgla od namena. Lugnani se je vračal okrog 2.30 proti domu v Ul. Donadoni 22/1, ko ga je v višini št. 3 nenadoma napadla dvojica. Natakara se je vrgel na pločnik in pod sabo stiskal torbo, v kateri je imel nekaj desetstotakov. Roparja sta ga začela brcati in pretepali po glavi, vendar on ni klonil: zvil se je v klopčič in še naprej tiščal torbo. Očitno sta malopridneža doumela, da je zanju pretrd oreh in sta se praznih rok oddaljila.

Lugnani se je ves prestrašen odpravil na dom in šele včeraj popoldne se je javil v glavni bolnišnici, kjer so ugotovili, da ima udarce na glavi, po obrazu in boku. Nudili so mu prvo pomoč in mu napovedali, da bo okreval v desetih dneh.

Dve ranjena v prometni nesreči

Na cesti, ki iz Trsta pelje na Opčine, se je na odseku za Ulico Commerciale pripetila včeraj zjutraj nesreča, v kateri sta bila lažje ranjena 50-letni Giovanni Cappai in njegova 35-letna žena Andreja Pirnat iz Ul. Commerciale 178. Cappai je s svo-

jim fiatom 500 zapeljal iz Ul. Commerciale na cesto za Opčine, ko je iz se nepojasnjени razlogov trčil v A 112, ki ga je upravljaval 45-letni Giuliano Perco iz Ul. Alpini 24. Slednji se ni poškodoval, zakonca pa so sprejeli na ortopedski oddelek. Žena bo okrevala v 10, mož pa v 20 dneh.

Proces Valent se bliža h koncu

Na procesu o umoru 15-letnega Giacomu Valenta iz Vidma, ki se odvija že dva tedna na tržaškem sodišču za mladoletne, je včeraj bil na vrsti prvi od odvetnikov, ki branijo 14-letnega Danieleja in 16-letnega Andrea pred hudo obtožbo, da sta s 63 vbojdljali umorila svojega sošolca. Odvetnik Patrone, ki brani Andrea, je včeraj trdil, da je tragičen dogodek prešel meje tega, kar naj bi mladoletnika hotela in da ga ne gre uokvirjati v rasno sovraštvo. Za Andrea, fant še vedno zanika svojo odgovornost, je Patrone predlagal oprostitev, v primeru pa, da bi ga priznali za krivega, kazni, ki je predvidena za navaden umor. Branilec je tudi megleno omenil še tretjega mladoletnika, ki naj bi bil vpleten v umor in pomanjkljivosti preiskave. Proces se bo nadaljeval jutri, razsodba pa je predvidena za sredo ali četrtek.

V Borštu priprave na praznik vaškega patrona sv. Antona

Bliža se 17. januar dan, ki v Borštu še nikoli ni šel mimo neopazen, saj je to že od nekdanj občuten vaški praznik sv. Antona. Z zabavno komedijo in kulturnim programom mladi obrazi vsako leto oživijo praznični večer, ki bo tudi letos nedvomno združil vse vaščane iz Boršta, Zabržca in obiskovalce iz bližnjih vasi.

Letošnjo prireditev praznovanja borštanskega patrona so začeli člani dramske skupine PD Slovenec pripravljati pred približno dvema mesecema, ko so se zbrali, da bi skupno začetni glavno zamisel veseloigre. Mladinci borštanske dramske skupine so sicer že lani sami napisali večdejsko igrano »Kabaret 1999«, ki so jo uspešno uprizorili najprej v Borštu, seveda ob priložnosti sv. Antona, nato pa marca na gostovanjih v Lonjeru, Gročani, Prebenu in Kulturnem domu po povabilu Zveze vojnih invalidov. Vaški igralci so si tako nakopičili dragocenih izkušenj, kar jim je nekoliko olajšalo, vsekakor težavno in naporno delo ob sedanjih pripravah.

Najprej so po lastni domišljiji izoblikovali originalno vsebino veselo-

igre, nato so sestavili besedilo v borštanskem narečju in določili še precej številne vloge. Komedijo pa bodo popestrili s spremljavo kitare in klavirja z dobro izbrano glasbeno fantazijo in petjem. Na poznane glasbene motive so fantje in dekleta sami sestavili tekste pesmi, ki dopolnjujejo besedilo nastopajočih. Glasba in pesmi so namreč značilnost veseloigre mladih borštanskih avtorjev, ki se radi družijo ob slovenski pesmi.

Vsebinsko letošnje igre pa je taka, da zahteva razkošne in bogate kostume in posebne odrske scene, za izdelavo katerih so prišli na pomoč mladincem še nekateri vaščani.

Tako se dramska skupina PD Slovenec vneto pripravlja, saj so za skupne vaje izkoristili tudi prosti čas med prazniki, na petkov večerni nastop, ki bo gotovo za vse, upajmo številne udeležence prijetno presenečenje. Napovemo samo, da tema veseloigre sega v daljno preteklost in nosi naslov »Ambet je bjeu...«, ostalo pa si boste lahko sami ogledali v petek, 17. januarja, ali na ponovitvi 25. januarja.

BARBARA BONETA

Kulturni dom

Gostovanje

OPERA BALET
SNG - Ljubljana

BALETNI VEČER

Johann Strauss
PLES KADETOV
Igor Stravinski
ZGODBA O VOJAKU

DANES, 12. januarja, ob 16. uri

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom baleta pri blagajni Kulturnega doma (tel.: 734265).

SLOVENSKI
KLUB
V TRSTU

Ulica
sv. Frančiška 20

vabi 14. t.m., ob 20.30 v Gregorčičevo dvorano na torkov večer s psihoanalitikoma

HEKTORJEM JOGANOM

in

PAVLOM FONDO

Osvetlila bosta

TRŽAŠKA RAZPOTJA
FREUDOVH
PRIVRŽENCEV

z nedavnega strokovnega shoda na Pomorski postaji.

Sklad M. ČUK

prireja

v župni cerkvi na Opčinah

KONCERT

cerkvenega pevskega zbora
LJUBLJANA - ŠT. VID

v soboto, 18. januarja, ob 20. uri

SKD I. GRUDEN

priredi

danes, 12. t.m., ob 17. uri gostovanje amaterske dramske skupine »J. Štoka« z veseloigro

PIKA NOGAVIČKA

Vabljeni!

Sindikat slovenske šole naproša vse udeležence natečaja za prevajalce slovenskega jezika, ki ga je razpisalo notranje ministrstvo letos spomladi, da javijo svoj naslov in tel. številko ter študijski naslov na sedež Sindikata slovenske šole, Ul. Fabio Filzi 8 - I. nadstropje, telefon: 61193.

včeraj - danes

Danes, NEDELJA, 12. januarja
TATJANA

Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.43 — Dolžina dneva 8.59 — Luna vzide ob 9.31 in zatone ob 18.57.

Jutri, PONEDELJEK, 13. januarja
RADOVAN

Vreme včeraj: temperatura zraka 5 stopinj, zračni tlak 1021.7 mb pada, brezvetrije, vlaga 68-odstotna, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 9,8 stopinje.

Plimovanje danes: ob 4.26 najnižja —10 cm, ob 9.54 najvišja 43 cm, ob 16.48 najnižja —66 cm, ob 23.41 najvišja 40 cm. Napoved za jutri: ob 5.08 najnižja —9 cm, ob 10.29 najvišja 36 cm, ob 17.19 najnižja —60 cm.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Martin Lissiach, Sara Bellia, Chiara Righi, Angelo Iadarola, Giulia Zanfabro.

UMRLI SO: 88-letni Mario Rossi, 55-letni Aldo Wschimal, 72-letna Luigia Danieli, 65-letni Vincenzo De Prosperis, 77-letna Anna Molinari, 81-letni Massimiliano Marassi, 51-letna Maria Montegan, 76-letna Amabile Norbedo, 71-letni Battista Baldi, 94-letna Elena Persici, 47-letni Marcello Visintini, 78-letna Angela Surian, 68-letni Giuseppe Orfanò, 82-letna Vittoria Chermaz.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Nedelja, 12. januarja 1986
(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Ul. Giulia 1, Ul. sv. Justa 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Mazzini 43, Tor San Piero 2.

(od 13.00 do 16.00)

Ul. Giulia 1, Ul. sv. Justa 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2.

(od 20.30 do 8.30 - Nočna služba)

Ul. Mazzini 43, Tor San Piero 2.

Prosek in Zavljje (dnevna in nočna služba): samo telefonsko za najnujnejše primere.

Od ponedeljka, 13. januarja, do sobote, 18. januarja 1986

(od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Milje (Lungomare Venezia 3).

Fernetiči: samo telefonsko za najnujnejše primere.

(od 19.30 do 20.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10 (Kolonkovec), Lonjerska cesta 172, Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Milje (Lungomare Venezia 3).

Fernetiči: samo telefonsko za najnujnejše primere.

(od 20.30 do 8.30 - Nočna služba)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Milje (Lungomare Venezia 3).

Fernetiči: samo telefonsko za najnujnejše primere.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Opčine: tel. 211-001; Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 299-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761; predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

LOTERIJA

BARI	65	60	24	41	70
CAGLIARI	53	24	86	87	11
FIRENCE	42	65	86	2	51
GENOVA	57	66	78	8	32
MILAN	25	85	62	63	29
NEAPELJ	59	48	90	15	84
PALERMO	79	87	75	28	38
RIM	84	39	16	19	27
TURIN	19	15	69	74	58
BENETKT	30	64	6	58	20

ENALOTTO

2 X X X 1 X X 2 2 1 1 X X

KVOTE:

12 — 46.682.000 lir
11 — 1.250.000 lir
10 — 113.000 lir

Nove telefonske številke PD

Telefonska služba SIP je sporočila, da bodo v ponedeljek uvedli nove telefonske številke Primorskega dnevnika. Te so:

764-832, 764-833, 764-834, 764-835, 723-360

DRUŠTVO
SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV
in
KULTURNO ZDRUŽENJE
MOST

vabita na

RAZMIŠLJANJE
O MAJCNOMI
REVOLUCIJI

ki ga bo podal književnik TARAS KERMAUNER, ki bo predstavil še neznano avtorjevo dramo.

Predavanje bo v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici 3, jutri, 13. januarja, ob 20.30.

Prireditve in sporočila
kulturnih društev
in organizacij

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici obvešča vse člane, da bo danes, 12. t.m., imela svoj 88. redni občni zbor ob 17. uri v Bazoviškem domu.

Mladinska skupina P. Tomažič obvešča vse člane, da bodo prve letošnje vaje jutri, 13. t.m., ob 20.30. Istočasno sporoča, da bo naslednji ponedeljek, 20. t.m., ob isti uri redni občni zbor.

Na pobudo Škedenjcev etnografskega muzeja bo v Domu J. Ukmar v Škedenju v sredo, 15. t.m., ob 20. uri TISKOVNA KONFERENCA ob izidu dveh knjig o Škedenju.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu vabi svoje člane in prijatelje na predvajanje filma Aljoše Žerjela »Po Normandiji«, ki bo v četrtek, 16. t.m., ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Frančiška 20.

Društvo zamejskih likovnikov obvešča, da bo REDNA SEJA jutri, 13. januarja, ob 19.30 v Gregorčičevi dvorani.

Odbor SKD Tabor vabi člane na redni občni zbor, ki bo v petek, 17. t.m., ob 20. uri — prvo sklicanje, drugo pol ure kasneje, v Prosvetnem domu na Opčinah.

V Peterlinovi dvorani v Trstu, Donizettijeva 3, je do 20. t.m. odprta razstava akademskega slikarja MATEJA METLIKOVIČA. Urnik ogleda ob delavnikih od 17. do 19. ure.

čestitke

15. t.m. bo praznovala JERUZALEMA rojstni dan. Vse najboljše, predvsem zdravja in da bi bila vedno tako nasmejana, ji želita sestrična Vida in Pavel.

mali oglasi

PRODAM dva mala ameriška prašička (cavie). Tel. 227-342.

PRODAM commodore 64, disk drive 1541, programski jezik logo, urejevalnik besedil easy script in simulator letenja. Tel. (0481) 882-339.

TRGOVINA POHIŠTVA BIECHER, Ul. dell'Istria 27 - Trst (tel. 040/750-113), sporoča, da se nadaljuje ves januar 1986 prodaja po znižanih cenah.

DAJEM skladišče v najem, 72 kv. m, Pulje pri Domju. Tel. 290-959.

PRODAM čistokrvne mladičke - pasme mali rjavi pudel z rodovnikom. Šušteršič - 61000 Ljubljana - V Murglah 223, tel. 003861/226-728.

OSMICO v Mačkoljah je odprl Ernest Smotlak.

PRODAM novo ogrevalno blazino. Tel. na št. 754-833.

NA OPČINAH išče slovenska štirčlanska družina neopremljeno stanovanje ali manjšo hišo za največ pet let. Pisati ponudbe na Oglasi oddelku Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst, pod šifro »Opencic«.

OSMICO je v Borštu odprl Danilo Glavina.

PRODAM 1.300 kv. m obdelanega vinograda na Kontovelu. Tel. 040/226-614.

PRODAM simco 1100 ES, letnik 1976, po ugodni ceni. Tel. 229-268.

SPALNICO, hrastovo, rustično, novo prodam za polovično ceno. Tel. na št. 040/575-145.

PRODAM fiat 500, letnik 1972. Tel. v večernih urah na št. 040/274-995.

UVOZNO-IZVOZNO podjetje išče mlajšega uradnika/co za komercialno. Pisemne ponudbe na Oglasi oddelku Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6 - 34137 Trst, pod šifro »Komerziala«.

PRODAM peč 30.000 kilokal. za centralno kurjavo, malo rabljeno. Tel. na št. 040/229-433.

TRGOVINA POHIŠTVA Pupis nujno išče delavca, izkušenega v prenosu in montaži pohištva. Informacije v Sesljanu 59/B, tel. 040/299-269.

LEKCIJE iz matematike nudim za vse stopnje. Informacije tel. 003865/21972.

PRODAM trafiko s časopisi v Trstu. Tel. na št. 912-291 od 13. do 15. ure.

KRZNA — JOPE — NABITKI

PELLICCERIA CERVO

Trst, Drev. XX. septembra 16

Telefon: 796-301

PELLICCERIA ALBERTI

Ulica delle Torri 2

Priporočeni trgovini za vaše nakupe

ZA VSAKOGAR

NEKAJ POSEBNEGA

optika

Viki

foto-kino

kontaktne leče

Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti)

TRST Telefon 77-29-96

S.A.C.A.T.

IMPORT - EXPORT

nadomestni deli za

FIAT — ZASTAVA — ALFA — LANCIA

in za tuje znamke avtomobilov

TRST, Ul. sv. Frančiška 38 — Tel. 794306 - 772002

CALZATURA

TRST — UL. UDINE 3 — TEL.: 69297

SEZONSKO ZNIŽANJE CEN od 10% do 60%

Obv. občini 20/12/85

V TRGOVINI

DONAGGIO

● rasprodaja

● rasprodaja

● rasprodaja

zimskih moških in ženskih oblačil

DONAGGIO - Nabrežje 3. november 9 - TRST

Segulin foto kino optika
TRST Ul. Mazzini 51 (0)733-361

radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv - radio - tv

Nedelja, 12. januarja

italijanska televizija

Prvi kanal	13.30 Piccoli fans - vodi Sandra Milo
10.00 Il meraviglioso circo del mare	15.00 Nebbia a San Francisco - film
10.30 La famiglia Day - risanke	16.15 Dnevnik 2 - studio - stadio
11.00 Sveta maša	17.50 Italijansko nogometno prvenstvo
11.55 Segni del tempo	18.25 Srečanje s kinematografijo
12.15 Linea verde - vodi Federico Fazzuoli	18.40 Dnevnik 2 - Kratke športne vesti
13.00 TG l'una - vodi Alfredo Ferruzza	18.50 Le strade di San Francisco - TV film
13.30 Dnevnik - vesti	19.45 Meteo 2
13.55 Igra z Paolom Valentiniem in Mario Giovanno Elmi	19.50 Dnevnik 2
14.00 Domenica in... vodita Mino Damanto in Elisabetta Gardini	20.00 Dnevnik 2 - domenica sprint
14.20 Športna poročila	20.30 U-Boot 96 - 1. del - po romanu Lotharja Guntherja Buccheima
15.20 Domenica in... šport	21.50 Dnevnik 2 - večerne vesti
15.30 Discoring 85-86	22.00 Mixer
16.20 Športne vesti	22.55 Dnevnik 2 - Trentatré - tednik o medicini
18.20 90. minuta - športna oddaja	23.30 Šola in vzgoja - Animala da salvare
18.40 Domenica in... studio	00.05 Dnevnik 2 - zadnje vesti
18.50 Italijansko nogometno prvenstvo - kronika	Tretji kanal
19.55 Vremenske razmere	12.10 SP v smučanju - slalom - moški
20.00 Dnevnik	12.45 Girofestival '85 - Nilla Pizzi
20.30 La piovra 2 - 1. epizoda	13.15 Dancemania
21.40 Športna nedelja	14.15 In cerca di Titina - posvečeno Titini De Filippo
22.55 Musicanotte - koncert za praznični dan	15.20 Dnevnik 3 - neposredni šport
23.45 Dnevnik in Vremenske razmere	17.05 Kim - film
Drugi kanal	19.00 Dnevnik 3
9.55 Evrovizija - smučanje	19.20 Deželni šport
Slalom - moški	19.40 Concertone
11.05 Solist in orkester	20.30 Domenica go!
11.40 Nedeljska matineja	21.30 Otrok devetdesetih let - vzgojna oddaja
13.00 Dnevnik 2 ob 13. uri	22.05 Dnevnik 3
13.25 Dnevnik 2 - zdravniški nasveti	22.30 Nogometno prvenstvo serije A

jugoslovanska televizija

Ljubljana	Koper
8.45 Poročila	12.15 Primoracato, predstavitev in prodaja
8.50 Živ žav - risanke, smrkci II	14.15 Smučanje: svetovno prvenstvo
9.55 Svetovni pokal v smučanju - slalom - 1. tek	15.00 Dario Diviacchi: Najnovejše plošče
11.00 Sokoli - ponovitev 11. dela nadaljevanke	16.30 Risanke
11.30 Domači ansambli: Ansambel RŽ	17.30 Veliki greben - TV film
12.10 SP v smučanju - slalom 2. tek	18.00 Bratje in sestre - TV film
12.45 Večni klic - 1. del nadalj.	18.30 Zgodbe in življenja rastlin - dokumentarec
13.55 SP v smučanju - slalom ženske posnetek	19.00 Kinoteka
15.05 Via mala - ponovitev 3. in zadnjega dela nadaljevanke	19.30 Kugy - nanizanka
16.35 Poročila	20.30 Kitajec v Scotland Yardu - TV film
16.40 Mozaik kratkega filma - angleški film	21.35 Tatort - TV film
17.10 »Poslednja igra leptira« - zabavnoglasbena oddaja	23.15 Nobelovi nagrajenci: Teddy Roosevelt
17.35 Anatomija neke bolezni - ameriški film	23.45 Pogled na svet
19.10 Risanke	Zagreb
19.15 Cik-Cak	14.00 Mali koncert
19.24 TV in radio nocoj	14.15 Grizly Adams - ameriška nanizanka
19.25 Podarim - dobim - žrebanje	15.05 Nedeljsko popoldne
19.30 Dnevnik	17.10 Mož iz Ria - francoski film
20.00 Sivi dom - 1. del nadalj.	18.55 Risanke
21.00 Športni pregled	19.30 Dnevnik
21.30 Planica: smučarski skoki - reportaža	20.00 Sivi dom - 1. del nadaljevanke
21.50 Poročila	21.00 Športni pregled
	21.30 Jugoslovansko - albanski odnosi - dokumentarec
	22.30 Dnevnik

sasebne postaje

CANALE 5	20.30 Il meglio di Drive in
8.30 Alice - TV film	22.30 Il dittatore dello stato libero di Bananas - film
9.00 Flo - TV film	00.15 Cannon - TV film
9.30 Le frontiere dello spirito - verska rubrika	01.15 Strike force - TV film
10.10 Mama Malone	TELEPADOVA
10.40 Anteprema	14.00 Proposte commerciali
11.25 Superclassifica show	14.05 Buck Rogers - TV film
12.20 Punto 7	15.10 Con affetto tuo Sidney - TV film
13.30 Buona domenica - vodi M. Costanzo	16.10 TV film
14.30 Buona domenica - Orazio - TV film	16.55 Gordian - risanke
17.00 Forum - Catherine Spaak	17.25 Don Chuck story - risanke
19.00 Dalle 9 alle 5 - TV film	17.55 La tata e il professore - TV film
20.30 Io so che tu sai che io so - film	18.25 TV film
23.00 Monitor	19.45 Kmetijska poročila
23.50 Punto 7 - vodi Arrigo Levi	20.25 Una città chiamata bastarda - film
01.00 Serif v New Yorku - TV film	22.00 Proposte commerciali
RETEQUATTRO	22.15 Filmski program
8.30 Angel City - film	22.25 Film
10.10 Il tesoro della foresta pietrificata - film	TRIVENETA
11.50 Detective per amore - TV film	9.00 Reporter
13.00 Muppet show	10.00 Dražba preprog
13.30 Il mondo intorno a noi	13.00 Disperatamente tua - TV film
14.00 Amici per la pelle - TV film	13.30 Dražba
15.00 Un giorno a New York - filmska komedija	17.00 Disperatamente tua - TV film
17.00 I moschettieri del mare - film	20.00 Dražba preprog
19.10 Retequattro per voi	1.00 Film
19.30 New York New York - TV film	2.30 Monitor
20.30 W le donne	TELEFRIULI
23.00 Cinema e CO.	10.30 Regione verde
23.30 Gli attendenti - film	11.00 Si o no mercatino telefonico
01.30 Agenzia Uncle - TV film	13.25 Buongiorno Friuli
ITALIA 1	14.00 Nagradne igre
8.30 Bim Bum Bam - risanke	17.00 Musicale
10.30 Nogomet prvenstvo NFL	18.30 Sindaco e la sua gente
13.00 Grand Prix	19.30 Telefriuli sport
14.00 DeeJay Television	20.30 Combattenti della notte - film
16.00 Športna nedelja	22.30 Sherlock Holmes - TV film
18.00 Sanford and Son - TV film	23.00 Roberta pelle - Direktna prodaja krznenih jopičev in plaščev
18.30 Lucky Luke - risanke	1.00 Buonotte Friuli
20.00 Occhi di gatto - TV film	

Ponedeljek, 13. januarja

italijanska televizija

Prvi kanal	17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
10.30 Castigo - 3. nadaljevanje	17.35 Danes in jutri
11.35 Cetra Graffiti	18.10 Spaziolibero: programi pristopanja
11.55 Vremenske razmere	18.30 Dnevnik 2 - Šport
12.05 Pronto... chi gioca? - opoldanski spored z Enrico Bonacorti	18.40 Le strade di San Francisco - TV film
13.30 Dnevnik	19.45 Dnevnik 2 - Poročila
14.00 Pronto... chi gioca? - Zadnji poziv	20.20 Dnevnik 2 - Šport
14.15 Il mondo di Quark - dokumentarec	20.30 Iz našega žepa
15.00 Zgodbe od včeraj in danes	21.25 Hill Street podnevi in ponoči
15.30 Šola in vzgoja: Arheologija	22.15 Dnevnik 2 - Večerne vesti
16.00 Športni ponedeljek	22.50 Un ragazzo come noi - TV film
Svetovno prvenstvo v bobu	23.15 Otroška abeceda
17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti	23.50 Dnevnik 2 - Zadnje vesti
17.05 Magic!	24.00 Nočni kino: Bitka na Neretvi - film
18.00 Osmi dan	Tretji kanal
18.30 L'ora di Agatha Christie - TV film	13.45 Jezik za vsakogar: Ruščina
20.00 Dnevnik	14.15 Jezik za vsakogar: Francosčina
20.30 La piovra 2 - TV priredba	14.45 Jazz club
22.50 Posebna oddaja Dnevnik 1	15.45 Nogometno prvenstvo A in B lige
23.45 Dnevnik 1 - Zadnje vesti	18.10 L'Orecchicchio - glasbena oddaja
Drugi kanal	19.00 Dnevnik 3
8.25 Bob - svetovno prvenstvo	19.10 Deželne vesti
10.25 Bob: svetovno prvenstvo	19.30 Deželni šport
11.55 Cordialmente - rubrika	20.05 Šola in vzgoja: Otroški laboratorij
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri	20.30 Kvartet Cetra: Era bello sognare - 1. oddaja
13.30 Capitol - TV serija	21.30 Dnevnik 3
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti	21.40 Ustvarimo si novo življenje
14.35 Tandem - aktualnosti in igre	22.10 Ponedeljkov proces
15.15 Paroliamo - igra	
16.00 Šola in vzgoja: Otroštvo in govorica	
16.30 Pane e marmellata	

jugoslovanska televizija

Ljubljana	18.00 Zdravnik in otrok
8.30 Periskop: Televizija	18.55 TV novice
9.05 Športnik Bili - 1. del	19.00 Odprta meja
9.30 Kje, kam, kako med počitnicami	
9.35 Pusti me na miru - 1. del	V današnji Odprti meji bodo na sporedu tudi naslednje vesti:
10.35 Pomlad življenja - otroška drama	TRST — Skupščina Liste za Trst
11.40 Vesela dvajseta leta z Laurelom in Hardyjem	TRST — Po ukrepih o bivanju tujcev
12.10 Teletekst RTV Ljubljana	DOMJO — Predstavitev Boldrinjve knjige
17.35 Poročila	TRST — Slovenski film na »Trouver Trieste«
Spored za otroke:	GORICA — Zeleni križ
17.40 Budnica za miške	GORICA — Male obrtne cone
17.50 Pesmi in zgodbe za vas	TRST — Balet SNG iz Ljubljane v Kulturnem domu
18.05 Miti in legende: Zgodba o Tobiji in Suzani	TRST — Baletna predstava »Carmen« v Verdiju
18.25 Podravski obzornik	PORDENONE — V spomin na Pier Paola Pasolinija
18.45 Festival MPZ Zagorje 84	TRST — Zapri hotel Corso
19.24 TV in radio nocoj	ŠPORT
19.26 Zrno do zrna	NABREŽINA — odbojka: MEBLO - SPINEA
19.30 Dnevnik in Vreme	TREBČE — Nogomet: PRIMOREC - PRIMORJE
20.30 Tereza Humbert - 4. del	TRST — Košarka: JADRAN - CELANA Bergamo
21.05 Aktualno: Izobraževanje odraslih	
21.45 Glasbeni večer: W. A. Mozart	
22.35 Dnevnik	
Koper	
14.15 TV novice	19.30 TVD Stičiče
14.20 Popi - TV film	19.50 Vse knjige
14.45 Mala zgodovina glasbe	20.30 Namizni tenis
15.00 Zdravnik in pacient	21.00 Milijarder - 1. del filma
15.45 Glasbena oddaja	22.00 TVD - Vse danes
16.30 Risanke	22.10 Milijarder - 2. del filma
17.30 Kanadska narava - dokumentarec	22.40 Delta - rubrika

sasebne postaje

CANALE 5	ITALIA 1
8.35 Alice - TV film	8.50 La casa nella prateria - TV film
9.00 Una famiglia americana - TV film	9.40 Fantasilandia - TV film
9.50 General Hospital - TV film	10.30 Wonder Woman - TV film
10.45 Facciamo un affare - kviz	11.30 Quincy - TV film
11.15 Tuttinfamiglia - kviz	13.20 Help - kviz
12.40 Il pranzo è servito - kviz	14.15 Dee Jay Television
13.30 Sentieri - TV roman	15.00 Chips - TV film
14.30 La valle dei pini - TV roman	17.50 La casa nella prateria - TV film
15.30 Una vita da vivere - TV film	18.50 Gioco delle coppie - kviz
16.30 Hazzard - TV film	20.30 Magnum PI - TV film
17.30 Doppio slalom - kviz	22.30 Controcorrente
18.00 Il mio amico Arnold - TV film	23.15 Interiors - film
18.30 C'est la vie - kviz	TELEPADOVA
19.00 I Jefferson - TV film	13.00 Capitan Futuro - risanka
19.30 Zig Zag - kviz	13.30 Anna dai capelli rossi - risanka
20.30 In viaggio con papà - film	14.00 Innamorarsi - TV film
22.50 Jonathan dimensione avventura	15.00 Chips - TV film
23.50 Premiere	16.00 Rubrika
0.20 Serif v New Yorku - TV film	17.00 Bryger - risanka
RETEQUATTRO	17.30 Lamù - risanka
8.30 Soldato Benjamin - TV film	18.00 Coccinella - risanka
9.00 Destini - TV novela	18.30 Capitan Futuro - risanka
9.40 Lucy show - TV film	19.00 Carmin - TV film
10.00 Ossessione del passato - film	20.00 Anna dai capelli rossi - risanka
11.45 Magazine	20.30 Sahara Cross - film
12.15 Bravo Dick	22.30 Il ritorno del Santo - TV film
12.45 Ciao Ciao - spored za otroke	23.30 Chips - TV film
14.15 Destini - TV novela	00.30 Spazio 1999 - TV film
15.00 Agua viva - TV film	TELEFRIULI
15.50 Le cinque schiave - film	10.15 Telefonski sejem
17.50 Lucy show - TV film	12.25 Dober dan Furlanija
18.20 Ai confini della notte - TV roman	12.25 Deželni dogodki
18.50 I Ryan - TV film	12.30 Seniorita Andrea - TV film
19.30 Febbre d'amore - TV roman	13.30 Nogomet: Triestina - Cesena
20.30 I quattro cavalieri dell'Apocalisse - film	15.30 Glasbena oddaja
23.30 Agente speciale - TV film	17.30 L'ispettore Bluey - TV film
00.30 Mod Squad - TV film	20.30 Nogomet: Udinese - Roma
1.30 Agenzia UNCLE - TV film	22.45 Telefonski sejem

radio

Nedelja, 12. januarja

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 14.00 Poročila; 8.30 Slovenske popevke; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Glasbeni mozaik; 10.30 Mladinski oder: »Prehlajena Sneguljčica«. Radijska igra; 11.00 Glasbeni mozaik; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 12.30 Glasbeni mozaik; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Prva repriza: »Večni sopotniki«. Sklop velikih pesnitev; 15.25 Sport in glasba; 17.30 Neposreden prenos košarkarske tekme 2. lige JADRAN - CELANA BERGAMO.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

10.30, 12.30, 14.30 Poročila; 9.00 Otvoritev: pozdrav, pregled dogodkov, koledar, servis; 9.20 Objave, EP; 9.30 Sosednji kraji in ljudje; 11.30 Polje, kdo bo tebe ljubil - kmetijski prispevek; 12.00 - 14.00 Glasba po željah; 14.00 Marika in Dječje; 15.00 Radio Koper na obisku; 15.30 Planinski čaj Radia Koper in Droge Portorož; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 19.30 Radijski dnevnik; 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Koledarček; 7.00 Dober dan; 8.00 Cordialmente vostri; 8.45 Siamo tutti nel pallone; 9.30 Dragi Luciano; 10.35 Prost vstop; 11.00 Dogodki in odmevi; 11.35 Popevka tedna; 11.40 Napoved programov; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Popoldanski spored: Glasba - Popevka tedna; 14.30 Kaj je novega?; 15.00 Športna oddaja; 18.00 Lestvica LP; 20.00 Nočni spored.

RADIO 1

8.00, 10.13, 13.00, 19.00 Poročila; 6.00 Il guastafeste - radijski katalog; 7.30 Verska oddaja; 8.30 Mirror - tednik o filmih, gledaliških predstavah in glasbi; 8.40 Vest na prvi strani; 8.50 Naša zemlja - kmetijska oddaja; 9.10 Katoliški svet; 9.30 Maša; 10.16 Radijski variete; 11.58 Vam ugaja radio?; 13.25 Napoved oddaje »Sotto tiro«; 13.56 Turistične informacije; 14.00 Sotto tiro; 14.30 Carta bianca stereo; 15.22 Vse o nogometu, minuto za minuto; 18.20 Vse o basketu; 19.20 Verska rubrika; 19.25 Stičiče; 20.00 Italijanska glasba; 20.30 Fra Diavolo - opera.

Ponedeljek, 13. januarja

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20-8.00 Dobro jutro po naše - Koledarček; 7.40 Pravljica - Narodnozabavna glasba; 8.10 Almanah: 40 let slovenskih radijskih oddaj v Trstu; 8.40 Glasbeni mozaik; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 - 13.00 Pisani listi: Poljudno čtivo - Sestaneb ob 12.00 - Lahka glasba; 13.20 Zborovska glasba tržaških skladateljev: mešani zbor italijanske skupnosti iz Izole, nato: Glasbena priloga; 14.10 Čas in prostor: Iz šolskega sveta, nato: Glasbena priloga; 15.00 Otroški kotichek: »Ali nas poznaš?«, nato: Glasbene skice; 16.00 Zbornik: Iz zakladnice pripovedništva, nato: Glasbene skice; 17.10 Mi in glasba: pianist Francois Jöel Thiollier in Simfonični orkester RTV Ljubljana; 18.00 Kmetijski tednik; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 7.00, 13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vreme, prometni servis; 6.45 Cestne informacije, objave 7.15 Objave; 7.30 Jutranji servis; 13.00 Danes na valu Radia Koper; 13.40 Primorske glasbene sole - učenci glasbene šole Ilirska Bistrica; 14.00 Novosti naše diskoteke; 14.40 Iz kulturnega sveta, Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 V podaljšku - pregled športnih dogodkov; 17.40 Primorski zbori pojo; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 10.30, 13.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.30 Koledarček; 7.00 Dober dan; 8.00 Cordialmente vostri; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Zdravo, otroci!; 10.35 Prost vstop; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.33 Poročila v nemščini; Popoldanski spored: Glasba - Popevka tedna; 15.00 Zdravo, otroci!; 15.45 Glasbeno popoldne; 16.00 Besede in glasba; 16.15 Edig Galletti; 16.55 Pismo iz...; 17.45 Tenis; 18.10 The guitar club; 18.32 Klasična glasba; 20.00 Nočni spored.

Tradicionalni izleti Primorskega dnevnika

Jordanija: tisočletno križpotje človeške civilizacije in kulture

Malokatero potovanje je lahko tako zanimivo, kot je potovanje v Jordanijo in Jeruzalem. V tem delu sveta, ki je bil skozi tisočletja križpotje med Afriko in Azijo, je zemlja razkrila arheološke ostanke človeške civilizacije od VIII. tisočletja pr. Kr. do kasnejše grške, rimske, bizantinske in arabske kulture. Potovanje nam bo razkrilo, kaj je pomenila in kakšno vlogo je igrala ta dežela v svetovni zgodovini, istočasno pa nam bo skušalo dati odgovor na kompleksna vprašanja dolgoletne krize na Bližnjem vzhodu. Lahko trdimo, da je obisk te dežele eno najzanimivejših potovanj, ki si jih lahko privoščimo, kot lahko tudi zagotovimo, da bo osta-

dne prosto, popoldne pa ogled jordan-ske prestolnice, ki ima približno milijon prebivalcev in se razprostira na pobočjih 17 gričev. Pravijo, da je Aman »Jordanija v malem«, ker predstavlja najboljše zlitje starega in novega.

NEDELJA, 6. aprila 1986

Po zajtrku odhod v Petro po »Kraljevski cesti«, eni najbolj starih in zanimivih cest na svetu. Po obveznem postanku v Madabi, ki je bila važno središče za izdelavo mozaikov v času bizantinskega cesarstva, se bo pot vila skozi slikovite doline in čez goro Nebo do Petre, kjer bo že kosilo. Popoldne bo ogled izkopanin tega izrednega mesta, ki je bilo prestolnica skrivnostnega ljudstva Nabatejcev, ki so svoje domove in palače vklesali in izdoblili v živo skalo. Več kot eno tisočletje je bilo mesto skrito sodobnemu svetu in prav zaradi tega se je ohranilo v vsej svoji veličastnosti. Prenočevanje v Petri.

PONEDELJEK, 7. aprila 1986

Po zajtrku nadaljevanje potovanja v Jeriho, mesto, katerega ostanke leži 300 m pod morsko gladino v prelepi oazi palm in sadnega drevja. Tu, ob Jordanu, je bil krščen Jezus Kristus. Po ogledu bomo nadaljevali pot v Jeruzalem, kjer bo prenočitev.

TOREK, 8. aprila 1986

Ves dan je namenjen ogledu Jeruzalema, med drugim bomo obiskali stari del mesta z najbolj znanimi cerkvami in božjim grobom. Omarjevo mošejo, »zid žalovanja«, Oljsko goro, Sion itd.

SREDA, 9. aprila 1986

Iz Jeruzalema bomo najprej odpotovali v Betlehem, kjer med drugim bomo videli votlino, v kateri se je rodil Jezus Kristus, potem pa še v Hebron, ki je ostal zvest židovski in muslimanski veroizpovedi in kjer je ohranjeno svetišče grobov patriarhov. Prenočitev v Jeruzalemu.

ČETRTEK, 10. aprila 1986

Dan je namenjen povratku v Aman, vendar se bomo med potjo ustavili v Jerashu, »Pompejih Bližnjega vzhoda«. Mesto ima bogato zgodovino, ki sega v neolik, vendar je bilo prvo mesto ustanovljeno štiri stoletja pred našim štetjem. Nejvečji razmah pa je mesto imelo v času rimskih cesarjev Trojana in Hadrijana, ko je obogatilo s palačami, templji, kopališči in drugimi zgradbami, katerih ostanke še danes pričajo o pomembnosti tega mesta. Prenočitev v Amanu.

PETEK, 11. aprila 1986

Ves dan bomo preživali v Amanu. Možnost individualnih ogledov ali po želji skupinski fakultativni izlet.

SOBOTA, 12. aprila 1986

Nekaj po polnoči transfer na letali-

šče in polet letala na redni progi za Beograd, odtod pa v Ljubljano, kamor je predviden prihod v zgodnjih dopolninskih urah. Še transfer v Trst in okoli polneva bomo spet vsi doma.

Cena potovanja je 1.450.000 lir in vsebuje vse v programu navedene usluge. Hoteli so prve kategorije s polpenzionom v Jordaniji in polnim penzionom v Izraelu. V ceno so vključeni tudi ogledi z lokalnimi vodniki ter vstopnice, kjer je to potrebno. V ceno niso vključene pijače in napitnine. Glede napitnin je treba poudariti, da bo treba ob prihodu v Aman izročiti spremiljevalku ali lokalnemu vodniku 15 dolarjev, ki so namenjeni »obveznim« napitninam.

Jasno je, da bo potovanje odpovedano, če bi se tudi v zadnjem trenutku zgodilo kaj takega, kar bi lahko ogrozilo uspeh potovanja in osebno varnost udeležencev.

Pogoji za vpis

Vpisovanje za vsa tri potovanja se bo začelo v torek, 14. januarja, in sicer v Trstu na upravi našega dnevnika v Ul. Montecchi 6, v Gorici pa v našem uredništvu v Drevoredu 24. maja 1.

Vpisovanje bo med 9. in 12. in med 15. in 18. uro ter v sredo, 15. januarja od 9. do 12. ure. Vpisovanje se lahko zaključi že prej, če bodo oddani vsi razpoložljivi prostori.

Ob vpisu je treba položiti akotacijo, in sicer 100.000 lir za potovanje po Južnem Tirolskem, 200.000 lir za potovanje po Nizozemskem in 500.000 lir za Jordanijo. Preostalo vsoto bo treba plačati v mesečnih obrokih, o čemer bomo naše bralce sproti obveščali.

V kolikor bi moral kdo iz kakršnegakoli vzroka odpovedati udeležbo na potovanju, lahko to stori do en mesec pred začetkom potovanja. V tem primeru mu bo povrnjena vsa vplačana vsota. V času od 30 do 21 dni pred začetkom potovanja izgubi 20 odst. predvidene cene potovanja od 21. do 14 dni pa 50 odst. celotne kvote. Po tem roku zapade celotni znesek potovanja, vendar se lahko že prijavljena oseba nadomesti z drugo, ki pa mora seveda imeti veljavne potne listine.

Če bi bilo potovanje iz razlogov višje sile odpovedano, bodo vpisani izletniki dobili v celoti povrnjeno vso vplačano kvoto.

Cene potovanj so bile izračunane na dan 20. decembra 1985. Če bi se v času do začetka potovanja tarife povečale ali bi prišlo do občutnih razlik v menjavi, se lahko cene temu primerno prilagodijo.

Podrobnejše programe bodo naši izletniki dobili pred začetkom potovanja oziroma ob vplačilu zadnjega obroka.

Na koncu naj še omenimo, da je število prostorov na posameznih potovanjih omejeno, zaradi česar priporočamo našim bralcem, da z vpisovanjem pohitijo.

Pogled na Petro

lo vsem v neizbrisnem spominu.

Tudi v Jordanijo bomo potovali z letalom JAT, ki je prav tako organizator potovanja. Program pa je naslednji:

PETEK, 4. aprila 1986

V popoldanskih urah prevoz na ljubljansko letališče in odtod v Beograd, od koder bo poletelo letalo na redni progi za Aman. Večerja v letalu.

SOBOTA, 5. aprila 1986

Ponoči prihod v Aman, transfer v hotel in namestitev po sobah. Dopol-

Konec aprila v deželo tulipanov

Značilni nizozemski mlini

Nizozemska je ena redkih držav, ki jih nismo še vključili v program naših potovanj po Evropi. To smo storili letos, tudi zato, ker so številni naši bralci že večkrat izrazili željo, da bi jih popeljali v holandsko glavno mesto Amsterdam.

Nizozemska je država, v kateri se kot malokje prepletata preteklost in sedanjost, bogata kulturnih spomenikov, dežela tulipanov in mlinov na veter, domovina svetovno znanih slikarjev. Njena prestolnica Amsterdam ima 53 muzejev, 61 galerij, 12 koncertnih dvoran, 20 gledaliških hiš — vse to v mestu, ki ima samo 800.000 prebivalcev. »Severne Benetke«, kot tudi imenujejo Amsterdam, se po pravičnem ponaša s tem nazivom, saj leži praktično na otokih med kanali, ki

so med sabo povezani z več kot 1000 mostovi. Prekrasne patricijske palače iz 17. stoletja dajejo osrčju mesta še poseben pečat. V aprilu in maju, ko cvetijo tulipani, je mesto in z njim vsa država, v čudovitem objemu živih barv. Zato nič čudnega, da naredi Nizozemska na obiskovalca nepozaben vtis.

Naš štiridnevni program obiska Nizozemske skuša zajeti čim več, predvsem pa vse tisto, kar je za obiskovalca najbolj zanimivo.

Potovali bomo takole:

ČETRTEK, 24. aprila 1986

V jutranjih urah prevoz z avtobusom na ljubljansko ali zagrebško letališče in še popoldne odhod letala na direktni progi za Amsterdam.

Takoj po prihodu transfer v hotel (3 zvezdice) v središču mesta, popoldne pa vožnja po kanalih, ki zajema najbolj karakteristične predele mesta. Možnost ogleda Amsterdama ponoči.

PETEK, 25. aprila 1986

Po zajtrku v hotelu odhod avtobusa na »veliko holandsko turo«. Najprej se bomo ustavili v Aalsmeru, največji cvetlični borzi na svetu, kjer vsak dan prodajo od 2 do 3 milijone rož! Naslednja postaja bo v Haagu, kjer sta sedeža vlade in parlamenta, na koncu pa si bomo ogledali še Rotterdam, največje pristanišče na svetu. Med potovanjem se bomo ustavili še v nekaterih zanimivih krajih, kot npr. v Delftu in mestu v miniaturi Madurodamu.

SOBOTA, 26. aprila 1986

Ves dan je namenjen ogledu Amsterdama: dopolne z vodnikom, popoldne pa prosto za individualne ogled ali za dodatni skupinski ogled. V Amsterdamu je treba vsekakor videti Rijksmuseum, a tudi Muzej van Gogh, ki ima največjo zbirko slik tega velikega nizozemskega slikarja — poleg številnih del Monticellija, Gauguina, Bernarda in Toulousea Lautreca. Park Keukenhof, kjer se prav takrat začne »cvetlična parada«, je prav tako obvezna postaja in, če želite, si lahko ogledate brusnično diamanov. Znamenitosti za ogleda gojova ne manjka, vprašanje je le, kaj koga še posebej zanima.

NEDELJA, 27. aprila 1986

Dopoldan prosto še za zadnje individualne ogled, okoli polne pa nas bodo spet odpeljali na amsterdamsko letališče Schiphol, od koder bomo z redno linijo JAT poleteli v Ljubljano in naprej z avtobusom v Trst, kjer se bo v večernih urah naše potovanje končalo.

Cena na osebo je 686.000 lir in vsebuje naslednje usluge:

1. Prevoz z avtobusom iz Trsta na letališče in nazaj;
2. Prevoz z letalom v Amsterdam in nazaj;
3. Transfer z letališča v hotel in obratno;
4. Usluge treh polpenzionov v hotelu s tremi zvezdicami;
5. Nošnja prtljage;
6. Vožnja po kanalih;
7. Ogled Rijksmuseuma;
8. Velika holandska tura;
9. Vodniška služba;
10. Spremlstvo.

V ceno niso vključene pijače in napitnine ter seveda vse, kar ni navedeno v programu.

Južna Tirolska: ogled naravnih lepot in spoznavanje življenja nemške manjšine

Marsikdo izmed naših čitateljev je že bil na Juž. Tirolskem, a relativno malo je takih, ki so si lahko privoščili ogled te dežele v zaokroženi celoti. Namen našega letošnjega izleta na Južno Tirolsko pa je prav v tem, da si ogledamo naravne lepote dežele (in teh ni malo!), da spoznamo življenje tamkajšnje nemško govorečega prebivalstva, da spoznamo njihove šege in navade in končno — zakaj pa ne — da pokusimo njihove kulinarčne specialitete ter pokusimo njihovo daleč naokrog cenjeno kapljico. Vse to seveda s pomočjo lokalnih južnotirolskih vodnikov, ki nas bodo spremljali ves čas bivanja oziroma potovanja od Innichena do Merana. Menimo, da bo potovanje vseskozi zanimivo, a ne samo zaradi tega, ker je s turističnega stališča gledano res prvovrstno, temveč tudi in morda predvsem zato, ker bomo lahko na kraju samem primerjali življenje naše manjšine z življenjem nemško govoreče manjšine na Južnem Tirolskem.

Za izhodiščno točko naših izletov po Južni Tirolski smo izbrali S. Sigmund, vasico v bližini Brunecka, kjer so dobri hoteli (tri zvezdice), v katerih bomo prespali tri noči. Od tod bomo opravili najprej tako imenovano »veliko dolomitsko turo«, potem pa si bomo ogledali še Bocen in Meran — seveda s postankom na sloviti vinski cesti. Program našega potovanja je v skopih obrisih naslednji:

ČETRTEK, 29. maja 1986

Zjutraj ob sedmih se bomo z udobnimi avtobusi

odpeljali iz Trsta v Tolmeč in skozi Sappado v Innichen (S. Candido), kjer bo kosilo. Po kosilu si bomo ogledali tamkajšnjo znamenito romansko cerkev, potem pa se bomo ustavili še ob prelepem Prager Wildsee (Lago di Braies), v katerem se zrcali 2810 m visoki Seekofl (Croce del becco). Za to jezero poznavalci menijo, da je eno najlepših na Južnem Tirolskem. Zvečer bomo prišli v S. Sigmund, kjer se bomo nastanili v hotelu Sigmunderhof ali podobnem. Tu bo večerja in prenočitev.

PETEK, 30. maja 1986

Po zajtrku v hotelu se bomo odpeljali na »veliko dolomitsko turo«, ki je ena najlepših, kar si jih lahko zamislimo v alpskem svetu. Naj omenimo samo to, da bomo ta dan opravili kakih 200 km, pri čemer si bomo ogledali Bruneck, Toblach, Brixen, Cortino in Arabbo, ter prešli znane prelaze kot so Pordoi, Falzarego in Sella, od koder je prekrasen razgled na gorski svet Dolomitov. Med potjo bomo imeli kosilo, ko pa se bomo zvečer vrnili v hotel, nas bo tam čakala večerja na osnovi južnotirolskih specialitet.

SOBOTA, 31. maja 1986

Zajtrk bo v hotelu, potem pa se bomo odpeljali najprej v Bocen, kjer si bomo ogledali mestno središče, od tod pa v Meran, kjer je prav tako predviden ogled mesta in kjer bo tudi kosilo. Popoldne se bomo po vinski cesti odpeljali v Kaltern (Caldaro), kjer se bomo najprej ustavili ob istoimen-

skem jezeru, potem pa se bomo po gričevnati pokrajini, ki je znamenita po svojih sadovnjakih in vinogradih, zapeljali do vinske kleti, kjer bomo pokušali tamkajšnja vina, med katerimi prednjači »straminer«, med črnimi pa »lagrein«. Če bo dovolj časa na razpolago, si bomo ogledali tudi vinski muzej. Zvečer bomo spet v hotelu, kjer bo večerja in prenočitev.

NEDELJA, 1. junija 1986

Po običajnem zajtrku v hotelu se bomo odpeljali v Bruneck, središče Pustertala (Dolina Pusteria). Tu bo nekaj ur časa za morebitne nakupe spominikov, potem pa se bomo vrnili v hotel na kosilo, kjer nam bodo spet postregli z domačimi specialitetami. Približno ob dveh popoldne se bomo iz S. Sigmunda odpeljali proti Trstu, kamor bomo prispeli okoli 19.30 in kjer se bo naše potovanje tudi končalo.

Cena za to potovanje je 325.000 lir na osebo, v kar je všteta vožnja z avtobusom, polnim penzion od Kosila prvega do vključno Kosila četrtega dne (pijača ob glavnih obrokih vključena v ceno), ogledi kot po programu (pokušnja vin v vinski kleti vključena v ceno), cestnina, spremstvo in vodniki. Skratka vse — razen napitnin.

Na koncu moramo opozoriti naše čitatelje, da je potovanje neprimerno za osebe, ki imajo hujše srčne motnje, kajti na »veliki dolomitski turis« dosegemo tudi nadmorsko višino 2.300 m.

Z uvajanjem elektronike v uredništvo in tiskarno

Primorski dnevnik pred tehnološkim skokom

O novi tehnologiji, se pravi prehodu z naše sedanje tehnologije svinca, k najsoodnejši elektroniki, smo v redakciji začeli govoriti in razmišljati pred dobrimi petimi leti. Vse je bilo takrat še zelo megleno, nihče od nas ni imel pojma, kaj prehod na novo tehnologijo pravzaprav pomeni, razen tega, da smo se vsi zavedali, da bo v srednjeročni perspektivi nujen in da bo od redakcije, od tiskarne pa tudi od uprave naše založniške hiše terjal mnogo napora.

Začeli smo obiskovati časopise, ki so že prešli na elektroniko. Najprej se je z vprašanjem nove tehnologije začel ukvarjati pisec teh vrstic. Skupaj s tehničnim direktorjem sva si ogledala nekoliko sistemov in sledila vrsti seminarjev. Postopoma sva si začela ustvarjati nekoliko bolj jasno sliko o tem, kaj pravzaprav hočemo in kakšen bi bil sistem, ki bi našim potrebam najbolj ustrežal. V skladu z delovno pogodbo smo v drugi fazi oblikovali komisijo, ki je imela izredno zahtevno nalogo: morala je namreč izbrati sistem, na katerem bomo delali v prihodnjih desetletjih.

Mnogo časopisov v Italiji in po svetu je že razpolagalo z novo tehnologijo. Kaj kmalu smo uvideli, da nam večina sistemov, ki smo si jih ogledali, ne ustreza, nekateri pa so že bili nesporno zastareli in okorni. Mi smo hoteli redakcijski sistem, pri katerem bi novinarji bili neposredno udeleženi pri produkcijskem sistemu in pri katerem bi aktivno sodelovali pri personalizaciji, se pravi pri prilagoditvi softwarea potrebam naše redakcije. Pogovori z novinarji redakcij, kjer so že delali na videoterminalih, so nam še bolj pojasnili nekatere probleme, čeprav je vsak prisegel na pravilnost svoje izbire. K temu ocenam so se še pridružile laskave ponudbe prodajalcev raznih sistemov. Razkazovali so nam velike zmožnosti, ki jih imajo posamezni sistemi, mi pa smo bili še preveč neopripravljeni, da bi uvideli pomanjkljivosti, ki so se skrivale za gostobesednim razkazovanjem. Smo pa dozorevali. Imeli smo vedno jasnejšo sliko tega, kaj hočemo. Predvsem smo morali upoštevati dejstvo, da živimo v italijanskem okolju in da je velika večina naših virov informacij v italijanščini. Primorski dnevnik ne more objaviti niti najpreprostejšega obvestila tržaške občine, ne da bi ga novinar prej obdelal; agencijske vesti, ki se jih večina italijanskih dnevnikov poslužuje, moramo novinarji Primorskega dnevnika prevesti in prilagoditi naši politični liniji: vse to pomeni, da ne moremo pošiljati kar tako v stavnico material, ki ga dobivamo od zunaj, ne da bi šel skozi roke novinarja. Zato bi bilo povsem nesmotrno, če bi se odločili za sistem, pri katerem bi moral novinar najprej napisati svoj članek in ga potem izročiti stavnici, kjer bi ga tiskar moral še enkrat postaviti: bila bi potrata časa in tudi sredstev. Zato je bilo na dani: večino produkcijskega sistema mora prevzeti redakcija nase.

Sedaj smo lahko omejili izbiro na relativno

Takšna bo stavnica čez nekaj mesecev, do tedaj pa bodo uporabljali še vedno »stare« linotype

majhno število sistemov. Enega najpopolnejših smo si ogledali pri turinskem dnevniku La Stampa, še preden bi tam izbruhle polemike o varnosti tega sistema. Pri Stampi so novinarji že delali v okviru pravega redakcijskega sistema, takega kot smo hoteli tudi mi. Vendar nas nekaj pri tem sistemu ni prepričevalo. Zavedali smo se, da je dosegel svoj višek in da se ne more več razvijati. Mi pa smo hoteli sistem, ki bi ga lahko še nekaj let razvijali.

Med tem časom smo naredili prvi korak na poti posodobljenja našega produkcijskega procesa. Zamenjali smo rotacijo, starega Alberta, ki je imel na ramah že šest ali sedem desetletij. Istočasno smo morali odpraviti oziroma spremeniti stereotipijo, saj nova rotacija ni tiskala več s pomočjo svinčnih polvaljev, temveč je zahtevala nov offset sistem aluminijaste plošče. Sočasno smo tudi spremenili format, s starega, klasičnega formata smo šli na manjši, na format tabloid, ki je bil po našem mnenju bolj primeren za sedanje čase. To je bila tudi priložnost za spremembo stare glave z novo, kjer je grafično prevladovala beseda »Primorski«. Nova rotacija bi lahko tudi tiskala v štirih barvah, vendar se za sedaj še nismo odločili za barvni dnevnik.

Pa vrnimo se k izbiri našega redakcijskega sistema. Začeli smo se ogrevati za francoski sistem »solstice 2000«, ki smo najprej videli na razstavi grafične opreme v Milanu in ki smo si ga potem ogledali še pri nekaterih francoskih in španskih časopisih ter v tovarni Cerci v Parizu. »Železina« se pravi hardware je bil ameriški in sicer firme Digital, software pa francoski. Bilo je v glavnem to, kar smo hoteli; kljub temu pa so v nas ostajali dvomi. Kaj pa, če se motimo? Če nasledimo spretne prodajalce, ki nam bo prodal le veliko dima? Strošek je bil za naše možnosti ogromen, zato smo se zavedali odgovornosti, ki leži na nas. Eden glavnih razlogov, ki je govoril proti na-

lupu francoskega sistema je bilo dejstvo, da je samo še en drug časopis v Italiji kupil tak sistem. Kako bo s servišom? Kaj, če se nekega dne pokvari in tistega dne ne izidemo? Bili pa smo tudi mnenja, da bodo Francozi skušali še naprej prodirati na italijansko tržišče in da bodo zato skušali dati čim boljšo podobo svoje tvrdke in zagotoviti učinkovit servis.

Tako je padla odločitev: kupili smo sistem »solstice 2000«, francoske firme Cerci.

Komaj smo se rešili skrbi za izbiro sistema, že se je bilo treba s tem sistemom spoznati. Skupina novinarjev, tiskarjev in tehnikov (v tem času smo morali zaposliti tudi dva elektronska tehnika, na katerih bo odgovornost programiranja in vzdrževanja celotnega sistema, od osrednje enote do obeh fotoenot in zaslonih terminalov) se je podala v Pariz, kjer je sledila tritedenskem tečaju, s pomočjo katerega je prvič v prvi osebi stopila v stik z novim sistemom.

Potem je v začetku jeseni prišel v hišo prvi del sistema: prišla je ena od osrednjih enot, fotoenota in videoterminali, istočasno pa so se začela dela za obnovitev prostorov redakcije, kar je nujno potrebno za namestitve »strojkov« na mize novinarjev. Dela so še v teku in se bodo zaključila tam nekje konec pomladi ali v začetku poletja. V tem času smo začasno stisnjeni v dokaj neprimernih prostorih v četrtem nadstropju poslopja v Ul. Montecchi, v prostorih nekdanje dvorane PD Ivan Cankar. Po tritedenskem obdobju, ko so francoski tehniki materialno postavili sistem, so se začeli prekvalifikacijski tečaji za tiskarje, ki so morali slediti zahtevnim razlagam inštruktorjev in istočasno tudi opravljati svoje redno delo. Obremenitev je bila dokajšnja, kar se je pokazalo tudi na kvaliteti dnevnika in težave nikakor še niso končale. V preteklem tednu se je začel tečaj za tiste, novinarje in tehnike, ki bodo odgovarjali za sistem in ki ga bodo morali poznati v vseh

njegovih skoraj neskončnih zmožnostih.

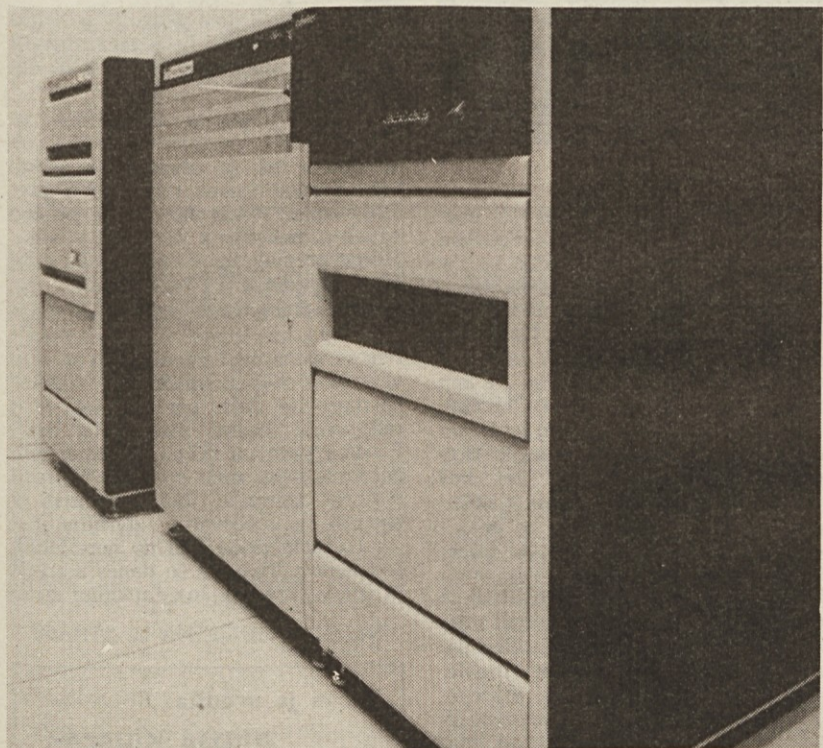
Težave se nadaljujejo: redakcija je za nekaj časa izgubila dva novinarja, ki sta zadolžena za tehnologijo in ki se trenutno v polni meri posvečata novemu sistemu v tesnem sodelovanju s tehniko. Na preostale člane uredništva je torej padlo dodatno breme, saj morajo kriti tudi področja, ki sva jih s tovarišem Marcem začasno pustila nekrita. Smo pa mnenja, da je neposredna udeležba novinarjev pri vodenju sistema nujna, če se hočemo izogniti nesporazumom in v polni meri izkoristiti velike zmožnosti elektronskega sistema.

Stavnica je že naredila prve korake na poti proizvodnje, čeprav se tečaji za tiskarje še niso zaključili. V torek, 7. januarja, so stavci postavili prvo številko hrvaškega dodatka revije »Mani di fata« v celoti z novo tehnologijo. To je dokaz, da smo na dobri poti in da je na njej treba vztrajati. V relativno kratkem času, tam nekje do začetka poletja, se bodo vsi novinarji spoznali z novo tehnologijo, nakar bomo lahko bolj ažurni in manj odvisni od tesnega grla, ki nas sedaj omejuje, ko stavnica, razen z velikimi žrtvami, ne zmore proizvesti več od tega, kar že sedaj daje. Naš prvi cilj je okrepiti število strani Primorskega dnevnika, predvsem v nedeljo, ko nam ne samo obilica reklame, temveč tudi dolžnost do naših bralcev narekuje, da izidemo na 16 straneh. Ko bomo dosegli to, bomo prešli k drugi fazi, ko bo dnevnik izšel na 16 straneh tudi nekajkrat med tednom, seveda ob primernih kadrovski okrepitvi redakcije. Končna faza pa je redno izhajanje dnevnika na 16 straneh z morebitno nadaljnjo okrepitvijo ob nedeljah. Vse to je tudi dokaz, da je dnevnik živ, da je založniška hiša prebrodila krizo, ki jo je pestila v preteklih letih in da je Primorski dnevnik pripravljen na nadaljnje zahtevne naloge, ki se mu postavljajo v bližnji bodočnosti.

IVAN FISCHER

Opis redakcijskega sistema solstice 2000

»Možgani«, ki lahko memorizirajo kar dva letnika Primorskega

Centralna enota vax 11/750, dejansko osrčje redakcijskega sistema solstice 2000

V novi novinarski terminologijo jih imenujejo kar »strojčki«, ali, bolj pogosto, »vražji strojčki«: to so zasloni terminali, ki so marsikje nadomestili pisalne stroje in ki bodo v kratkem tudi na Primorskem dnevniku postali vsakodnevno novinarsko orodje. Kdor pride na obisk k nam v redakcijo, jih bo takoj opazil, lepo v vrsti ob daljši steni velike sobe, kjer je začasno nameščeno uredništvo našega dnevnika. To so tudi najbolj vidna pričča tehnološkega preustroja, pa tudi najlažje dostopen element celotnega elektronskega sistema.

Toda osrčje, lahko bi rekli oporni steber celotne zapletene elektronske strukture, je nekje drugje: v manjši, klimatizirani sobi v prvem nadstropju, kjer kraljujeta osrednja računalnika, ki upravljata in usmerjata vse informacije in ukaze, ki se prepletajo po

perifernih elementih, od terminalov do tiskalnikov, do enot za fotostavek.

Osrednji računalnik Primorskega dnevnika je izdelala ameriška firma Digital ter nosi ime »vax 11/750«. Njegovih značilnosti ne bi opisovali, morda bo zanimiv le podatek, da znaša njegov spomin 4 megabyte, kar pomeni 4 milijone znakov, s pomočjo diskov pa se lahko razširi na 121 megabyte. Marsikateremu bralcu bodo te številke bolj malo pomenile, zato naj samo kot primer navedemo, da bi lahko v računalnikovem spominu ohranili dva čela letnika Primorskega dnevnika, in še bi imeli nekaj prostora na razpolago. Glede operativnih sposobnosti pa naj povemo samo, da je »vax« sposoben opraviti okrog dva milijona osnovnih operacij (na primer seštevanj) na sekundo.

Ob teh podatkih se bo morda kdo

vprašal, zakaj sta potrebna dva osrednja komputerja, ko bi očitno eden več kot zadostoval za naš dnevnik pa tudi za druge potrebe naše založniške hiše. Za to obstaja vrsta razlogov tehnične narave, od katerih je morda najbolj važen varnostni: vse, kar se dela na sistemu, ostane zabeleženo dvakrat, tako da se opravljeno delo, če en stroj odpove, v nobenem primeru ne izgubi.

Po tem bežnem pogledu v srce elektronskega sistema si lahko sedaj ogledamo zaslonke terminale: to so pravzaprav le sredstva za input/output, z našimi besedami za pošiljanje informacij v osrednji računalnik in za prejemanje informacij od njega. Naši terminali francoske izdelave nosijo ime »sirius 20« ter so vsak zase majhen računalnik. Majhen seveda v primerjavi z »vaxom«, nikakor pa ne neznaten. Vsak terminal razpolaga namreč z 256 kilobyti spomina: če napravimo primerjavo z najbolj popularnima mikrokomputerjema, je to štirikrat več kot »commodore 64« in petkrat več kot »spectrum 48«. Gre torej za »inteligentne« terminale, ki so sposobni avtonomnega dela, z razliko od »neumnih«, ki delujejo le v povezavi z osrednjim kompjuterjem. To pomeni, da operater pri zaslonkem terminalu lahko opravi svoje delo (na primer napiše članek), ne da bi obremenjeval osrednji kompjuter.

Za sedaj smo pri nas nabavili 40 terminalov, od teh bo približno tri četrtine direktno povezanih z »vaxom«, drugi pa bodo nameščeni tako v goriški redakciji kot v drugih medijih naše založbe ter bodo povezani z osrednjim računalnikom po posebni telefonski liniji.

Da bi naših bralcev preveč ne bre-

menili s tehničnimi podatki, bomo kar zanemarili opis nekaterih perifernih enot, kot so tiskalniki ali posebni zasloni za »previews« in povedali samo nekaj skopih podatkov o novih fotoenotah (in že prej navedenih vzrokov smo morali namreč nabaviti tudi dva tovrstna stroja). Tudi fotoenota je pravzaprav majhen računalnik (64 kbytov spomina), ki »prebere« informacije iz osrednjega računalnika in jih prenese z laserskim žarkom na fotografski papir. Da osvetli en sam milimeter filma, napravi laser kar štirideset prehodov, rezultat tega pa je seveda izredna čistost in berljivost slike.

Ko bo nova tehnologija stekla, se bo torej ves proces izdelave časopisa korenito spremenil, predvsem bodo močno skrajšane ali celo odpravljene razne faze nastajanja od trenutka, ko časnikar napiše članek, do takrat, ko pride svež časopis iz rotacije.

Predvsem se bo spremenilo tiskarsko delo: doslej je novinar napisal svoj članek na papir in nato rokopolj poslal v tiskarno, kjer ga je moral linotipist še enkrat »natipkati«, da ga je »postavil v svinco«. Po novem pa bo tiskar priklical na terminal novinarjev članek in mu bo samo dodal nekatere tiskarske parametre, ne da bi mu bilo treba besedilo znova natipkati. Še več, v nekaterih primerih bo sam elektronski sistem avtomatično izbral parametre (velikost črk, širino stolpca), tako da bo članek od časnikarjeve mize romal direktno v fotoenoto. Na dani je, da se bo tako časovni razmah med trenutkom, ko se dogodek pripeti, in trenutkom, ko izide časopis z njegovim opisom, bistveno skrajšal.

Seveda se bo spremenilo tudi novinarsko delo, ko pa bo pisalni stroj

zamenjal terminal. Izvedenci pravijo, da bo to večji preskok kot je bil prehod od peresa k pisalnemu stroju. In dejansko je razlika med terminalom in pisalnim strojem ogromna. Popravljanje je na primer veliko bolj enostavno, besedilo pa ostane vedno »čisto«, pa naj novinar članek še tako premetava in spreminja. Poleg tega mu bo sistem sproti kazal dolžino članka, tako da se bo moral pisec striktno držati določene meje. Ne bo se več dogajalo, da bo treba članek »rezati« v tiskarni z nevarnostjo, da se v hitrici odstranijo prav vrstice, ki so bistvene za razumevanje članka. Prav tako se bo teže sklicevati na »tiskarski škrat«, ko pa dobršen del člankov niti ne bo šel skozi roke tiskarjev.

Verjetno pa bo naše bralce bolj zanimalo, kako se bo uporaba nove tehnologije poznala v zunanji podobi dnevnika. Odgovor je enostaven: bolj malo, vsaj v krajši perspektivi. Odločili smo se namreč, da v začetni fazi ohranimo sedanjo grafično obliko dnevnika. Šele v neki poznejši fazi, ko bomo delo z novo tehnologijo popolnoma osvojili, bomo proučili možnosti, da izkoristimo veliki potencial elektronskega sistema tudi za modernizacijo grafike.

Glede same vsebine nam bo nova tehnika, kot smo že omenili, omogočala večjo ažurnost, tako da bomo na primer lahko v zadnjem trenutku objavili vesti, ki bi sicer prišle v poštev šele za naslednji dan. To pa je verjetno tudi vse, saj med tehniko in kvaliteto ni velikih neposrednih povezav. Slab članek ali pomanjkljiva informacija ostaneta taka, če sta napisana z gosjim peresom ali z najmodernejšo elektronsko napravo.

TOM MARC

Skromen prispevek k razpravi

Mladi o simptomih domače kulture

Skoraj se ne moremo pogovarjati o kulturi — v kavarni, gostilni ali na občnih zborih (to so namreč najpogostejše priložnosti za klepet o kulturi) — ne da bi se potožili glede odsotnosti občinstva na sicer kakovostnih prireditvah, o ne(po)plačanem trudu kulturnih delavcev, o vse bolj potrošniško usmerjenem življenju, ki nas odtuja od tradicionalnih duhovnih dobrin. Za zaključek si prihranimo še kanček nerganja v zvezi z mladino, ki je nič ne zanima, ki ne ceni običajev, ki nima posluha za naš trud, ki ne ve, kaj hoče in podobno. Mimogrede zinemmo še kako žolčnejšo o zaščiti, pa smo izpeli repertoar.

Stvari seveda niso tako enostavne in si nihče tudi ne predstavlja, da jih bomo odpravili s pritoževanjem, čeprav je kritični odnos prvi korak do reševanja problemov, ki so in ki jih ne moremo zbrisati. Sledi zapis želi biti skromen prispevek k diskusiji o najslabše razvijenih problemih domače kulture, morda pa lahko postane tudi nenevarno sredstvo za boljše medsebojno spoznavanje ob primerjanju mnenj.

Zanimalo nas je mnenje mlajših ljudi, ki se ukvarjajo s kulturo, ki o njej razmišljajo, ki so aktivni na enem ali več področjih in ki so se tudi že preizkusili v organizacijski obrti. Na razgovor smo povabili Damjano Ota iz Doline (ena od tajnic društva Valentin Vodnik), Nives Košuto z Opčin (iz društva Tabor, vendar tudi glasbenica in animatorka), Mirana Košuto iz Križa (glasbenik, literat in »kabaretovec«), Vilija Mikaca od Sv. Ivana (profesor in dolgoletni predsednik društev pri Sv. Ivanu in v Podlonjerju). Zastavili smo uvodoma nekaj vprašanj, v razgovoru pa so se argumenti začeli kar prepletati, tako kot se prepletajo pri delu na kulturnem področju (in prav gotovo tudi na drugih) in nemogoče je razrešiti enega, ne da bi vsaj približno načeli tudi naslednjega.

O kulturnih dejavnostih in prireditvah

VPR.: Na Tržaškem deluje skoraj v vsaki vasi kulturno društvo, ki združuje razne dejavnosti (zbor, godba, gledališka skupina itd.), poleg teh pa nastaja — posebno v mestu in predmestjih — vedno več interesnih skupin, ki se ukvarjajo s specifičnim delovanjem (likovniki, filatelisti itd.). Skupine, društva, ustanove prirejajo redno vrsto prireditev. Se vam zdijo obstoječe oblike kulturnih dejavnosti in ponudba kulturnih prireditev zadovoljive?

VILI: Kolikor sledim kulturnim dejavnostim in prireditvam, se mi zdi ponudba še kar zadovoljiva, pogosto pa je pomanjkljiva prisotnost, predvsem pri ustvarjanju. S širšim krogom ustvarjalcev, bi lahko tudi ponudbo precej izboljšali.

NIVES: Mislim, da so najpogostejše pomanjkljive oblike. Posebno mladi potrebujejo angažiranost, radi se čutijo protagonisti. Oblike so včasih tako izrabljene, da dopuščajo le malo kritičnega pristopa, torej lahko samo sprejemaš. Pobude nasplošno odgovarjajo različnim okusom, oblike pa so vedno iste; vsebine so včasih zelo privlačne in vabljive, potem pa je prav oblika pomanjkljiva.

VILI: Nekatere oblike so nedvomno zastarele, manjka svežine in imam občutek, da marsikdaj ustvarjalci kulturnih dejavnosti in prireditev, torej tisti, ki so najbolj angažirani, ustvarjajo sami zase, in širši krog, t.j. u-porabniki kulture, ne osvojijo pobud.

VPR.: Ko govoriš o ustvarjalcih, koga pravzaprav misliš?

VILI: Tiste, ki delajo v raznih društvih in organizacijah, ki se trudijo. Tudi organizacijsko delo je lahko ustvarjalno...

MIRAN: Oblike kulturnih dejavnosti in prireditev pri nas ne morejo zadovoljiti. Produciramo zelo dosti »folklore«, tako v primerjavi s širšim italijanskim svetom kot s Slovenijo. Saj je to veliko bogastvo, ki je prav, da ga ohranjamo. Prireditve, ki so navsezadnje izraz kulturne vsebine, pa so preveč stereotipne in formalne. Mislim predvsem na tiste predstave oziroma vsebine, ki morajo biti. Tak priznanje je Prešernova proslava: 8. februarja se moramo zbrati v društvih, ne vem, kje je sicer to zapisano, ampak včasih to bolj škodi kulturi, kot da bi jo pospeševalo. Tako so nekateri dnevi zelo bogati in nekoordinirani — ko imamo po tri prireditve istočasno in mogoče še ob isti uri — kar je seveda razveseljivo, na ta račun se pa včasih zanemarja kakovost posameznih prireditev. Če hočemo, da bodo mladi zahajali v društva in na predstave, moramo izboljšati kakovost. Mlada družba se povezuje po interesnih sferah, mladi ne bodo hodili v gledališče iz kake narodnostne dolžnosti ali narodnostnega čuta.

Prireditve in občinstvo

VPR.: Zadnje čase ugotavljamo, da so tako osrednje prireditve, tiste v kulturnem domu, pogosto pa tudi prireditve v društvihih sorazmerno slabo obiskane. Mislite, da je ta odsotnost vezana na kvaliteto predstav, kvaliteto, kot smo doslej govorili, ali so še drugi razlogi?

DAMJANA: Kvaliteta, mislim, ni

bistvena. Pri nas, recimo, je precej odvisno od tega, kdo kaj organizira. Občinstvo je zelo čudna »žival«. Pride in ne pride. Včasih si čakaš polno dvorano, pa je prazna. In obratno.

VILI: Miran je dal tehen vzrok, kakaj občinstva ni. Vendar bi dodal, da se mora občinstvo, torej porabnik kulture najprej identificirati v dejavnosti, torej mora čutiti pesem za svojo, če namerava poslušati pevski zbor, oziroma mora čutiti tudi gledališko predstavo za svojo, če želimo, da obiskuje gledališče. Identificirati pa se mora tudi z organizatorjem. Če se človek identificira z nekim društvom, torej z nekim okoljem bo zainteresiran tudi za to, kar to okolje, ta skupina ljudi ustvarja.

Udeleženci razgovora v naši redakciji

MIRAN: Društvo oziroma prireditve, tudi vsebina, morajo rasti z ljudmi in iz ljudi. To je osnovna ugotovitev. Pomanjkanje občinstva na nekaterih predstavah seveda ne gre pripisati samo dejstvu, da so predstave stereotipne ali formalne. Vmes je tudi kup praktičnih razlogov. Od tega, recimo, da igra tisti večer Jadran ali pa da je kakšna zanimiva oddaja po televiziji. Zato pravim, da bi verjetno pritegnili ljudi znova v dvorane, ko bi bila kulturna ponudba kvalitetna. Včasih se zgodi, da ljudje ne pridejo, ker pač niso navajeni, zato ker smo mogoče vse preveč zanemarjali »kulturo občinstva«.

DAMJANA: Pogosto je vprašanje dobre reklame. Tudi, ko je prireditev kvalitetna, zna, da je kvalitetna tisti, ki jo dela. Občinstvo je tisto, ki naj bi o tem zvedelo po časopisih, radiu, ne vem še kako. Zato mislim, da so važne oblike, kako stvar predstaviti.

MIRAN: Propaganda je bistvena in jo verjetno preveč zanemarjamo, pri ljudeh moramo vzbuditi več zanimanja.

DAMJANA: Mi kot manjšina, smo zaprti in vezani na stalne, tradicionalne — včasih čitalniške — vzore. Nekaj ljudi skuša stvari spremeniti, vendar smo do novih stvari nezaupljivi. Včasih tudi nove oblike z dobro reklamo nimajo uspeha.

VILI: Nedvomno je eden od krivcev ogromen volumen prireditev. Ko sam vzamem v roke Primorski dnevnik, da bi izvedel o prireditvah, moram izgubiti precej časa. Človek nima vedno toliko časa, mogoče pa postajamo tudi leni. Prav tako je z radijskimi sporočili: v začetku smo pazljivi, čim se veriga sporočil podaljšuje, pozornost pada. Morali bi iskati drugačne kanale, kako naj informacije pridejo

do ljudi. Vem tudi, da ljudje gledajo na odbornike v društvu kot na neke »apostole«, ki so tja postavljeni, da »ustvarjajo kulturo«, da širijo to kulturo. Če se ljudi prime, se prime, drugače pa... Identifikacije torej še ni.

NIVES: Mislim, da je naš trud vse preveč usmerjen v to, kaj moramo in kaj je prav. Sicer je težje izvedljivo, ampak mislim, da bi morali v ljudeh vzbuditi zanimanje, občutek soudeležnosti. Torej, če pogledamo v italijanski ambient, lahko ugotovimo, da slonijo uspehi predvsem na sirjenju zanimanja, na soudeležbi. Konkretno bi se ustavila ob koncertih, ki jih prirejamo na Opčinah. Včasih je izredno kvaliteten koncert in ljudje uiso zadovoljni, češ da »se ne spoznajo na klasično glasbo«. Tisti izredno kvaliteten predlog pade torej v nič. Kultura mora biti sicer tudi vzgojna, ampak ni dobro, če ljudje pridejo na prireditev, ker »poslušajo«. To lahko povzroči upor občinstva, ki ne želi sprejemati pasivno, kot sprejme na primer televizijo. Ko se ljudje sami zanimajo in sami dajo predlog, je uspeh zagotovljen. Morda ni vedno važno, da je nabita dvorana. Tudi če je samo 20 ljudi, ki se zaveda pomembnosti prireditve in potem razširi glas, je uspeh. Polna dvorana je predvsem potreba organizatorjev.

MIRAN: Ne strinjam se, da mora biti kultura predvsem vzgojna. Rekel bi, da moramo doseči neko ravnovesje. Občinstvu moramo dati možnost, da »kulturo« sprejema in jo čuti za svojo. To pomeni, da mora biti kultura na neki način zavezana v svojem izhodiščnem elementu, ki je estetsko uživanje. Kultura mora biti torej tudi dovolj atraktivna, tako da gledalec nekaj ima od predstave, da intimo uživa in sodeluje. V tem vidim pravo ravnovesje, s katerim bi lahko del teh problemov brez dvoma rešili. Na žalost je danes človek podvržen bom-

sami izrečejo o tem, kaj potrebujejo, raje kot da jim vsiljujemo stvari z vrha. Marsikje ni primerne posluha za mlade.

DAMJANA: Problem je dvojen: z ene strani društvo, ali organizacija ne posveča, ne daje prostora mladim, jih ne posluša. Po drugi strani pa, koliko mlade zanima kultura?

VILI: Jaz verjamem, da mlade mogoče zanimajo sicer drugačne oblike kulture, ampak da jih kultura zares zanima, čeprav v novih oblikah. Biološko neizogibno je, da se pojavi spor med generacijami. Mladi bi morali imeti več prostora, ki si ga sami upravljajo in pri tem ugotavljajo svoje napake. Sami naj ugotovijo, da občinstva ni, torej da so mogoče neke le naredili napako. Generacijski spor je, in je tako tudi prav, ker drugače ne bi bilo nobenega napredka.

NIVES: Mislim, da se naše ustanove dejansko zanimajo za problem mladih, ker je to njihova dolžnost. Teško pride do dialoga z mladimi. Recimo, ko imaš 16-17 let je res težko, da te kdo posluša, čeprav v tistem obdobju se najbolj potrebuješ, da te kdo posluša, kasneje si lažje priboriš svoj prostor. Mladi človek rabi sogovornika. Od mladih ne moremo zahtevati, da bodo razumeli probleme odraslih. Kulturni delavci imajo največje možnosti stikov. Saj je zelo težko, ker vsaka novost vzbuja strah, posebno za tiste, ki so navajeni delati po ustaljenih kriterijih. Spori so in je prav da so, če se jih pa izogibamo, je slabše. Kreganje je lahko konstruktivno, čeprav te včasih moti, še posebno če ne veš točno, kaj hočeš. Starejši sogovorniki, ki te zna poslušati, ti lahko razjasni pojme. Dvomi so pa vendar človeški, ko jih ne bi imeli, bi ne bili ljudje.

MIRAN: Strinjam se s sogovorniki, dodal bi samo teoretično zaledje. Mislim, da naše ustanove bolehajo za

Pri tem pa ne bi smeli zaiti v drugo skrajnost. Zelo nevarna bolezen je »morbus juvenutis«, ki pravi, da mora mladim biti vse dano, največ pozornosti je treba posvečati mladim itd. Tudi v naši družbi imamo manj mlade, ali npr. upokojebo, ki smo jim dolžni isto ali vsaj podobno pozornost kot mladim. Zato ne smemo biti preveč zaverovani sami vase, saj ne bomo odrešili sveta samo zato, ker imamo 25 ali 20 let. Čež 10 let jih bomo imeli 35 in bomo malce izključeni iz teh pogovorov in iz teh problemov, kar nas bo potem bolelo.

VILI: To neposlušanje, neupoštevanje mladih je večkrat vezano na nepoznavanje, kaj si mlajši želijo. Mislim na najmlajše, pri katerih opazim dve skrajnosti. Stariši na primer prisilijo otroke, da se vsestransko angažirajo: v športu, glasbi, pevskem zboru, včasih celo ob pošolskih dejavnostih in pri učenju jezikov. To je za otroke prevelika obremenitev in ko odraste se pač opredeli za eno dejavnost, ki lahko ni najbolj primerna izrazna oblika njegove osebnosti. Druga skrajnost je, na žalost, da je veliko število najmlajših prepuščeno televiziji. Ne bom rekel, da zanje nihče ne skrbi, pač pa so prepuščeni najlažji poti, kar se jim lahko maščuje v zrelih letih.

VPR.: Mlad človek težko prenaša birokratizirane odnose in tesne institucionalne okvire, kar ni težko razumeti. Vendar imam občutek, da mlajši ljudje — tudi pojem »mlade« je težko opredeljiv — pobegnejo ali »se ustrašijo« najmanjše ovire. Se vam zdi, da se mladi dovolj potrudijo, da bi si priborili svoj prostor?

VILI: Značilnost mladih je prav v tem, da a priori vse odklanjajo. To je nekaka mladostnost mladih, ne. Tudi majhna žrtev, majhen odklon, jih izredno moti in jih silijo, da se odtujijo, društvu ali sredini, včasih celo narodnostni skupnosti. Tak problem pride tudi do take alienacije, da nekateri celo preidejo v italijanski prostor. In sicer ne zato, ker bi italijanski prostor nudil večje možnosti, ampak zato, ker je bilo tisto prvo razočaranje očitno za mladega človeka prehudo. Zgodi se tudi pri manjših težavah, birokratskih ali ne. In vendar ni to šikost mladih, ampak je vezano mogoče prav na generacijski spor.

DAMJANA: Neglede na težave opazim, da ni veliko mladih ljudi, ki bi jih kultura ali kulturne dejavnosti zanimalo.

MIRAN: Če pojmuje mo kulturo v širokem smislu, lahko rečemo, da se mladi identificirajo v njej z drugačnim udeleževanjem, kot je lahko šport ali kaj podobnega.

VPR.: Sicer smo govorili o kulturi v ožjem smislu in o identifikaciji mladih v več ali manj »običajnih« dejavnostih...

NIVES: Najboljša »ponudba« za mlade je na športnem področju, na kulturnem pa je stimulacija šibka, ker se mlad človek mora čutiti produktivnega. Rekla bi, da je pristop napačen, nekoliko z vrha, kot v šoli... Morda premalo upoštevamo želje mladega človeka.

VILI: Mladi sami včasih ne znajo najti tega, kar iščejo. Mladi bodo našli rešitev samo med mladimi, to se pravi v širši skupini mladih. To nikakor ne more biti šola, ker ima šola svoj red, svoje urnike, svoj način dela. Predstavljam pa si, da bi mladi mogoče res našli sami sebe, ko bi imeli možnost zbiranja. Jaz verjamem v potrebo po srečevanju, zbiranju, čeprav včasih pride tudi do neprijetnih problemov. Tisti, ki so danes starejši in očitajo »razgrajanje« mladim so o-

NADALJEVANJE NA 11. STRANI

Stran je uredila
NADJA KRIŠČAK

Najobičajnejše zbirališče mladih: na vogalu Trga Obendana

Ob tretjem seminarju Zveze slovenskih izseljencev

Sinovi emigrantov odkrivajo čar in domačnost Nadiške doline

Vasica Matajur v naročju zasneženega očaka beneških vrhov utripa v teh dneh srce hitreje kot ponavadi. V odmaknjeno spokojnost starih, osamljenih domačij so nenadoma zarezali radoživ klici šestnajstih fantov in deklet, izseljeniško mladje, ki se je za mesec dni vrnilo v domovino svojih staršev in delov. Prišli so v začetku tedna z daljnih kontinentov, iz Avstralije in Argentine jih je na pobudo Deželne zveze izseljencev povabila medse Zveza slovenskih emigrantov: tu naj se mladi zavedo svojih korenin, da se jim tučina dokončno ne vraste vanje in ne pretirga še zadnjih čustvenih vezi z nepoznano domovino.

Prišleki so glasni in nasmejani, še posebno oni iz Avstralije. Nekateri med njimi še niso videli snega, saj imajo tam v Melbournu, Sydneyu in Brisbanu do prvih belih poljan dvajset ur vožnje z avtomobilom. Med seboj se dobro razumejo, pogovarjajo pa se seveda v angleščini in hkrati lomijo z beneškimi narečnimi izrazi pomešano italijansko, da se sami sebi zde sila zabavni. Razigrani so, da je kaj in kepajo se prav po medvedje, z ogromnimi grudami snega. Kljub izrazito zahodnjaškemu videzu pa jim priimki tod zvene prav domače: Bernjak, Cernaz, Cencigh, Floriancigh pa še Ziviani, Curducciu, Marzolla in Bianchi. Mnogi imajo po bližnjih vaseh svoje sorodstvo, brhko dekle iz skupine pravi, da ima sorodnike celo v Tr-

stu. Vsi so seveda prvič tu in vse se jim zdi sila imenitno. Po krajšem sprehodu se osemglava razkropljena četica vrne v vas in temperatura se ob napitku spet zviša. Fotoaparati šklecajo kot za stavo, televizijske kamere pa prežijo na vsak igriv prizor. Pred veselo družino se tedaj ustavi kombi in iz njega poskaka nova osmerica. To so mladi odposlanci argentinskih izseljencev, prav tako prikupna pošiljka z južne poloble, ki sprva še nekam plaho prestopa v senci vaškega zvonika, a že se rokujejo s svojimi rojaki in skupno krenejo proti hotelu Cividale, kjer je začetna baza njihove enomesečne turneje po sledeh prednikov.

Argentinci so (zazdaj) bolj umirjeni od svojih vrstnikov z istega južnega vzporednika. V hotelski predstobi je sprva prav živahno, spotikamo se ob kovčke in torbe ter drug ob drugega, naposled pa je doseženo soglasje: Argentinci in Avstranci se izmenično posejajo okrog mize in razleže se enkratna mešanica jezikov in narečij, temperamentnih vzklikov in zvonkega smeja, da je človeku kar vroče. Najbližje povprašam po imenu. Dina, mi ljubko zaseslja, nato pa s prstom pokaže na svoje spremljevalce. To so Fabio, Carlos, Nancy, Daniel, Adriana, Sonia in Marisa, po priimke pa najbrž ni treba kaj dlje kot pri avstralski skupini. Ženske so potemtakem v večini in res se moški plaho muzajo in čakajo, kaj bo.

A že ima besedo vodja enomesečnega seminarja Ferruccio Clavara in pozdravi jih v imenu predsednika Zveze slovenskih izseljencev Walterja Dresciga in prisotnega župana občine Sv. Lenart Simaza, nato pa naglo preide k stvari. Dežela Furlanija - Julijska krajina je med vsemi italijan-

skimi deželami še posebej občutljiva za probleme izseljenstva in daje zato možnost potomcem emigrantov, da se vrnejo domov. Zveza slovenskih emigrantov deluje že dvajset let in letošnji seminar je že tretji po vrsti, vendar pa mladih izseljencev doslej še ni bilo k nam. Novost letošnjega seminarja je tudi delovni program, ki ne bo zgolj turistične narave, temveč predvideva prave učne ure, kjer bodo mladi spoznavali svojo materinščino in italijanski jezik, zgodovino domačih in sosednjih krajev, pevske vaje; obiskali jih bodo predstavniki krajevnega upravnega, političnega in družbenega življenja, ogledali si bodo pomembnejše zanimivosti in spomenike, obiskali bodo Palmanovo, Gradež, Oglej in Benetke, šli na trednevni izlet v Rim, zadnji dan pa bodo imeli v gosteh Nadiške puobe in sploh vse kaže, da mladim zlepa ne bo dolgčas. Pogumnejši so se v teh dneh že preizkusili na smučeh, ob večerih sledili filmskim predstavam, nedvomno pa jih čaka še marsikatero presenečenje.

Jutri bodo tečajniki zapustili sončni Matajur in se preselili v Podbosesec, od koder bodo s svojimi mentorji lažje vzdrževali stike z okoljem: tu se bo začel študijski del seminarja. Avstralski in argentinski gostje se bodo v Benečiji zadržali do 4. februarja, nato pa spet domov, v svojo novo domovino onkraj oceanov. Gostitelji bodo skušali storiti vse, da bi se njihovi varovanci tu počutili kar najbolje.

Kdo ve, s kakšnimi občutki se bodo vračali, Dina pa mi je že zaupala, da bi tu rada ostala dlje časa in nemara goje na tihem podobno željo tudi drugi udeleženci seminarja. Poslavljali se bodo s težkim srcem, a če si bodo kdaj pa kdaj zapeli tisto znano »Ljubca moja...«, jim bo spomin na

Avstralska skupina z gostitelji

Z rahlo zamudo so prispeli »Argentinci« iz Entreriosa, Buenos Airesa in Rosaria

staro domovino še ljubši. O vsem tem pa tečajniki še ne razmišljajo, saj se šele razgledujejo naokrog in se nove izkušnje kar kopičijo. Matajurska sekcija Zveze izseljencev je po besedah njenega predsednika Maria Gosgnacha z veseljem sprejela v goste mlade

emigrante in se zahvaljuje čedajski sekciji, da jih je napotila v to vasico. Voščilom, da bi se mladi v domovini svojih staršev počutili res kot doma, se pridružujemo tudi mi — ob obratunu seminarja pa se bomo pomudili, ko bo mesec naokrog.

Reportažni zapis in fotografije

JANEZ BELIČIČ

Posajenost na snegu in trenutek z našim dnevnikom v rokah

• Simptomi domače kulture

NADALJEVANJE Z 10. STRANI

čitno pozabili, kako je bilo, ko so bili sami mladi. Današnja mladina nima prostora, kjer bi se lahko sestajala. Danes se mladi srečujejo na Jadranovih tekmah in na prireditvah mladinskega abonmaja v Kulturnem domu. Marsikdo ne hodi na Jadranovo tekmo zato, ker ga zanima Jadran, ali košarkarska tekma, prav tako ne v gledališče zaradi gledališke predstave, ampak zato, da se tam sreča z vrstniki in se v odmoru pozabava, poklepeta, itd.

MIRAN: Če smo avtokritični, lahko rečem, da mladi ne znamo dovolj jasno izraziti svojih stališč, premalo razmišljamo, nismo navajeni razmišljati in zato se težko uveljavljamo, oziroma se premalo trudimo, da bi si priborili svoj prostor. Včasih ne najdemo prave poti, ker smo premalo obveščeni. Načelno nobena organizacija ne bo zavrnila mladega, ki se bo pojavil z jasnimi pojmi in s konkretnimi načrti. Problem nastane kasneje, ob realizaciji načrtov, ko nastopijo tehnične in praktične težave, ob katerih se marsikatero dobra zamisel lahko skrha. Mladim primanjkuje borbosti, trdovratnosti, morali bi prebiti zid medsebojnega nepoznavanja in nerazumevanja. Toda idealno bi bilo, ko bi lahko sodelovali s »starejšimi«, da bi skupaj ustvarjali to kulturo. Ne mislim, da bi nam starejša generacija odstopila prostor ali ga skušala uresničiti za nas, ampak, da nam ga vsaj pomaga uresničiti. Mlade bi to

privedlo do večje zavesti, do večje odločnosti v nastopanju.

»Mlade« dejavnosti

VPR.: Obstoječe dejavnosti vsi poznamo in doslej smo ugotovili, da se v njih mladi ne morejo identificirati, ker potrebujejo svoj prostor. Ker ste vsi mladi, bi vas vprašala, katere so tiste oblike, ki bi jih mladi lahko sprejemali za svoje.

MIRAN: To so mlade dejavnosti in mlade prireditve, tiste, ki so mlade po duhu, lahko so klasične prireditve ali dejavnosti, vendar so v njih novi prijemi, ki jih razgibajo in jih naredijo privlačnejše, torej tudi zanimive za mlade.

Kot primer lahko navedem mladinski pevski zbor Glasbene matice, torej zbor, ampak mladi radi pojejo v njem, ker jim predstavlja trenutek družabnosti in možnost umetniškega postvarjanja. Mlade dejavnosti bi lahko bile recimo: lahka glasba, jazz, eksperimentalno gledališče ali kabaret, moderni ples, video, film, fotografija, informatika, kompjuterji. Zanimiva »dejavnost« je lahko radijska postaja, živa in sodobna, v kateri se mladi spoznavajo. To so vsebine, se pravi dejavnosti. Prireditve bi lahko bile najrazličnejše in bi izhajale iz teh vsebin: musical, rock opera, jazz koncert, vse, kar zadeva glasbo, kabaretni nastop, video projekcije in podobno.

VILI: Strinjam se, da morajo biti

te dejavnosti mlade po duhu. Pomembno je tudi, da je pobuda s strani mladih, ki se morajo počutiti ustvarjalne. Čeprav je vsebina mladim primerna in zelo kvalitetna, lahko že sam naslov kulturnega društva ali ustanove mlade nekoliko odvrača, ker mislijo, da prihaja z vrha. Ovrednotiti bi morali vlogo mladinskih krožkov. Torej, mladi morajo čutiti, da to delajo njihovi vrstniki. Ponudba ne sme prihajati od tistih, ki ponujajo običajne oblike. Gre za predsodek mladih, ki pogosto ni utemeljen, vendar moramo z njim računati.

DAMJANA: Kot mlad človek mislim, da bi morale biti predstave ekspresivne, izrazne in ne strogo vzgojne, čeprav se sama čutim izredno vkošenjena v tradicijo. Vseč mi je umetnost in v vsaki prireditvi mora biti nekaj umetniškega. Saj vsi potrebujemo družabnost, ne pa za vsako ceno, recimo družabnost ob delu.

NIVES: Mislim, da mladi potrebujejo poleg občasnih manifestacij in pobud tudi neko kontinuiteto v srečevanju. Vtis imam, da se mladi zelo hitro naveličajo, če ugotovijo, da pobuda nima kontinuitete, da se ne razvija. Zato mislim, da vsaka dejavnost in vsaka prireditev bi zanimala mlade, ko bi bila rezultat nekega daljšega dela, večkratnega srečevanja, ki omogoča stike mladih z drugimi ljudmi, ki se z mladimi radi srečujejo. Torej iz tega srečevanja, iz skupnega ustvarjanja lahko nekaj nastane, težko je povedati, kaj bo. Med ljudmi se je rodil neki globlji stik, včasih je lahko že to dovolj. V eksperimentalni predstavi denimo, lahko mlad človek dobi pravo pot, zato da se lahko izrazi. Karkoli se prikaže na obzorju, je koristno, ni nujno, da je pozitivno. MIRAN: Mladi, predvsem mladi v

kulturi, ki se na neki način zavedamo odgovornosti, tako glede tradicije kot glede bodočnosti, bi morali tudi ven iz našega ambienta, morali bi se vključiti v neko skupnost, ki je širša. Na kulturnem področju z mladimi pristopi bi morali vzpostaviti stik z mladimi Italijani. V tem so pomanjkljiva skoraj vsa naša društva, večina naših organizacij, čeprav je bi-

lo v tem smislu zadnje čase precej narejeno. Potruditi bi se morali, da bi nastal tisti dialog, ki je možen samo s kulturno dejavnostjo.

NIVES: To se mi zdi še posebej pomembno, ker sem prepričana, da so naši italijanski vrstniki v tem mestu še posebno pod pritiskom morečee kulture. Če imamo mi malo, imajo mladi Italijani še manj...

**MISH
MASH**

TRST — Ul. G. Gallina 5
Tel. 741-949

obvešča, da se prične

VELIKA RAZPRODAJA

moške in ženske konfekcije 85/86 od torka, 14. januarja, dalje

Obv. občini

**SEZONSKA
RAZPRODAJA
ČEVLJEV
od 5% do 50%**

Stefani Claudio
TRST — Ul. Battisti 23 — Telefon 723206

Rok 25. januarja velja tudi za srednje šole

V teku je vpisovanje v prve razrede slovenskih osnovnih šol in v vrtce

Vrstno obveznost je treba izpolniti v januarju. Starše šoloobveznih otrok pa čaka še dodatna obveznost. Do 25. t. m. je namreč treba poskrbeti za vpis v prve razrede osnovnih in srednjih šol. Isti rok velja za vpis v otroške vrtce. Vpis do 25. januarja se smatra kot dokončen, vendar imajo starši možnost, v kolikor obstajajo upravičeni razlogi, da otroka prepisujejo na drugo šolo, seveda z dovoljenjem ravnateljstva. To morajo vsekakor narediti do 7. julija. Nekoliko drugače je za učence in dijake, ki v šolskem letu 1985-86 že obiskujejo pouk. V višji razred jih bodo vpisali uradno, do 7. julija pa bodo morali potrditi vpis, oziroma javiti morebiten izstop, oziroma prehod na drugo šolo.

Toliko glede terminov. Pravočasno poznavanje števila učencev in dijakov, ki bodo obiskovali posamezne šole, naj bi omogočilo pravočasno ureditev vseh zadev za nemoten začetek šolskega leta 1986-87. Načrtovanje je toliko bolj potrebno, ker smo v zadnjih letih pričali skokovitemu upadanju otrok v vrtcih in os-

novnih šolah, ker so vse bolj prisotne težave s šolskimi prostori itd.

Starši, ki se bodo v prihodnjih dneh javili na ravnateljstvih za vpis otrok, v kolikor se še niso, pa se bodo znašli pred novostjo. Izpolniti bodo morali namreč tudi obrazec glede verouka. Po sporazumu med državo in Sveto stolico, ki je bil sklenjen pred kratkim, je treba tako izjavo izpolniti tudi za otroke, ki bodo obiskovali otroške vrtce, pa čeprav je glede tega še vrsta nejasnosti. Za obrazec mora, kakor so nam povedali na šolskem skrbništvu, poskrbeti ravnateljstvo šole, oziroma didaktično ravnateljstvo za osnovne šole. To je torej »novost«.

V trenutku, ko govorimo o rokih za vpis v šolo, seveda ne moremo mimo specifične problematike šol s slovenskim učnim jezikom, mimo skrbi, koliko otrok, zlasti v Gorici, bomo vpisali v otroške vrtce in prve razrede osnovnih šol, od koder dobivamo nato doberšen del dijakov za nižjo in višje srednje šole. Šola v domačem jeziku, čeprav s takimi ali drugačnimi pomanjkljivostmi, je eden

od glavnih pogojev, da se bomo kot skupnost lahko ohranili.

Ob koncu pa še nekaj praktičnih napotkov, ki so nam jih posredovali na didaktičnem ravnateljstvu v Ulici Brolo, glede vpisa v otroške vrtce in prve razrede osnovnih šol. Starši naj se za vpis svojih otrok javijo v uradih ravnateljstev, v Gorici (Ul. Brolo) in v Doberdobu. Za podrobnejša pojasnila lahko zaprosijo pri učiteljih na posameznih šolah, oziroma pri vzgojiteljicah v vrtcih. Za vpis v prvi razred osnovne šole za dostuje rojstni list ter potrdilo o cepljenju. Ta dokument je potreben tudi za vpis v otroški vrtce. Vpišejo se lahko otroci starejši od treh let, oziroma tisti, ki bodo tri leta dopolnili do 31. januarja 1987.

Večkrat je bilo slišati, zlasti med našimi ljudmi v Gorici, da niso vedeli, da v mestu delujeta dva slovenska otroška vrtca in dve osnovni šoli, kjer se pouk odvija v slovenski. Možnosti, da otroku tudi v Gorici zagotovimo pouk v domačem jeziku torej so, prav tako, kakor v skoraj vseh krajih v okolici, v Laškem (Romljan) in tudi v Krminu.

Koledniki na Vrhu

Tudi letos so na Vrhu obudili tradicijo na praznik svetih Treh kraljev. Otroci, fantje in tudi moške, so v ponedeljek popoldne, upoštevajoč, da je ta dan ponovno dela prost dan, šli od hiše do hiše na obisk. Ko sta gospodar ali gospodinja odprla vrata sta dva domačina začela peti kolednico, za njima pa jo je ubral ves zbor.

Obšli so vse hiše. Povsod so dobili nekaj za pod zob: kos slanine, salamo, jajca, potico, pa še kaj denarja povrhu.

Zvečer je bilo vse polno ljudi v domači gostilni Pri lovcu, Koledniki so tja prinesli vse nabrane dobrote, dodali še marsikaj, seveda tudi vino. Povabili so vso vas na to pojedino. Bilo je veselo. Ob koncu večera so koledniki ugotovili, da jim je preostalo še 390.000 lir in te so dali v sklad za izgradnjo rekreacijsko-športnega središča v domači vasi.

Razstava o goriški industriji

V prostorih rekreacijskega krožka uslužbencev goriškega mestnega podjetja v Ul. 9. avgusta so večeraj odprli razstavo dokumentov in slik o zgodovini industrijskih podjetij v Gorici in Trzinu. Spregovorili so sindikalni zastopnik Pino Olivo, pokrajinski odbornik Marino Degrassi, župan Antonio Scarano in predsednik mest-

nega podjetja Egone Lodatti. O razstavi, ki bo odprta do 25. januarja, bomo še poročali.

GLASBENA MATICA »Gorica«

Klavirski recital pianistke
JASENKE ROTER - PETROVIĆ
iz Sarajeva

Kulturni dom v Gorici, petek, 17. januarja, ob 20.30

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

pride danes ob 15. uri v doberdobski cerkvi prosvetno društvo HRASST. Nastopajo zbor Fantje izpod Grmade, Dekliški zbor iz Števerjana, mešani zbor Hrast in Orff Instrumentarij

PROSVETNO DRUŠTVO »STANDREŽ«

uprizori komedijo
G. FEYDEAUA
BARILLONOVA POROKA
Režija: **EMIL ABERŠEK**
Premiera danes, v nedeljo, 12. januarja, ob 17. uri v Domu A. Gregorčič v STANDREŽU.

KRMIN OBČINSKO GLEDALIŠČE

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

MACCHERONI

film E. Scola z M. Mastroianniem in J. Lemmonom v glavnih vlogah.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V GORICI

obvešča, da iz tehničnih in organizacijskih razlogov letos planinskega plesa v Kulturnem domu ne bo.

koncerti

Jutri, v ponedeljek, 13. januarja, ob 20.15, bo v veliki dvorani Kulturne doma v Novi Gorici, koncert sovjetskega violinista Grigorija Žislina. Pri klavirju spremlja Frida Bauer. V goriškem avditoriju bo danes ob 11. uri matineja pianista Massima Gona. Prireja društvo Lipizer.

kino

Gorica

VERDI 15.30—22.00 »Miranda«. Prepevovan mladini pod 18. letom.
CORSO — 15.30—22.00 »Tutta colpa del paradiso«. Ornella Muti, Francesco Nuti.

VITTORIA 16.00—22.00 »Mezzo destro mezzo sinistro, due calciatori senza pallone«.

Tržič

EXCELSIOR 14.00—22.00 »Sotto il vestito niente«.
COMUNALE 16.00—22.00 »La messa è finita«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 16.00, 18.00 in 20.00 »Hudobni fantje«.
SVOBODA 19.30 »Nočna izmena«.
DESKLE 17.00 in 19.30 »Polijska akademija«.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Rismondo — Ul. Toti, tel. 72701.

darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob Marije Jarc vdove Lakovič darujejo nečaki Jarc, Lakovič in Danielis 160.000 lir za pevski zbor Jezero.

V spomin na mamo Marijo Jarc, daruje Julko Lakovič z družino 100 tisoč lir za pevski zbor Jezero.

Za pevski zbor Andrej Paglavec v Podgori daruje Luciano Perigo 50 tisoč lir.

11. 1. 1985 11. 1. 1986
Minilo je leto dni, odkar se je tiho poslovil od nas dragi

Karlo Sošol

Z ljubeznijo se ga spominjajo
žena in otroci

Posvet o decentralizaciji v javnem upravljanju

O decentralizaciji pristojnosti države in deželne uprave ter o večjih nalogah občin in pokrajin je govor že veliko časa. Ne gre samo za take pristojnosti, ki so nekaj obveznega, kot je primer zadnjega zakonskega odloka rimske vlade, ki je poenotil skrb za prostorske potrebe višjih srednjih šol s tem, da je zanj obvezal pokrajinske uprave. Gre za tako decentralizacijo, ki bi občinam ter pokrajinam dajala zares odločilno vlogo.

Deželni odborniki so v svojih rokah zbrali veliko oblasti in jo stežka izpušijo iz rok. Zaradi tega so kot tuljenje volkov proti luni večletne zahteve županov in predsednikov pokrajin, ki si žele več pristojnosti. V marsikaterem primeru bi lahko šle stvari hitreje od rok, saj dobro vemo, da je deželni birokratski aparat že zarjavel.

V zadnjem času pa so se na deželi vendarle odločili za svaj en tak podvig decentralizacije. Sestavili so

zares obširen zakon, ki naj bi dal pristojnosti za javno avtocestništvo pokrajinskim upravam. Te naj bi postale suvereni dejavniki. Gre sicer za pozitiven korak, vendar pa istočasno za nekaj, kar že deluje na pokrajinski ravni, saj ima pri nas v Gorici pokrajinska uprava svoje avtobusno podjetje, ki skrbi za skoro vse medkrajevne vožnje.

O decentralizaciji bo govor jutri v goriški pokrajinski palači. Gre za študijski posvet, ki ga prireja Inštitut za deželne in regionalne študije ISG RE, v sodelovanju z goriško pokrajinsko upravo. Razpravljali bodo o problematiki decentralizacije v meddeželnem okviru. Pričetek bo ob 9.30. Posvet bo trajal ves dan. Uvodni besedi bosta imela predsednik pokrajine Silvio Cumpeta in direktor ISGRE Sergio Bertole. Sledili bosta poročila dr. Marca Marpillera z univerze v Pavii ter prof. Luciana Vandellija z univerze v Bolgnoi. Sledila bo razprava.

V sredo na Espomegu

Deželni kongres FILCAMS-CGIL delavcev, zaposlenih v trgovini

V teh dneh se vršijo področni kongresi delavskih zbornic CGIL (goriški je bil v Kulturnem domu v začetku lanskega decembra), ter strokovni kongres CGIL. Vse to v pripravi na deželni kongres CGIL, ki bo v Gradu v drugi polovici meseca.

V Gorici, v Palace hotelu, je bil v petek in večeraj deželni kongres sindikata FNLE - CGIL, t.j. delavcev zaposlenih v energetiki (električarji, itd.). V petek zvečer so imeli tudi okroglo mizo o razvoju energetskega problema v naši deželi. Kongresu nismo sledili, ker nismo dobili vabila nanj.

V sredo pa bo v Gorici še en kongres deželnega značaja. Gre za kongres sindikata FILCAMS - CGIL, v katerem so združeni delavci, zaposleni v trgovini, gostinstvu in servisnih dejavnostih. Kongres se bo pričel ob 9.30. Uvodno poročilo bo imela tajnica Renata Bagatin. Ob 11. uri bodo

prirejeli okroglo mizo o nujnosti reforme distribucijske trgovske mreže v deželi in o reformi urnikov odprtja trgovin. Sodelovali bodo deželni odbornik za turizem Carlo Vespasiano, zastopnik deželne zveze trgovcev Elio Geppi, zastopnik potrošnih zadrug Gianni Ugerin in tajnica sindikata Renata Bagatin. Kongres bo trajal ves dan.

Še vnaprej odprt mejni prehod na Rafutu-Pristavi

Mejnega prehoda na Rafutu - Pristavi ne bodo zaprli. To povzemamo iz tiskovnega poročila goriške prefekture, ki smo ga dobili večeraj. V njem je rečeno, da na sestanku mešane italijansko-jugoslovanske komisije, ki je zasedala v Novi Gorici 13. decembra lani, so se domenili, da bodo le spremenili urnik odprtja tega mejnega prehoda. To le za eno uro vsak dan, potem ko se bodo o tem sporazumeli italijanski in jugoslovanski mejni organi.

Goriška prefektura je poročilo izdala potem, ko je bilo v goriškem tisku, v občinskem svetu, v rajonskem svetu za svetogorsko četrt, govor o zaprtju tega mejnega prehoda.

Obisk iz Nove Gorice

Delegacija občine Nova Gorica, pod vodstvom predsednika skupščine Danila Bašina, je bila večeraj na obisku v Štaranu. Gostje so si ogledali nekaj šolskih objektov ter se udeležili tudi slovesnosti ob odprtju novega socialnega centra v Ul. Dobbia. Poleg predstavnikov Nove Gorice, so bili v delegaciji tudi predstavniki krajevne skupnosti Renče, s katerimi je Štaran pobraten.

● Člani rajonskih svetov v Pevmi in v Štandrežu se bodo sestali v prihodnjih dneh. V Pevmi bo seja jutri, v ponedeljek, ob 20.30. Govorili bodo o problematiki sedeža rajonskega sveta. V Štandrežu pa bo seja v sredo, ob 20. uri.

Telefonska številka uredništva Primorskega dnevnika v Trstu bo od ponedeljka dalje 764832. (Podrobnosti na šesti strani).

čestitke

DANILO MARUŠIČ in PINA LEBAN iz Štandreža praznujeta danes 45-letnico poroke. Ob jubileju jima čestitajo in želijo še veliko skupnih in zadovoljnih let vsi sorodniki in prijatelji.

razna obvestila

Župan števerjanske občine obvešča, da zaradi del na glavnem rezer voarju ne bo vode 14. in 15. t.m.

On, ona in še tretja oseba...

On in ona in seveda še tretja oseba, ki se je skušala vmešati v odnose med prvima dvema. Zadeva se je zapletla menda tudi zato, ker je on južnjaške krvi in nagle jeze, posebej še ko gre za vprašanje časti in zvestobe. Najprej je, kakor je bilo slišati na kazenski razpravi, na dokaj, po njegovem mnenju, pričljivi način skušal pregovoriti mlado ženo, ki se je preselila k mami, naj se vrne pod zakonsko streho. Ko mu to ni uspelo, je poskusil drugače, s fizičnim napadom na vsiljivca, ki mu je menda speljal ženo in ki je bil torej razlog za težave v njego-

vem zakonskem življenju. Z njim je obračunal zelo temeljito (in prepričljivo) z lesenim kolcem po glavi, pred nekim javnim lokalom v mestu. Vendar kljub temu jeza še ni splahnela: spraval se je nad njen (kupila sta ga s skupnim denarjem) avtomobil in ga precej poškodoval. Vse to pa se je zgodilo pred skoraj štirimi leti in je dogodek šel že nekoliko v pozabo. Te dni so ga do podrobnosti obnovili pred kazenskim sodiščem v Gorici, ki je ljubosumnega in vročekrnega moža obsodilo na pet mesecev zavora in de-

narno kazen ter plačilo odškodnine zasebni stranki (tretjemu) in seveda na plačilo sodnih stroškov. Višina celokupne odškodnine se bo določila s posebnim postopkom. Ima pa zgodba tudi pozitivno stran: ona je proti njemu umaknila prijavo in mu s tem prihranila kakšen mesec zavora, menda pa sta se tudi pobotala... Nastradal je tretji, ki se je moral zaradi udarcev po glavi zdraviti trideset dni in nato še nadaljnjih 50 in ki mu najbrž vsi tisočaki v obliki odškodnine ne bodo pomagali... Resnična zgodba, imena akterjev niti niso važna.

RAZPRODAJA S POPUSTI
OD 20% DO 65%

V TRŽIČU
Ul. Duca D'Aosta 91-93
OBIŠČITE NAS!!!

Obv. občini

SEZONSKA
RAZPRODAJA

L. 5.000

OB RAZPRODAJI NUDIMO ŠE
DODATNO 10% POPUST ZA
BODOČE POMLADANSKE
NAKUPE

TRŽIČ — UL. ROMA 58
Tel.: 0481/73174

Peti abonmajski koncert Glasbene matice v četrtek v KD

Gostuje pianistka Jasenka Roter-Petrović

»Osvojila nas je s svojo muzikalnostjo, toplino, virtuosnostjo! Naše občinstvo se bo vedno rado srečalo s to izvršno umetnico.«

Tako piše ugledni glasbeni kritik ob gostovanju ugledne sarajevske pianistke Jasenke Roter - Petrovićeve v ZSSR.

Jasenska Roter, ki bo gost 5. abonmajskega koncerta Glasbene matice prihodnji četrtek v Kulturnem domu v Trstu, je obiskovala srednjo glasbeno šolo v Dubrovniku, diplomirala pa je na Akademiji za glasbo v Zagrebu v razr. prof. Šabana. Postdiplomski študij je opravila na Akademiji za glasbo v Ljubljani s prof. Dubravko Tomšičevo. Za svoje uspešno koncertno delovanje je bila nagrajena s Prešernovo nagrado v Ljubljani in še z vrsto drugih jugoslovanskih priznanj. Solistično in z orkestrom je Roterjeva nastopala v vseh večjih jugoslovanskih glasbenih centrih, izven matične domovine pa je gostovala v ZSSR, Franciji, Portugalski, Grčiji, Čehoslovaški in v Romuniji. Roterjeva sodeluje kot višji umetnostni sodelavec na Akademiji za glasbo v Sarajevu.

Glasbeni poročevalec RTV Ljubljana je ob njenem nastopu v Ljubljani napisal sledeče: »Pianistka Jasenka Roter nas je iznenadila s svojim umirjenim nastopom, muzikalnostjo in lepim tonskim niansiranjem v Mozartovem klavirskem koncertu v c-molu.«

Koncertni spored, s katerim se bo sarajevska pianistka predstavila v Trstu, obsega v prvem delu Beethovno sonato op 31 št. 2 in Mendelssohnove Variations sérieuses op 54, v drugem pa dva Nokturna in Balado v g-molu F. Chopina, Ozgijanovo Sonato ter Bjelinskega Tokata.

Življenje LUDWIGA VAN BEETHOVNA (1770-1827) je dovolj znano skoraj slehernemu ljubitelju njegove glasbe. Pri tem pa velja pripomniti, da so opazne vse njegove človeške poteze v njegovem umetniškem delu. Beethoven je bil svojevrstno razvijajoči se predhodnik romantike, ki je v svojih poslednjih delih že na stečaj odprl vrata tej novi glasbeni smeri. Sodi med največje novatorje vseh časov. Mojsrsko je razširil klasično sonato do neslutnih meja in iz nje ustvaril čudovite, intimne in gigantske pesnitve obenem. V njegovi prvi ustvarjalni dobi ohranijo Beethovnove sonate v glavnem klasično shemo, kakor sta jo utrdila Haydn in Mozart, čeprav so vsebinsko že opazne velike spremembe.

Spoštovanje klasični obliki pa se v drugem

Beethovnovem ustvarjalnem obdobju umakne zahtevam mojsrste inspiracije. Težnja po velikih dramatičnih stvaritvah vodi skladatelja k širokim in močnejšim načinom izražanja. V tej vrsti zavzema posebno mesto SONATA V D-MOLU op. 31 št. 2 s svojim značilnim, globoko dramatičnim prvim stavkom in čudovitim meditativnim drugim. Sonata, ki predstavlja mojsrsko stvaritev drugega skladateljevega obdobja, je močno vplivala na kasnejšo romantično skladateljsko dejavnost, bila je nekak prototip nastajajočega romantičnega stila. Beethovnova pripomba »... čitajte Shakespeareov Vihar.« ji je vtisnila naslov »Viharne sonate«.

FELIX MENDELSSOHN - BARTHOLDY (1809-1847) je pomembna glasbeno osebnost prvega romantičnega obdobja. Če so ga v času njegovga življenja stavliali ob bok največjim glasbenim mojstrom, se je kasneje to mnenje spremenilo, vendar pa obsega njegove opus vrsto del, ki jih lahko vzporedamo najboljšim glasbenim stvaritvam. Tako npr. čudovit violinski koncert v e-molu in Trio v d-molu.

V času, ko se spominjamo rojstva J. S. Bacha pa naj omenimo, da je bil prav Mendelssohn prvi resnični obuditelj Bachove umetnosti. Kot pri nekaterih drugih romantikih, zavzemajo v Mendelssohnovem ustvarjanju posebno mesto klavirska dela. To so predvsem Pesmi brez besed, Variations sérieuses in Rondo capriccioso — dela polna gracije in elegance ter tenkočutnih duševnih vzgibov.

VARIATIONS SÉRIEUSES v d-molu op 54 predstavljajo najboljšo Mendelssohnovo klavirsko stvaritev. Delo je nastalo l. 1844, v času, ko so nastale tudi nekatere druge tehtne skladateljeve stvaritve. Klasično obliko teme variacij z značilnimi sinkopami preveva žalostno vzušje, ki je lastno tudi večini variacij. Variations sérieuses so pomembne, ker so nastale v času, ko je velika večina skladateljev pisala to glasbeno zvrst predvsem radi zunanjih učinkov, običajno na temo iz znanega opernega dela. Mendelssohn pa je nasprotno v svojih variacijah hotel dati primer resnejšega variranja samostojne teme ter v večji meri izkoristiti notranjo vsebino.

V drugem delu koncerta bo pianistka Roterjeva predstavila poleg dveh značilnih — v cis-molu op. post. in v b-molu op. 9 št. 1 — FRIDERIKA CHOPINA (1810-1849), tudi njegovo znamenito BALADO v g-molu op 23. V svojih štirih Baladah

Chopin kot tonski rapsodni ni sledil neki literarni predlogi in ni skušal s toni ponazarjati dogodkov kot jih je opisoval Liszt v svojih simfoničnih pesnitvah. Sam pa je povedal, da jih je komponiral iz navdušenja nad nekaterimi pesnitvami svojega rojaka in prijatelja Adama Mickiewicza.

Prva Balada v g-molu je polna dramatičnih zapletov. Tematični material je bogat in kontrasten. Melanholični, celo tragični odstavki se prepletajo z lahkotnimi in bleščecimi, dokler se v katastrofalnem razpletu ne sprosti vsa skladateljeva ustvarjalna sila. Morda se prav tej Baladi pozna, da je v njej Chopin precej zvesto sledil Mickiewiczevemu orisu litvanskega jumaka Konrada Wallenroda.

Chopinu bo sledila SONATA ZA KLAVIR dalmatinskega skladatelja PETRA OZGIJANA (1932-1979).

Ozgijan, po rodu Dubrovčan, je bil profesor na Akademiji za glasbo v Beogradu. Poleg skladateljskega in pedagoškega dela je bil tudi čislán glasbeni kritik. Njegova klavirska Sonata je nastala sicer že kot šolsko delo, a si je kmalu našla pot v repertoar pianistov. Sonata je uspešno delo, v katerem se kaže zmožnost mladega skladatelja, da v strnjeni pregledni obliki izrazi svoje vsečne in reliefne glasbene misli in da s srečno odmerjenimi nasprotji med stavki doseže zaokroženo celoto. Sonata obsega štiri stavke. Med temi je prvi odločen in poln poleta, drugi razmišljujoč, tretji duhovit scherzo, zadnji pa lahkoten, brezskrben rondo.

Sarajevska pianistka bo svoj koncert zaključila s TOKATO BRUNA BJELINSKEGA.

Bjelinski, roj. v Trstu l. 1909, je eden najodličnejših predstavnikov sodobne hrvaške glasbe. V svojem ustvarjanju je nadaljeval klasično izročilo. Glavna značilnost njegove glasbe je iskren in veder optimizem, ki seva skoraj iz vsake njegove partiture, tudi s strani, prežetih z globoko žalostjo. Lirika, navdana s svežino, je prekana s humorjem ki mestoma meji na rahel posmeh. V ritmiki, ki se odpira na metrične zglede iz ljudske glasbe in v melodiki, prežeti s sredozemskim razpoloženjem, se kaže domače okolje tudi brez uporabljanja folklornih citatov.

Ker je klavirski recital sarajevske umetnice edini tovrstni koncert letošnje abonmajске sezone Glasbene matice, opozarjamo nanj posebno vse ljubitelje klavirske glasbe.

GOJMRIR DEMŠAR

Zanimiva razstava

Langovi kipi v Trstu

TRST — Fritz Lang, slavni nemški režiser je v mladih letih služil vojaški rok v avstro-ogrski vojski. V vojsko je stopil po 5. avgustu 1914, kar pomeni, da je Lang stopil v vojsko in v I. svetovno vojno kar istočasno. Kmalu so ga vključili v K.u.K. Landwehr - Feldkanonendivision št. 13 in mu povišali vojaški status na Kanonir Kaporal. Lang, ki se je še pred letom dni kot študent podil po Parizu, se je tako znašel leta 1915 v Ljutomeru. Tu je imel, kot podoficer, pravo privatnega bivališča. Stanovanje je dobil pri morda najbolj znanem Ljutomerčanu, pri odvetniku Karolu Grossmanu, ki je v mestu veljal za nekoliko ekscentričnega človeka. Ta je že deset let imel doma projektor, ki je bil obenem filmska kamera (17,5 mm). Kupil ga je v Dresdnu in ga nato uporabljal pretežno za domače projekcije prvih Lumierovih filmov, čeprav je tudi sam snemal krajše filmske posnetke. V arhivu Slovenije lahko dobimo tako njegov Odhod z maše v Ljutomeru, kot ovekovečene kretnje, nasmehe in čipke Grossmanovih hčera in žene.

V taki družini se je torej znašel bodoči režiser Lang, ki se je tudi v vojaški sukni zanimal za vse zvrsti vizualne umetnosti. Najbolj ga je mikalo kiparstvo in med eno vojaško obveznostjo in drugo je v Ljutomeru staknil peč za žganje gline. Svoj prvi čas je zato Lang posvečal izoblikovanju glinastih predmetov; dve »va zi« si je izmislil za Gressmanove vrtna rastline, druga dva doprsna kipa pa je poklonil odvetniku za spomin, ko je, z vojaškimi divizijami vred, zapustil Ljutomer.

Pred dobrim letom je kustos ljubljanske Moderne galerije staknil te kipe pri Grossmanovih doma in v četrtek jih bo predstavil v Trstu, v Goethe Institutu, kjer bodo prvič razstavljeni v tujini. (ef)

Odmevi z razstav v Beogradu in Sarajevu

Odsev rodnega Krasa v Gromovih ameriških stvaritvah

Naš ameriški umetnik tržaško-proseškega rodu in občutij, Bogdan Grom, je kot ptica selivka brez rednih cikličnih preletavanj »mora široke ceste«. V staro domovino se vrača kakor nanese, zadnja leta kar nekam pogosteje kot prej. Domotožje, sla po kamnitem Krasu? Otroški spomini na Devinščino? Prav gotovo, a ne le to. Odkar je prek kulturno razgledanega in angažiranega bivšega jugoslovanskega konzula v New Yorku, Negaslava Pantelića, navezal poleg že prejšnjih z Izseljensko matico Slovenije še stike z izseljenskima maticama Srbije in Bosne in Hercegovine, so se mu širje kot prej odprla galerijska vrata tudi v teh dveh jugoslovanskih republikah. In tako mu je zdaj preletavanje Atlantika postala skorajda rutina, vsakokratna obvezna postojanka ob njegovem prihajanju in odhajanju pa seveda Trst, Devinščina in Gabrovec.

Tako je bilo tudi zdaj, ko sta se v decembru začeli oziroma iztekli njegovi razstavi v Beogradu in Sarajevu. Kje bi ga srečali drugje kot pri Dolencu v Devinščini, vedno nekam nemirno begajočega, zaposlenega z lovom časa med enim pravilom in drugim, saj take umetniške turnee zahtevajo nič koliko formalnih obveznosti. Pa sva le našla čas za pomeneke v duhu starega prijateljstva in sodelovanja v prvih petdesetih letih še iz časov, ko je za takratni ljudski tehnik risal ilustracije slikanice po Steinbeckovem romanu »Tortilla Flat«.

Bogdan Grom je z uspehom in odzivnostjo obeh razstav v Beogradu in Sarajevu izredno zadovoljen, celo navdušen. Bili sta — kot tudi sam ocenjuje — pomembni umetniški dogodek, bili pa sta obenem tudi manifestacija povezanosti jugoslovanskega zdomstva v ZDA z matico in dokaz pozornosti, ki jo matica izkazuje rojakom, ki so si onstran Atlantika skozi rodove ustvarili novo domovino, v njej pa s svojo ustvarjalnostjo na različnih področjih od znanosti, kulture do gospodarstva visoko dvignili ugled stare domovine.

Odprtja razstav v Beogradu in Sarajevu so se udeležili najuglednejši predstavniki likovnega življenja obeh središč. V veliki galeriji Kulturnega centra Beograda na središčnem Trgu revolucije, je predsednik Združenja likovnih umetnikov Srbije, kipar Vava Stanković, v svojem nagovoru, ko je poudarjal prav ta aspekt povezanosti zdomstva z matico dejal, da se je Bogdan Grom pridružil veliki četi umetnikov in ustvarjalcev našega preluka, ki so postali pomembni posevalci medsebojnega spoznavanja in

zblíževanje med narodi« in nadaljeval, da ima v »zadnjih letih tudi naša javnost priljubeno sočuti se z raznovrstno ustvarjalnostjo, ki se poraja v novih domovinah rojakov, z ustvarjalnostjo, ki nosi vse značilnosti nerazdružljivih vezi z rodno zemljo, kar je tako očitno prisotno tudi v Gromovi umetnosti.«

V nagovoru v prostorih Male galerije Delavske univerze »Djuro Djaković« v Sarajevu, pa je predsednik izvršnega odbora Kulturne skupnosti mesta Sarajeva, Srbo Slijepčević, dejal med drugim, da Gromova »nepretrgana kreativna in fizična prisotnost v številnih galerijah priča o veličini samozavesti izjemne osebnosti, ko ob vključevanju v kozmopolitske duhovne tokove ostaja antejško vezan na zemljo, na kateri se je rodil, srkal dramatičnost morja in čudesno, nikoli do kraja spoznano kaleidoskopsko skrivnost rodnega Krasa. Ta Kras kot element in kot pojav je ostal temeljni obsesija in neizsušljiv navdih njegovega jaza.« In še: »Plastičnost stilnih oblik in specifičnost tehnike sta v izvorni funkciji sintetiziranja imaginarnih odsevov emotivnega, liričnega in dramatičnega v osebni umetniški fenomen, ki izžareva transcendentalno. Samo tisti, ki je občutil skrivnostni govor kamna že v otroštvu, lahko razume igro prostora in barv kakor tudi usodno ljubezen svetlobe in teme, ki v tem umetniku brez vsake tendencnosti izžareva prirojen optimizem.«

Ugledni slovenski umetnostni kritik Zoran Kržišnik, pa je v priložnostni zgibanki za obe razstavi v svojem raz-

členjevanju Gromove ustvarjalnosti in razstavljenih eksponatov takole sintetiziral Gromov opus: »Grom je od leta 1945, ko so bila njegova dela prvič vključena v kolektivno razstavo, preizkusil praktično vse možnosti likovnega ustvarjanja in vsaka je zapustila v zdajšnjem prazniku oblik in barv svojo sled. Začel je z risami in akvareli in se preizkušal v raznih grafičnih tehnikah, lesorezu, linorezu, monotipiji, se nato predstavil v istrskimi in kraškimi pokrajinskimi motivi, s portreti in tihožitji v olju in temperi. Ustvarjal tapiserije, vitraže, mozaike in orjaške »environmentalne« skulpture, se ukvarjal s knjižno ilustracijo in dizajnom. Zanimiva posebnost so njegove »skane grafike«, posvečene zloženku do velikosti zidu namenjene tapiseriji, katere oblikovni elementi v mehki izvedbi tkanja zavzve zatišano, ublaženo in spravljivo.

V seriji zloženek, izrezank, kot bi umetnikov nimirno iščočih duh, ki si je moral pokoriti tako različna sredstva ustvarjanja, našel področje, ki ga je za trenutek ulirilo. Papir je v njegovih rokah pokazal, kako različno ga je mogoče oblikovati in kako z lastno govornico v sožitju s sitotiskom lahko izpove celo vesolje vtisov, razmišljanj in podob.

Po vsem rečenem je očitno, da je Bogdan Grom s svojimi tokratnimi eksponati (vseh je bilo s štirimi tapiserijami vred 30) srednjega in srednjevelikega formata, zloženkami, izrezankami, sestavljenkami, lepljenkami, barvnimi sitotiskami in raznimi kombinacijami, vzbudil izjemno zanimanje umetniških krogov Beograda in Sarajeva, kakršnega so deležni redki umetniki. Gromova dela so namreč tako svojska po idejah in tehniki izkoriščanja materialov, da morajo pritegniti pozornost, po drugi strani pa, čeprav nastala v objemu tujega sveta, elementarno zvesta rodni deželi, ki mu je tudi v prostranosti in kozmo-

politstvu newyorškega mesta vir vseh navdihov in čustvovanj.

In zdaj, kam ga bo vodila pot? Fizično že čez nekaj dni nazaj čez lužo kamor ga kličejo že prevzete obveznosti za izdelavo nekaj kiparskih del in tapiserij za novo monumentalno zgradbo. Toda slike z razstav v Beogradu in Sarajevu ostanejo zaenkrat v Evropi za še nekaj razstav, med katerimi je predvidena v zgodnji spomladi tudi razstava v galeriji Tržaške knjigarne, saj smo Gromove umetnine zadnjikrat videli v Trstu leta 1979 v Občinski galeriji in v galeriji Kraške hiše v Repnu, od takrat pa nam ima pokazati marsikaj novega.

Sicer pa mu dela v New Yorku, kjer živi zadnjih 30 let, ne manjka. Odkar je zaslovel tudi kot izdelovalec

megaskulptur za razne poslovne prostore (spomnimo naj le na njegovo Slovansko drevo) je kot mojster dizajna in poslikanih vitraž postal tudi iskan partner arhitekturnih snovalcev. Med zadnjimi pomembnimi deli so njegove vitraže in notranja oprema manjše židovske kapele sredi gozda, ki jih je poslikal tako, da tudi v zimskem času odsevajo zelenje golih, razlišenih dreves. Za te vitraže je dobil celo posebno nagrado za dizajn, ki jo podeljuje American Institute of Architect (A.I.A.).

Ponovno srečanje z Bogdanom Gromom bo zato tudi za nas priložnost, da se razgledamo po njegovi novejši ustvarjalnosti, ki dela v velikem svetlu čast tudi njegovi ir naši mali domovini.

JOŽE KOREN

ZOBOZDRAVNIK

Ivo Petkovsek

umetniške keramične proteze — ortodontija — esthetic dentistry

Ul. Canova 2 — Tel.: 772-120

Urnik: od ponedeljka do petka od 15. do 19.30.
Ob torkih tudi od 9. do 11.30.

BERITE

»Novi Matajur«

**IZREDNA
PRODAJA**

**PLAŠČEV
PLAŠČEV
PLAŠČEV
VSEH VELIKOSTI**

Emporio

FIORENTINO

TRST - Ul. S. Maurizio 16 (Trg Ospedale) - Tel. 794669

**ZARADI PRENOVITVE LOKALOV
POPOLNA RAZPRODAJA PO
IZREDNIH CENAH**

TRST
UL. PONZIANA 3
Tel.: 744169

Obv. občini

Košarkarska B liga: danes v Trstu ob 17.30

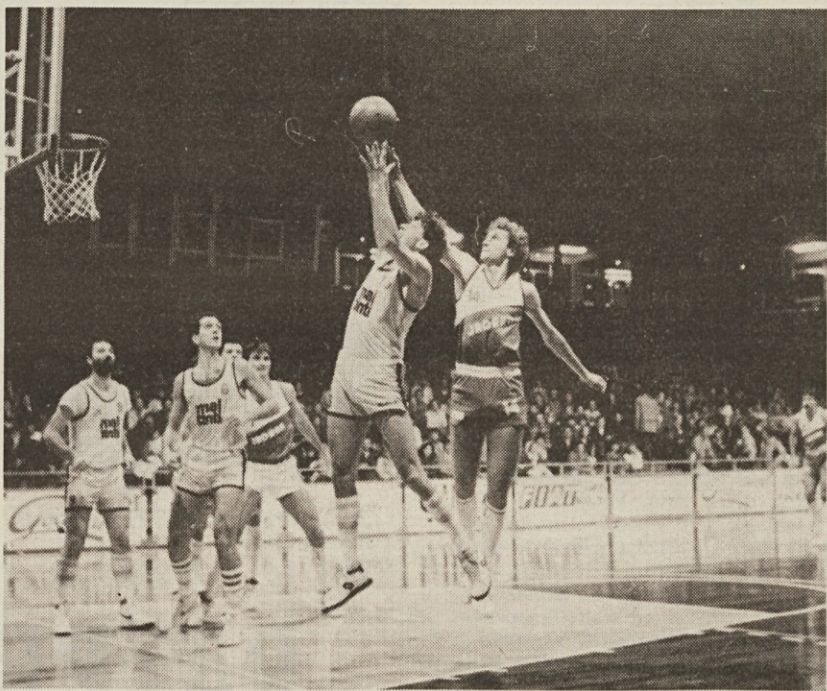
Jadran odločno na zmago

Če je bila zdravstvena slika v Jadranovem taboru še do petka zvečer dokaj zaskrbljujoča, pa je prav zadnji trening pred današnjo pomembno domačo tekmo proti Celani iz Bergama pokazal, da stanje le ni tako »strašno«. Seveda v veliko veselje Jadranevega trenerja Andreja Zagarja, ki bo lahko tako računal na vse igralce. Pri tem pa se poraja vprašanje, v kolikšni meri so tile igralci sanirali poškodbe.

Tako ali drugače, naši košarkarji bodo danes odločno startali na zmago. Celana namreč sodi med slabša moštva v tej ligi in veliko priložnost za osvojitve novih točk ne gre zamuditi. Naši fantje bodo danes stopili na igrišče z namenom, da ne razočarajo svojih zvestih navijačev.

Srečanje Jadran - Celana Bergamo bo danes ob 17.30 v tržaški športni palači.

(Na sliki: Marko Ban (št. 14) v boju za odbito žogo med domačim zmagovitim srečanjem proti Castorju iz Pordenona. Bo tudi danes našim košarkarjem uspel »skok« proti Celani iz Bergama?)

Na rednem šahovskem turnirju ZSSDI Bajc pred D. Jelinčičem

V petek zvečer je bil v Gregorčičevi dvorani v Trstu redni mesečni šahovski hitropotezni turnir, ki ga vsak prvi petek v mesecu prireja šahovska komisija pri ZSSDI. Turnirja se je udeležilo deset šahistov, ki so igrali vsak z vsakim dvokrožno. Slednji so torej odigrali 18 tekem, končna lestvica pa je tako dokaj realna.

Prvo mesto je povsem zaslužno osvojil Drago Bajc, ki je igral neodločeno 1:1 le z drugouvrščenim D. Jelinčičem, nato oddal še en remi,

Važno sporočilo športnim dopisnikom

Telefonska služba SIP je sporočila, da bodo v ponedeljek uveli nove telefonske številke Primorskega dnevnika. Te so: 764-832, 764-833, 764-834, 764-835, 723-360.

vse ostale partije pa zmagal.

Drugo mesto je z zaostankom treh točk osvojil državni drugokategorik Dušan Jelinčič, ki je že v prvem kolu gladko izgubil s Prašljem ter se dejansko sam izločil iz boja za prvo mesto, saj mu nato vse zmage (mimo izenačenja z zmagovalcem in še z Benedetičem) niso služile za izboljšavo svoje pozicije.

Na tretjem mestu (z zaostankom dveh točk in pol za drugouvrščenim) se je znašel Filibert Benedetič, na četrtem Hilarij Sosič, na petem pa Zlatko Jelinčič.

Popolna lestvica 24. zaporednega šahovskega turnirja ZSSDI je sledeča: 1. Drago Bajc 16,5 točk; 2. Dušan Jelinčič 13,5; 3. Filibert Benedetič 11; 4. Hilarij Sosič 10,5; 5. Zlatko Jelinčič 9,5; 6. - 7. Danilo Ukmar in Cveto Prašelj 9; 8. Janez Povše 6; 9. Mitja Petaros 5; 10. Andrej Ferfolja 0 točk.

Koper začel priprave

Nogometasi Kopra so se v sredo po krajšem odmoru zbrali na prvem sestanku pred pripravami za spomladanski del prvenstva v drugi jugoslovanski ligi, s katerimi pričenjajo danes, včeraj pa so bili gostje sezanske tovarne Pletenine s katero so podpisali poseben samoupravni sporazum. Koprčane čaka v nadaljevanju težka borba za obstanek, saj so prvi del zaključili s 14 točkami na 15. mestu. Zato je razumljivo, da se je koprski drugoligaš občutno okrepil, čeprav so klub zapustili Hrovatič, Poljanšček, Grahovec ter Zulič in Božič, ki sta odšla v jugoslovansko ljudsko armado, dočim bodo Vrkič, Finkšt in Badžin posojeni sosednim klubom.

Najbolj odmeven je prihod 22-letnega srednjega napadalca prvotigaša Sarajeva Vladimira Petkovića, ki je bil najbolj iskan igralec mnogih drugoligašev. Ob Petkoviču so Koper okrepili še 23-letni Miloš Breznikar in 27-letni Danilo Rižner iz Trbovelj, ki sta bila stebra slovenske amaterske

reprezentance, ter 22-letni Špiro Osibov, ki je še jeseni igral za Gošk Jug, sicer pa je igralec Veleža, ter mladi Darjo Labor, ki se je vrnil iz jugoslovanske ljudske armade.

Ni pa več niti tajna, da se Koprčani te dni pogovarjajo s še enim prvotigaškim igralcem. Ob tem je treba tudi reči, da sta povsem okrevala Franko Kleva in Dejan Milovanović po operaciji meniskusa. Koprčani bodo prvi del priprav izvedli v telovadnici v Hrvatinah, kjer imajo izredno veliko zvestih navijačev, od 26. januarja do 5. februarja pa bodo na skupnih pripravah v Lipici, kjer bodo odigrali še dve trening tekmi od petnajstih kolikor jih je pred startom prvenstva načrtoval trener Pertič. Na koncu je treba tudi še povedati, da je prišlo do spremembe tudi v strokovnem štabu. Odslej bo Pertičev pomočnik Ivan Marjon, ki je Pertiču že pomagal pri vadbi ekipe, ko je Koper jurišal na naslov prvaka v slovenski nogometni ligi.

(Kreft)

KOŠARKA: V A - 1 LIGI

Stefanel v Rimu

Tržaški Stefanel bo igral danes proti Bancoromi in skušal v Rimu opraviti čudež: zmago nad močnejšo ekipo, ki pa je očitno v hudi krizi. V krizi so tudi Tržačani, ki so na zadnji domači tekmi »brez borbe« izgubili proti ne nepremagljivemu Berlinu iz Turina. Kar je verjetno najhujše, pa je nesloga, ki je nastala znotraj ekipe in dejstvo, da je tržaška zvesta publika »sita« slabe igre Stefanela.

V A-2 ligi pa bo v Gorici deželni derbi med Segafredom in videmskim Fantonijem. Favoriti so gostje, ki odkrito računajo na napredovanje.

DANAŠNJI SPORED A-1 LIGE: Mulat - Scavolini; Riunite - Berloni; Opel - Mobilgirgi; Benetton - Arexons; Divarese - Granarolo; Simac - Silverstone; Marr - Livorno; Bancoroma - Stefanel.

A-2 LIGA: Segafredo - Fantoni; Liberto - Jolly; Giomo - Sangiorgese; Fabriano - Mister Day; Rivestoni - Fermi; Cortan - Pepper; Yoga - Filanto.

Včerajšnji izid: Annabella Pavia - Ippodromi d'Italia Rieti 74:80.

Ob začetku sezone naše združene tekmovalne ekipe

Spored tekem in seznam smučarjev MZSTE

Ob začetku smučarske tekmovalne sezone 1986 podajamo spored tekem, ki se jih bo naša združena ekipa MZSTE udeležila v sklopu italijanske smučarske federacije FISU. Ob priliki predstavimo tudi sestavo ekipe, ki bo letos ponovno nastopila v štirih kategorijah, in sicer: miški, dečki, naraščajniki in mladinci.

Moštvo se bo letos prvič pomerilo v supervesleslalomu, ki je namenjen vsem kategorijam z izjemo miškov. Smučarji imajo za seboj vrsto predtekmovalnih priprav, tako na snegu kot s suhimi treningi, zato upamo, da se bodo dobro izkazali na prvenstvu, in da jim bo trud poplačan. Večjih ciljev ekipa nima, razen tega, da pošlje čim več tekmovalcev v deželni finale.

Ekipo sestavljajo: MIŠKI - MIŠKE: Valentina Šuber (1976, Mladina); Kristjan Volpi (75, SDT).

DEČKI: Primož Čus (73, Mladina); Robert Renčelj (74, Devin); Marko Šuber (74, Mladina); David Tavčar (74, Mladina).

DEKLICE: Franciška Rapotec (73, Mladina).

NARAŠČAJNIKI: Igor Devetak (71, SPDT); Miran Guštin (72, SPDT); Andrej Kosmač (72, Breg); Erik Vodopivec (72, Breg); Aleksander Žezlina (72, SPDT).

NARAŠČAJNICE: Pamela Capellini (72, SPDT); Valentina Fakin (72, SPDT); Jasmin Rudež (72, SPDT).

MLADINCI: Giulio Tavčar (70, Mladina); Igor Vodopivec (68, Breg).

SPORED TEKEM:

Navajamo najprej datum, nato kraj, kategorijo in panogo.

1. 1.: Piancavallo (D-N; SVSL); 1. 1.: Ravascletto (ML, SL); 19. 1.: Zoncolan (D-N, SVSL); 19. 1.: Sauris (ML, VSL); 26. 1.: Paularo (Mk, SL); 26. 1.: Sella Nevea (D-N; SL); 26. 1.: Zoncolan (ML, VSL); 2. 2.: Piancavallo (Mk, VSL); 2.2.: Trbiž (D - N, VSL); 2. 2.: Lat-

teis (ML, VSL); 8. 2. Zoncolan (M L, VSL); 9. 2.: Zoncolan (ML, SL); 9. 2.: Sella Chianzutan (Mk, SL); 9. 2.: Piancavallo (D-N, VSL); 16. 2.: Zoncolan (Mk, VSL); 16. 2.: Claut (D-N, SL); 16.2.: Latteis (ML, SL); 16. 2.: Ravascletto (vsi, VSL); 6. Pokal Skdanc ob priliki 10. obletnice ŠD Mladina; 23. 2.: Cima Sappada (vsi, VSL); tržaško pokrajinsko prvenstvo; 28. 2.: Zoncolan (D-N, SVSL) deželni finale.

1.3.: Zoncolan (D-N; VSL) deželni finale; 2.3.: Zoncolan (D-N, SL) deželni finale; 9. 3.: Ravascletto (vsi, VSL) ZŽI - SPDT; 15./16. 3.: Piancavallo (Mk, D-N; VSL) Trofeja Pinocchio; 23. 3.: (vsi, VSL) zamejsko prvenstvo ZSSDI.

LEGENDA

PANOGE: SVSL - supervesleslom;

VSL - vesleslom; SL - slalom.

KATEGORIJA: D-N - dečki, naraščajniki; ML - mladinci; Mk - miški.

Robert Devetak

snežne razmere

Trbiž 40 - 70 cm; Nevejsko sedlo 80 - 150; Ravascletto 40 - 70; Piancavallo 80 - 100; Forni di Sopra 15 - 45; Mokrinje 35 - 90; Sappada 20 - 70; Corvara Colfosco 30 - 70; Selva di Val Gardena 30 - 70; San Candido 40 - 60; Seto Val Pusteria 35 - 100; Val Senales 50 - 120; Trafoi 35 - 100; Cortina d'Ampezzo 10 - 60; Selva di Cadore 30 - 70; Kanin 60 - 150; Cerkno 50; Kalič 40; Črni vrh nad Idrijo 50; Stari vrh 30; Kranjska gora 45 - 100;

domači šport

Danes

Nedelja, 12. januarja 1986

KOŠARKA

MOŠKA B LIGA

17.30 v tržaški športni palači: Jadran - Celana Bergamo

MLADINCI

8.30 v Trstu, šola Suvich: Barcolana A - Polet

NARAŠČAJNIKI

11.00 v Trstu, pri Sv. Sergiju: Servolana Leasest - Sokol

DEČKI

11.00 v Trstu, na 1. maju: Bor Adriaimpex - Libertas

PROPAGANDA

11.00 v Trstu, igrišče Nesbeda: Libertas - Bor; 11.00 v Nabrežini: Sokol - Kontovel Electronic Shop

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Križu: Vesna - Domio; 14.30 v Bazovici: Zarja - Fogliano

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trebčah: Primorec - Primorje; 14.30 v Repnu: Kras - Gaja; 14.30 v Dolini: Breg - Chiarbola; 14.30 v Doberdolu: Mladost - San Lorenzo; 14.30 v Standrežu: Juventina - Romana; 14.30 v Stražicah: Azzurra - Juventina

NARAŠČAJNIKI

10.30 v Dolini: Breg - Campanelle; 8.30 na Opčinah, UL Alpini: S. Andrea - Kras

ODBOJKA

ŽENSKA C-2 LIGA

11.00 v Trstu, UL Zandonai: Killjoy - Sovodnje Centralsped

UNDER 18 ŽENSKE

11.00 v Trstu, šola Morpurgo: Le Volpi - Sokol

NAMIZNI TENIS

ŽENSKA C LIGA

10.00 v Zgoniku: Kras Globtrade - Leifers

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

10.00 v Zgoniku: Kras - Chiadino

Nogomet: italijanska B liga

Triestina proti... Buffoniju

Tržaški drugoligaš bo igral danes izredno važno tekmo proti Ceseni, ki se nahaja na drugem mestu lestvice in ima točko več od Triestine. Tržaški igralci igrajo na tujem spremenljivo, zato bi se prav gotovo zadovoljili s točko. Ceseno trenira bivši tržaški (in še nepozabljeni) trener Adriano Buffoni, ki je (in to marsikdo žal pozablja) popeljal ekipo v B ligo po 21 letih »romanja« v nižjih ligah.

Enzo Ferrari bo končno imel na razpolago vse igralce, kar mu vsekakor dovoljuje mnogo taktičnih variant in bogastvo izbir. Glede na to, da je tržaška ekipa v formi in da je nedavno Buffoni izjavil, da ne bi delal tragedije, če bi tokrat vknjižil le točko in ne obeh, si lahko predstavljamo borbeno, obenem pa morda tudi previdno tekmo. Saj je zlato pravilo B lige to: točka je več od nobene... igrali na remi.

DANAŠNJI SPORED (ob 14.30): Ascogli - Monza; Cagliari - Empoli; Campobasso - Brescia; Catania - Cremonese; Cesena - Triestina; Genoa - Arezzo; Lazio - Catanzaro; Palermo - Sambenedettese; Perugia - Bologna; Pescara - Vicenza.

VIDEMČANOM ZAMRZNILI PLAČE

Udinese brez napadalcev

Udinese bo danes gostil Romo ter bo moral nujno startati na zmago, saj se že itak nahaja v kritični »oni B«. Videmčani so namreč na predzadnjem mestu lestvice skupno s tehnično šibkejšimi ekipami kot so Pisa, Como in Atalanta, zato bodo morali sedaj zavihati rokave.

Udinese je sedaj v nemirnih vodah, saj je predsednik Mazza trenutno zamrznil plače igralcev, zaradi »srmatnega« poraza v Turinu. Poleg tega sta poškodovana standardni napadalec Carnevale ter njegova rezerva Zanone, tako da bo morda tokrat spet stopil na igrišče mladi Gregorič. Bajc pa tudi njega mučijo bolečine v hrbtu.

DANAŠNJI SPORED (14.00): Bari - Sampdoria; Fiorentina - Torino; Inter - Atalanta; Juventus - Como; Lecce - Milan; Napoli - Pisa, Udinese - Roma; Verona - Avellino.

ZNIŽANJE OD 20% DO 80% BOUTIQUE

za moške in ženske

tommasini port boutique

Trst — Ulica Mazzini 37-39

Obvestilo občini 8/1/86

OLYMPIC SPORT

TRST — UL. DEL BOSCO 10/A — TEL. (040) 773902

NAJBOLJŠE ZA SMUČANJE PO

NAJUGODNEJŠIH CENAH

POPUSTI OD 20% DO 60%

puhovke — trenirke — jakne in pletenine najboljših proizvajalcev

Obv. občini 2/1/86

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir (prednaročnina do 31.1.1986 je 90.000 lir); v SFRJ številka 40.000 din, naročnina za zasebnike mesečno 350.00, letno 3.500.00, za organizacije in podjetja mesečno 500.00, letno 5.000.00, letno nedeljski 1.200.00 din.

Postni tekoci račun za Italijo
Založništvo Tržaškega tiska, Trst 13512348
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljano
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglasi 3.350 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročijo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix. 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

12. januarja 1986

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZIT Trst

Član Italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Ob novih ukrepih za vstop tujcev v Italijo

Posodobitev zastarelega normativa ne pa sredstvo za boj proti terorizmu

RIM — Nekaj dni po krvavem atentatu na rimskem letališču je vlada sprejela in takoj predložila parlamentu vrsto zakonskih ukrepov, ki naj bi v bodoče smotrneje urejali vstop in bivanje tujcev v državi, upoštevajoč dejstvo, da to problematiko še danes urejujejo Mussolinijevi zakoni. Nove ukrepe, ki bodo stopili v veljavo verjetno sredi leta, je vlada imela na dnevnem redu že nekaj mesecev, ugrabitev ladje Achille Lauro in pokol v Fiumicinu pa sta gotovo pospešila razpravo o teh vprašanjih, o katerih je v teh dneh precej govora tudi v javnih občilih. Tujcem v Italiji se torej obetajo težji časi, čeprav je predsednik vlade Craxi večkrat poudaril, da ne gre za restriktivne ali policijske ukrepe, ampak za posodobitev zastarelega normativa, a hkrati tudi za sredstvo, ki bi pomagalo varnostnim silam v boju proti mednarodnemu terorizmu. Radikalna revizija zakonov iz leta 1931 je popolnoma upravičena in potrebna, tudi zato ker državna telesa nimajo vpogleda niti koliko je pravzaprav tre-

nutno tujcev v državi, ne moremo pa soglašati z vlado, če misli, da bodo ti ukrepi lahko resno učinkovali pri zatiranju prevratništva.

Turisti iz držav Evropske gospodarske skupnosti bodo lahko tudi vnaprej bivali ali krožili po Italiji kolikor bodo hoteli, potniki iz ostalih držav pa se bodo brez posebnih dovoljenj lahko mudili v državi en mesec, nakar se bodo morali prijaviti policiji ter sporočiti vzroke za podaljšanje bivanja in tudi morebitno začasno bivališče. Tuji državljani, ki bodo prišli v Italijo s trehuhom za kruhom, pa se bodo morali v roku enega tedna prijaviti pristojnim organom, v roku enega meseca pa predložiti policijski dokumentacijo o zaposlitvi, v nasprotnem primeru bodo morali v treh mesecih zapustiti državo. Vsi tujci, ki se ilegalno nahajajo v Italiji, bodo imeli po odobritvi novega normativa tri mesece časa (v izrednih primerih tudi šest mesecev), da uredijo svoj pravni položaj. Strožji ukrepi bodo veljali tudi za tuje univerzitetne študente, ki bodo morali, če bodo hoteli

ostati v Italiji, redno polagati izpite.

Večina teh ukrepov bo dobrodošla in bo, kot je upati, rešila nekatere odprte pravne probleme v odnosu med tujci in državo, ki jih gostuje. Veliko pomanjkljivost pa predstavlja dejstvo, da normativ, ki ga je predložil notranji minister Scalfaro, naprti skoraj vse odgovornosti posameznemu tujemu državljanu, ki dela v Italiji ter nalaga zelo malo dolžnosti delodajalcem, ki v večini primerov podlo izkoriščajo poceni tujo delovno silo.

Z druge strani pa ni pričakovati, da bodo novi zakoni kdove kako učinkovali proti mednarodnemu terorizmu. Zločinci, ki pridejo v Italijo z namenom, da izvedejo atentat, so ponavadi člani zelo dobro organiziranih tolpa, ki jim nudijo vse pogoje za najboljšo dosego zastavljenega cilja: od »gotovih« dokumentov pa do velike količine denarja. Zato je zelo težko pričakovati, da terorist ne bo imel denarja za plačilo taksija ali hotela in da bo zaradi tega lažje padel v past policije. Božični pokol v Rimu je pokazal, da so palestinski teroristi vnaprej plačevali prenočitev v hotelu (in to v dolarjih), eden od njih pa se je nekaj dni pred atentatom celo zdravil v neki rimski bolnišnici. Edinole, kar lahko v tem okviru koristi v boju proti mednarodnemu terorizmu in še to do neke mere, je lahko le vizum za vstop v Italijo, ki ne zahteva skoraj od nobene države vstopnega vizuma. Notranje ministvo prav v teh dneh ocenjuje možnost za uvedbo vstopnega vizuma za državljane nekaterih tako imenovanih »vroči« držav (npr. Libija, Sirija in Libanon), čeprav gre pri tem dodati, da so vsi arabski teroristi, ki so doslej izvedli atentate v Italiji, prekorračili mejo s ponarejenimi potnimi listi zmernih sredozemskih držav (npr. Maroko), s katerimi Rim vzdržuje dobre diplomatske in politične odnose. Boj proti mednarodnemu prevratništvu zahteva poleg policijskih predvsem politične ukrepe, brez katerih bodo v policijsko past, kot se dogaja doslej, padali le prodajalci tepihov ali poulični kramarji. Pretirano povzdigovanje novih ukrepov na račun tujcev pa bi lahko sprožilo tudi nov zaskrbljujoč val rasizma, ki je v marsičem tuj italijanski kulturi, čeprav se po nekaterih mestih, zlasti v Rimu, že pojavlja nevarna protiarabska psihoza.

SANDOR TENCE

Tik pred začetkom procesa

Petrolejska goljufija za tristo milijard lir

TURIN — V torek se bo končno začel proces, ki je bil predviden že preteklega maja in nato novembra, o »petrolejskem škandalu«, v katerega je bilo vpletenih mnogo znanih imen petrolejskih mogotcev, finančnikov, politikov, pa tudi verskih osebnosti in vodij finančnih stražnikov. Gre v bistvu za združitev dveh procesov. Na zatožni klopi sedi 123 osumlencev prvega procesa, še 48 oseb pa je obtoženih političnega krivja. Po zbranih podatkih naj bi med leti 1974 in 1979 osumljenci ogoljufali državo za približno 300 milijard.

Osumljenci so v bistvu igrali na razliki med davkom za bencin in za lažji naftni derivat. Uradno je derivat iz rafinerije v Margheri potoval v Sipco v Bruinu, katere glavna dejavnost je proizvajanje topil. Dejansko je derivat romal v druge rafinerije, ki so ga po krajšem kemičnem postopku pretvarjale in prodajale kot bencin super. Pri tem je sodelovalo več podjetij, ki so izdajala ponarejene »h« listine za prevoz in s tem zabrisala pravi izvor toporov. Finančni stražniki pa so pri vsem tem zatisnili kar obe oči, da se je goljufija nemoteno razvijala.

Preiskava še vedno ni iztaknila petrolejskega mogotca Maria Milanija in bivšega oficirja finančne straže Giulia Formata. Eden od osumlencev je pravkar dospel iz Švice, kjer je bil priprt, drugi pa bo verjetno pravčasno prispel iz New Yorka. V skupini osumlencev so tudi bivši tajnik Alda Mora in dva državna podtajnika (vsi iz vrst KD), vpletenih pa je tudi nekaj manjših osebnosti drugih strank.

UKLETA LADJA

BESEDILO BLAŽ LUKAN
SLIKE VALTER VALENCIČ

37. »Ko lovim ribe, potegnem iz morja tudi kakšno zgodbo,« se je namuznil barba. Prijatelji so pričakujoče utihnili. »Ta, ki jo bom povedal zdaj, govori o naših ljudeh.« Barba Just je pomežiknil z levim očesom. »Pred kakimi tristo leti so ulcinjski gusarji oplenili celo istrsko obalo. Posadka enega od brigantinov je hotela vsaj z morja pogledati slovensko — domačo obalo, saj je bila večina mornarjev s te ladje iz naših krajev. V morje so hoteli spustiti sporočilo domačim. Vanj so zlili svoj pot, solze in kri iz svežih ran ter vse zapečatili v steklenico, ki jo je vsak posebej poljubil.«

38. »Toda nekje pri Novigradu je gusarski brigantin presenetila beneška vojna ladja, gusarje pobila in pometalavila v morje, a ladja je nepoškodovana skrivnostno izginila.« Barba je za trenutek prenehal, zatisnil si je s palcem levo nosnico in skozi desno potegnil zrak, kakor da bi njuhal. »Steklenica je ostala na ladji in z njo vse neizrečeno čustvo peščice mornarjev. Ladja je začela bloditi po našem morju, upajoč, da jo bo nekdo rešil te ukletve. Da, ukletve. Ladja se namreč ne more niti potopiti, niti komu služiti, dokler je nekdo ne reši. Zato se ladja vsako toliko časa prikaže.«

39. »Zagledati jo je dano samo tistemu, ki ne hlepi po njenih zakladih. Ladja je, seveda, kakor vsaka prava gusarska barka, naložena z zakladi, ki lahko sicer nekomu prinesejo bogastvo in brezskrbno življenje, toda ladja ostane za vselej izgubljena. Če pa se bo našel nekdo, ki bo ladjo rešil ukletve, bo ostal brez zakladov, saj se bo vse zlato v njenih skrinjah spremenilo v školjke, mrtve in prazne, iz vseh koncev in krajev sveta. Toda ladja mu bo poleg zvesto in varno služila in mornarji na morskem dnu bodo mirno zaspali.« Starec je nehal in pogledal skozi daljnogled, ki ga je napravil tako, da je zvil in sestavil dlani.

LINEA

»Linea« obvešča cenjene stranke, da je v teku

RAZPRODAJA

zimskih moških, ženskih in športnih oblačil

s popusti od 20% do 80%

ULICA CARDUCCI 4 - Telef. 631188 - TRST

Obv. občini 5/12/85

enenkel enenkel enenkel enenkel

Zavod ENENKEL deluje v Trstu že od leta 1919 dalje in je specializiran za poklicne tečaje. Njegovi tečaji imajo to prednost, da so kratki, a intenzivni. Namenjeni so mladim, ki se morajo odločiti za specializacijo, da lažje dobijo zaposlitev in tistim, ki so že zaposleni, želijo pa izpopolniti ali razširiti svoje znanje iz naslednjih področij:

TEČAJI TIPKANJA

- OSNOVNI TEČAJ na električnih in navadnih pisalnih strojih traja 2 ali 4 mesece (10 ali 5 ur tedensko)
- IZPOPOLNJEVALNI TEČAJ na električnih pisalnih strojih traja 15 dni (5 ur tedensko)
- TEČAJ ZA HITRO TIPKANJE na električnih pisalnih strojih traja 15 dni (5 ur tedensko)
- IZPOPOLNJEVALNI TEČAJ na elektronskih pisalnih strojih z video sistemom traja 1 mesec (5 ur tedensko)

TEČAJA STENOGRAFIJE

- OSNOVNI TEČAJ traja 4 mesece in pol (3 ure tedensko)
- TEČAJ ZA IZPOPOLNJEVANJE IN HITRO ZAPISOVANJE traja 2 meseca (3 ure tedensko)

TEČAJA ZA ELEKTRONSKO RAČUNANJE

- OSNOVNI TEČAJ traja 1 mesec in pol (6 ur tedensko)
- IZPOPOLNJEVALNI TEČAJ traja 1 mesec (3 ure tedensko)

TEČAJ ZA REGISTRIRANJE PODATKOV NA IBM

- OSNOVNI TEČAJ na strojih IBM modela 3742 traja 3 mesece (5 ur tedensko)

TEČAJI PROGRAMSKEGA JEZIKA BASIC

- TEČAJ INFORMATIKE (25 ur)
- TEČAJ PROGRAMSKEGA JEZIKA BASIC (36 ur)
- INDIVIDUALNO DELO NA PROGRAMIH (24 ur)

SPLOŠNO KNJIGOVODSTVO — IVA — PLAČE

- 4-mesečni tečaj (5 ur tedensko)

REDNO KNJIGOVODSTVO NA PERSONAL KOMPJUTERJIH

- tečaj traja 50 ur

ZAČETEK TEČAJEV V JANUARJU

IN FEBRUARJU

Urnik tajništva:

- od 9. do 12. ure in
- od 17. do 20. ure (ob sobotah zaprto)

enenkel enenkel enenkel enenkel

SOLSKI ZAVOD V TRSTU OD LETA 1919 DALJE

enenkel

TRST - ULICA BATTISTI 22 - TEL. 040/761989